

นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีเรื่อง ฉันคือเอรี
และเขาตราหน้าว่าหมอฆ่าคน

Implications of Trauma Documentaries: “I am Ary”
and “I was Branded a Murderer”

ศิริพร แทนสุวรรณ

Siriporn Tansuwan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Thai and Applied Thai
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีเรื่อง ฉันคือเอรี
และเขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน
Implications of Trauma Documentaries: “I am Ary”
and “I was Branded a Murderer”

ศิริพร แทนสุวรรณ
Siriporn Tansuwan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Thai and Applied Thai
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(3)

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มี
ส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณนะ หนูหมื่น)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ .....

(นางสาวศิริพร แทนสุวรรณ)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ .....

(นางสาวศิริพร แทนสุวรรณ)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีเรื่อง ฉันทคือเอรีและเขตราหน้าว่า หมอฆ่าคน
ผู้เขียน	นางสาวศิริพร แทนสุวรรณ
สาขาวิชา	ภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่องเขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน และฉันทคือเอรี 2) วิเคราะห์ทัศนคติผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน และฉันทคือเอรี ผลการวิจัยพบว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดทั้ง 2 เรื่อง เป็นบทเรียนชีวิตที่ผู้เล่าได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคน นักเขียนหญิงทั้ง 2 คน ในขอบเขตการวิจัยได้เขียนเล่าอัตชีวประวัติของตนเองขึ้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตี สำหรับผู้เขียนเรื่อง เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน ตกเป็นจำเลยของสังคมทั้งในสถานะฆาตกร และแพทย์ขาดจรรยาบรรณ ส่วนผู้เขียนเรื่องฉันทคือเอรี ตกเป็นจำเลยของสังคมทั้งในสถานะโสเภณีไทยในต่างแดน และนักโทษหญิงข้อหาค้าประเวณี นักเขียนหญิงทั้ง 2 คนในขอบเขตการวิจัยอาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม นอกจากนี้การได้เล่าเรื่องของตนผ่านวรรณกรรม ยังเป็นการได้ทบทวนและค้นหาแก่นสารในประสบการณ์ความเจ็บปวด รวมถึงพวกเธอยังใช้อัตชีวประวัติตนเอง เป็นช่องทางสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมรับรู้เพื่อจะได้บรรเทาอคติที่ตีตราพวกเธอว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี

คำสำคัญ : ฉันทคือเอรี, เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน

Thesis Title	Implications of Trauma Documentaries: “I am Ary” and “I was Branded a Murderer”
Author	Miss Siriporn Tansuwan
Major program	Thai and Applied Thai
Academic Year	2016

ABSTRACT

The purposes of this study were to analyze 1) important matters of the trauma accounts in the biography documentaries entitled “I was branded a murderer” and “I am Ary”; and 2) attitudes of the writers towards the trauma accounts in the biography documentaries entitled “I was branded a murderer” and “I am Ary”. The study found that the two trauma accounts were life lessons where the narrators learned meanings and values of human beings. The two women writers in the scope of this research recounted their own biographies to tell the trauma of being attacked by society. The writer of “I was branded a murderer” was judged by society as a murderer and an ethically immoral doctor while the writer of “I am Ary” was judged by society as a Thai prostitute abroad and a female prisoner for prostitution. These two writers used their accounts of biographies as a hidden tool to give society explanations. In addition to recounting their experience through literature, they reviewed and search the substances in their traumatic experiences. Furthermore, they used their biographies as a means to rebuild their identities and make it known to society to mitigate bias that branded them as bad women.

Keywords : I am Ary, I was branded a murderer

กิตติกรรมประกาศ

การได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดี ทำให้ผู้วิจัยได้ต่อยอดความรู้ พัฒนาศักยภาพของตนเองให้ลึกซึ้งและก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณโอกาสที่ดีจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ให้ทุนผลการเรียนดีเด่นเข้าศึกษาระดับปริญญาโทแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามความคาดหวังของผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณความเมตตากรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณนะ หนูหมื่น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยเคารพรักอย่างยิ่ง ผู้วิจัยซาบซึ้งในคำที่อาจารย์เอ่ยกับผู้วิจัยว่า “เราจะสู้ไปด้วยกัน” เสมอมา กำลังใจสำคัญนี้ส่งผลให้ตลอดระยะเวลาผู้วิจัยอดทน ตั้งใจและพยายามจนสำเร็จ อาจารย์ผู้สอนให้ผู้วิจัยคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ลึกซึ้ง และละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น ตลอดจนความเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักการคิดวิเคราะห์ ในการทำวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้เป็นอย่างดี ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้อง เรียบร้อยที่ดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์มนตรี มีเนียม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พรพันธุ์ เขมคุณาศัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ยุรฉัตร บุญสนิท กรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ อาจารย์ทุกท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบแนวคิดและไตร่ตรองได้อย่างละเอียดและรอบคอบมากยิ่งขึ้น จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ที่คอยให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้คำแนะนำเรื่องต่างๆ เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกพร อังศุวิริยะ ท่านอาจารย์ที่ให้คำปรึกษาและกำลังใจที่ดีตลอดมา

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงคือ พระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ที่ท่านทั้งสองไม่เพียงมอบความรัก ความห่วงใย กำลังใจ หรือแม้แต่ทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยเท่านั้น แต่ท่านเป็นผู้ให้โอกาสและสานฝันให้เป็นจริง ด้วยความเชื่อมั่นว่าผู้วิจัยทำได้และทำได้ดีจนสำเร็จลุล่วงตลอดมา ขอขอบคุณน้องสาวทั้งสองคนที่คอยเคียงข้างรับฟังเวลาที่ผู้วิจัยมีปัญหาอุปสรรค ท้อแท้ หรือเหนื่อยล้า ให้กำลังใจทำให้มีแรงและความหวังในการก้าวเดินต่อมาจนถึงเส้นชัย และขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุกๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณพี่แดงกวาง เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโทสาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ทุกท่านที่เป็นกำลังใจและคอยช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่กำลังศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณกัลยาณมิตรของผู้วิจัยทุกท่านที่ได้อยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือที่ดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณพี่กิตติปัทม์ ผู้คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำและความช่วยเหลือในเรื่องของข้อมูลและขั้นตอนการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์อันเป็นประโยชน์ยิ่ง

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ต่างๆ ทุกท่าน อันผู้วิจัยมิได้เอ่ยนามที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และด้านการทำวิจัยทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทให้แก่ผู้วิจัยรวมทั้งขอขอบพระคุณผู้เขียนตำราต่าง ๆ ให้ผู้วิจัยได้ใช้ศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ศิริพร แทนสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(5)
ABSTRACT.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(9)
รายการที่ตีพิมพ์.....	(11)
เนื้อหา	
บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
การทบทวนวรรณกรรม.....	8
การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวด.....	8
สรุป และอภิปรายผลการวิจัย.....	17
สรุป และอภิปรายผลการวิจัย.....	17
1.นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่องเขตราน้ำว่า	
หมอฆ่าคน.....	17
1.1 นัยเรื่องเล่าความเจ็บปวด เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน.....	17
1.2 บอกเล่ารอยบาดแผลในความทรงจำ.....	18
1.3 ซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม.....	23
1.4 เยียวยาบาดแผลความทรงจำและลบล้างตราบาป.....	24
2.นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง ฉันคือเอรี.....	27
2.1 เรื่องเล่าความเจ็บปวดฉันคือเอรี.....	27
2.2 การมีรอยบาดแผลในความทรงจำ.....	29

2.3 การซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม.....	33
2.4 การเย้ยยาบาดแผลความทรงจำและการลบล้างตราบาป.....	36
3. ทักษะผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่องเขตราหน้าว่าหมอ	
ฆ่าคน	40
3.1 การแสดงทักษะถึงบทบาทความเป็นแพทย์.....	40
3.2 การแสดงทักษะถึงสภาพตนเองที่ตกเป็นจำเลยของสังคม.....	43
3.3 การแสดงทักษะต่อบทบาทความเป็นหญิง.....	46
3.4 การแสดงทักษะในบทบาทนักเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดเขตราหน้าว่าหมอ	
ฆ่าคน	48
4. ทักษะผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่องฉันทคือเอรี.....	53
4.1 การแสดงทักษะต่อบทบาทนักเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดฉันทคือเอรี.....	53
4.2 การแสดงทักษะต่อการเป็นโสเภณี.....	56
4.3 การแสดงทักษะต่อการเป็นนักโทษหญิง.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	73
บทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ.....	74
ประวัติผู้วิจัย	99

รายงานผลงานตีพิมพ์

ศิริพร แทนสุวรรณ และวรรณนะ หนูหมื่น. (2561). นัยสำคัญในเรื่องเล่าความเจ็บปวด “ฉันคือเอรี้กับ
ประสบการณ์ข้ามแดน” โดยบทความได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561 ซึ่งมีกำหนด
เผยแพร่ ฉบับพิมพ์ ประมาณเดือนกันยายน พ.ศ.2561 และฉบับออนไลน์ประมาณเดือน
สิงหาคม พ.ศ.2561

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแสดงความรู้สึกนึกคิดและการสื่อสารประสบการณ์ของมนุษย์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัย “เรื่องเล่า” เพื่อทำความเข้าใจ รวมถึงสร้างความเห็นใจในชะตากรรมที่แต่ละคนเผชิญ ความผันผวนของชีวิตอย่างแตกต่างกัน (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช, 2552)

อนึ่ง เรื่องเล่าที่สื่อประสบการณ์ความเจ็บปวดของมนุษย์ (traumatic stories) ก็มีข้อสังเกตในการพิจารณาสำหรับแง่มุมด้านวรรณคดีศึกษา ดังที่ ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช (2552) ชี้ว่า เรื่องเล่านั้น ‘มีการจัดลำดับประเด็น’ เพื่อ ‘เลือกสื่อความหมาย’ ตามนัยยะที่ผู้เล่าพยายามมุ่งประเด็นสำคัญให้สังคมรับรู้

ดังนั้น หากพิเคราะห์ให้ถี่ถ้วนก็อาจกล่าวได้ว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ผู้เล่าพยายามสื่อความหมายถึงสังคมนั้น ‘มีลักษณะการประกอบสร้าง’ ทั้งในแง่ ‘การคัดสรร’ และ ‘การคัดทิ้ง’ นัยบางประเด็นที่ผู้เล่าต้องการสื่อเท่านั้น ทั้งนี้อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า สิ่งที่ผู้เล่าพยายามประกอบสร้างขึ้นเป็นเรื่องเล่าของตน ทั้งที่ยังมีความเจ็บปวดหลงเหลืออยู่ เป้าหมายที่นอกจาก 1) ความต้องการให้สังคมรับรู้เรื่องราวของตน วัตถุประสงค์แฝงที่สำคัญมากอีกอย่างก็คือ 2) การได้ทำความเข้าใจช่วงจังหวะในชีวิตของตน และ 3) เยียวยาประสบการณ์อันเจ็บปวดนั้นพร้อมกันไปด้วย (ชุตินา ประภาศวุฒินสาร, 2551, น. 128-170)

ทั้งนี้ มีผลการพิเคราะห์เรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้ป่วยเอดส์ ที่บอกเล่าประสบการณ์ความทุกข์ในบันทึกประจำวันของพวกเขา โดยนักวรรณคดีศึกษาอย่าง Emily Nye (2000, p. 405 อ้างถึงใน ชุตินา ประภาศวุฒินสาร, 2551, น. 128-170) วิเคราะห์ว่า การได้เขียนบันทึกเพื่อสื่อเรื่องราวความเจ็บปวดในใจของผู้ป่วยเอดส์เหล่านี้ คือช่องทางของการได้ระบายถ่ายเทความปวดร้าวและได้เล่าเรื่องที่ไม่สามารถบอกกล่าวอย่างตรงไปตรงมากับผู้อื่นในที่สาธารณะได้

ประเด็นสำคัญที่พิจารณาได้ก็คือ การได้สื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้ติดเชื้อเอดส์เหล่านี้ นับเป็น 1) วิธีการบอกเล่าเพื่อบรรเทาความกดดัน ซึ่งพวกเขาถูกตีตราและถูกรังเกียจว่าเป็นภาระของสังคม ทั้งนี้การได้สร้างเรื่องเล่าในรูปแบบบันทึกก็ยังเป็น 2) ช่องทางการทำความเข้าใจถึงความผิดพลาดในประสบการณ์ของตนเอง รวมถึงยัง 3) ได้โอกาสสร้างความหมายของตัวตนขึ้นมาใหม่ โดยสามารถสร้างพื้นที่ในการอธิบายมูลเหตุการติดเชื้อเอดส์ของตน ไม่ใช่เพียงให้สังคมกล่าวหาเพียงฝ่ายเดียว (ชุตินา ประภาศวุฒินสาร, 2551, น. 128-170)

นอกจากนี้ ชุมชนที่เกิดจากการบอกเล่าและแบ่งปันประสบการณ์ความเจ็บปวดที่มีร่วมกันอย่างกลุ่มของผู้ติดเชื้อเอดส์ เรื่องเล่าความเจ็บปวดที่พวกเขาสื่อสารถึงกันก็จะช่วยไม่ทำให้รู้สึกว้าวนโดดเดี่ยวถูกทอดทิ้ง เพราะยังมีเพื่อนที่คอยรับฟัง แบ่งปันประสบการณ์ หรือร่วมชะตากรรมเดียวกับตน ผู้ติดเชื้อยังมีความรู้สึกว้าวนก็ถือเป็นส่วนหนึ่ง of ชุมชน ประเด็นสำคัญของการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นดังกล่าวนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาเยียวยาบาดแผลในใจ (ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170)

ประเด็นของการได้สื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดโดยมองด้วยแง่มุมทางวรรณคดีศึกษาว่า มีผลต่อการบรรเทาความทุกข์ของเหยื่อนี้ ชุตินา ประภาศวุฒิสาร (2551, น. 128-170) มีความเห็นว่า การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านงานเขียน ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเผยตัวตนของผู้ประสบความเจ็บปวดและคือการท้าทายความรู้สึกเป็นตราบาปที่สังคมยึดเยียดอีกด้วย โดยเฉพาะผู้ที่ติดเชื้อ HIV ผู้ป่วยดังกล่าวนี้อาจปิดบังซ่อนเร้นตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกสังคมโจมตี

ทั้งนี้ หากพิจารณาเรื่องเล่าความเจ็บปวด โดยมองไปที่งานเขียนซึ่งบอกเล่าความทุกข์จากการเป็นโรคร้าย ชุตินา ประภาศวุฒิสาร (2551, น. 128-170) วิเคราะห์ว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดในกลุ่มนี้ ถูกประกอบสร้างเรื่องราวขึ้นในขณะที่เจ็บป่วยหรือหลังจากได้รับการเยียวยาจากโรคแล้ว การสร้างเรื่องเล่าเป็นความพยายามของผู้ป่วยในการเรียบเรียงประสบการณ์ความปวดร้าวของตน เนื่องจากความเจ็บป่วยด้วยโรคร้าย มักทำให้ความต่อเนื่องของชีวิตผู้ป่วยขาดห่าง ทำให้ชีวิตของพวกเขาเปลี่ยนแปลงและเลวร้าย ผู้ป่วยดำเนินชีวิตแตกต่างไปจากเดิมและเผชิญความผันผวนไม่มากนักน้อย ส่งผลให้มุมมองที่พวกเขามีต่อชีวิตและสิ่งรอบตัวเปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้น การสร้างและสื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดจึงเป็นวิธีการที่ผู้ป่วยใช้ทำความเข้าใจวิกฤติที่เกิดขึ้นกับตนเอง เป็นความพยายามเข้าใจชีวิตในช่วงนั้นว่าเกิดอะไรขึ้นกับพวกเขา แนวคิดของปรากฏการณ์ข้างต้นนี้ อาจส่งผลได้ถึงขั้นที่ผู้ป่วยร้าวสามารถยอมรับประสบการณ์แห่งความทุกข์นั้นได้ในที่สุด (ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170)

ผลลัพธ์จากการสื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่กระตุ้นวิจารณ์ผู้เผชิญความผันผวนของชีวิตให้สามารถนึกคิดได้นี้ มีให้เห็นในงานเขียนอัตชีวประวัติของ Arthur W. Frank (2002, p. 6 อ้างถึงใน ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170) โดยเขากล่าวถึงบทบาทเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ตนเองได้สื่อสารออกมาว่า

1. การเล่าเรื่องของตัวเขาเอง คือการแสวงหาความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับสภาพจิตใจของตน
2. การที่ผู้ป่วยร้าวได้บอกเล่าประสบการณ์ของตนเองนั้น ถือเป็นการเล่นหาระหว่างตัวตนในอดีตกับตัวตนในปัจจุบัน

3. สิ่งที่ถูกปัดรัวกระทำผ่านเรื่องเล่าก็คือ การต่อรองหรือการทำความเข้าใจกับตัวตนเก่าที่ยังด้อยวุฒิภาวะ (the younger self) ให้ทำใจยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4. มีการใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมายให้ชีวิตมากกว่ายึดติดกับความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดในบาดแผลความทรงจำมีบทบาทสำคัญในการสร้างความต่อเนื่องของชีวิตขึ้นมาใหม่ หลังจากที่ความเจ็บปวดทุกซอกทุกซอญทำชีวิตพลิกผันขาดตอนและแตกสลายลง

ทั้งนี้ Arthur W. Frank (1997, p. 15 อ้างถึงใน ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170) ได้จำแนกเรื่องเล่าความเจ็บปวดจากบาดแผลความทรงจำไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1. เรื่องเล่าประเภทการกลับคืนสู่สภาวะปกติ (restitution narrative) คือเรื่องเล่าที่ผู้เผชิญความผันผวนของชีวิตสามารถยอมรับได้ว่า ความทุกข์ คือบทเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

2. เรื่องเล่าประเภทตื่นตระหนก (chaos narrative) คือเรื่องเล่าที่ผู้เผชิญความผันผวนของชีวิตยังกังวลและวิตกกังวลกับความทุกข์ทรมานที่สร้างความปวดร้าวในใจ จนไม่สามารถหาทางออกให้ตนเองได้

3. เรื่องเล่าประเภทแสวงหา (quest narrative) คือเรื่องเล่าที่ผู้เผชิญความผันผวนของชีวิตยังไตร่ตรองและแสวงหาความหมายของชีวิต หรือพยายามค้นหาบทเรียนจากประสบการณ์ทุกข์ที่เข้ามาในชะตาชีวิต

อนึ่ง เรื่องเล่าความเจ็บปวดประเภทที่ทำทนายให้นักวรรณคดีศึกษาได้พิเคราะห์ความหมายของชีวิต ชุตินา ประภาศวุฒิสาร (2551, น. 128-170) เห็นว่า คือการที่ผู้เล่าพยายามค้นหาบทเรียนจากชะตากรรมอันผันผวน นั่นก็คือเรื่องเล่าความเจ็บปวดประเภทการแสวงหาแก่นสารของชีวิต

การพยายามเข้าใจประสบการณ์อันทุกข์ทรมานที่สื่อผ่านเรื่องเล่านี้เอง คือสิ่งที่ดึงดูดให้วรรณะ หนูหมื่น (2558, น. 10-11) ค้นพบว่า เรื่องเล่าบาดแผลความทรงจำของหญิงหม้ายมุสลิมจังหวัดปัตตานี ซึ่งสูญเสียสามีจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ การเล่าเรื่องของของเธอ นอกจากเป็นการแสวงหาหนทางเยียวยาความปวดร้าวในใจ เรื่องเล่าดังกล่าวยังมีนัยสำคัญดังนี้

ประการแรก การสื่อสารเรื่องเล่าของบรรดาหญิงหม้ายที่สูญเสียสามีจากเหตุการณ์ความไม่สงบนี้ ทำให้ผู้รับสารเห็นลักษณะปฏิกิริยาคล้ายของเจ้าหน้าที่รัฐส่วนหนึ่ง ซึ่งลึกลับลวงเกินและชื่นใจพวกเขา รัฐจึงไม่ได้มีภาพเหมารวมเพียงด้านที่คืนความสงบสุขให้ประชาชนในพื้นที่อย่างที่แสดงผ่านสื่อกระแสหลักเท่านั้น

ประการต่อมา การสื่อสารเรื่องเล่าของบรรดาหญิงหม้ายเหล่านี้ แม้ด้านหนึ่งอาจมองว่าเป็นภัยที่พวกเธอเสี่ยงต่อการถูกเจ้าหน้าที่รัฐทำร้ายเมื่อรู้ข่าว แต่หากพิจารณาอีกมุมหนึ่งถ้าพวกเธอถูกคุกคาม ปราบปรามการณดังกล่าวก็เพื่อความจริงใจของรัฐ และนั่นถือเป็นการเปิดโปงมมมืดของรัฐให้สังคมได้รับรู้ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

ประการที่สาม การสื่อสารเรื่องเล่าของบรรดาหญิงหม้ายเหล่านี้ นับเป็นการต่อรองกับรัฐในแง่สถานะและสิทธิพลเมือง ที่พวกเธอพยายามดิ้นให้หลุดจากกรอบความเป็นชายขอบและตราบาปที่สังคมพิพากษาว่า คือหญิงไม่ดีในฐานะเมียผู้ก่อการร้าย

ประการสุดท้าย การเล่าเรื่องความเจ็บปวดของบรรดาหญิงหม้ายเหล่านี้ คือหนทางทรงคุณค่าความเป็นธรรมให้กับตัวเอง โดยหญิงหม้ายจำนวนหนึ่งไม่รู้เห็นกับพฤติกรรมหรือการเลือกเส้นทางชีวิตของสามี การที่พวกเธอถูกเหมารวมว่าเป็นคนชั่วเหมือนสามีและถูกสังคมโจมตีลงโทษทั้งที่เธอไม่รู้เห็นเลยนั้น การตีตราของรัฐจึงเป็นอคติที่ส่งผลทำลายชีวิตพวกเธอ จนต้องกลายเป็นคนชายขอบและจำเลยของสังคม

ประเด็นซ่อนเร้นของเรื่องเล่าความเจ็บปวด โดยเฉพาะที่ผู้เล่าเป็นสตรีและถูกสังคมตีตรา รวมถึงผลักให้อยู่ในสถานะชายขอบดังที่ได้วิพากษ์ข้างต้น นัยยะดังกล่าวกระตุ้นให้ผู้วิจัยค้นหาความหมายชีวิตและประเด็นแฝงเร้นในเรื่องเล่าของสตรี 2 คนที่ต่างก็รู้สึกเป็นตราบาป (stigma) กับคำพิพากษาของสังคม ผลงานแรกเป็นของธนิดดา สว่างเดือน เรื่อง**ฉันทคือเอรี** วรรณกรรมชิ้นนี้เธอเขียนขึ้น เพื่อเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทยที่ไปขายตัวต่างแดน ส่วนผลงานชิ้นที่สองเป็นของอุ้ยเชียง เรื่อง**เขตราหน้าว่าหม้อฆ่าคน** วรรณกรรมชิ้นนี้เธอได้เล่าความทรงจำที่เจ็บปวดจากข้อกล่าวหาร้ายแรงว่า รักษาผู้ป่วยผิดพลาดจนเสียชีวิต

อย่างไรก็ดี ภายใต้การเล่าความเจ็บปวดใจของนักเขียนหญิงทั้งสองคน พวกเธอต่างก็ได้อาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติของตนเองเป็นสื่อที่ร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม ให้ได้ย้อนพินิจความจริงโดยเฉพาะเงื่อนไขของชะตากรรมที่พวกเธอประสบ

นอกจากนี้ เรื่องเล่าความเจ็บปวดของพวกเธอยังเป็นตัวแปรสำคัญให้ได้พยายามค้นหาบทเรียนจากชะตากรรมอันผันผวน โดยแสวงหาแก่นสารของชีวิตในขณะเผชิญทุกข์อย่างสาหัส

ประเด็นสำคัญ คืองานเขียนของพวกเธอยังเป็นการสร้างพื้นที่ในแง่การใช้สิทธิและเสรีภาพความเป็นคนให้ได้ข้ามพ้นจากสถานะจำเลยของสังคมอีกด้วย

คุณค่าของเนื้อหาและรูปแบบทางวรรณศิลป์ของผลงานทั้งสองนี้ ถูกประกาศด้วยรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประเภท Non-Fiction ประจำปีพุทธศักราช 2552 สำหรับเรื่อง **ฉันทคือเอรี** และรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประเภท Non-Fiction ประจำปีพุทธศักราช 2557-2558 สำหรับเรื่อง **เขตราหน้าว่าหม้อฆ่าคน** ดังนี้

ฉันทคือเอรี เป็นผลงานสร้างสรรค์จากประสบการณ์ตรงประเภทนอนฟิクション (Non-Fiction) เกี่ยวกับผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องขายตัวในต่างแดน เพื่อต้องการหาเงินมาส่งให้ครอบครัวทางเมืองไทยใช้จ่ายอย่างไม่ขาดสน ทำให้ชีวิตตกลำลึกตกอยู่ในวงจรของความทุกข์ที่ยากแก่การถอนตัวออกมา ในด้านหนึ่งก็สะท้อนถึงปัญหาสังคมอันเรื้อรัง ส่งผลซ้ำเติมให้ผู้หญิงไม่น้อยมีชีวิตเสมือนตกรอก แต่ยังให้ความหวังว่าไม่มีคำว่าสายไปสำหรับการเริ่มต้นชีวิตใหม่

ฉันทคือเอรี ได้รับการยกย่องเป็นเอกฉันท จากคณะกรรมการสองคณะ กล่าวคือ คณะกรรมการรอบคุดสรรและคณะกรรมการรอบตัดสิน ลงมติอย่างสอดคล้องต้องกัน ด้วยเหตุแห่งความแปลกใหม่ของเนื้อหาที่หาอ่านได้ยากในสังคมไทย แม้เนื้อเรื่องทำนองนี้จะมีคนเคยเขียนถึงมาบ้างแล้ว แต่ก็ล้วนเป็นการเขียนโดยคนนอกในฐานะนักสังเกตการณ์ ผลงานเล่มนี้ถือเป็นเล่มแรกก็ว่าได้ ที่เขียนโดยผู้มีประสบการณ์ตรง ถ่ายทอดได้อย่างเปิดอก จริงใจ เนื้อหาที่เรียบเรียงเรื่องนั้นปราศจากจรรยาบรรณเสแสร้ง ชวนติดตามอ่านหน้าต่อหน้า ทั้งที่เป็นการเล่าเรื่องเป็นไปเรื่อย ๆ อย่างเรียบง่าย ขาดความเชี่ยวชาญทางด้านกลการประพันธ์ ดั่งนักเขียนอาชีพที่มีทักษะด้านนี้ประจำตัวอยู่แล้ว

เสน่ห์ของเรื่องอยู่ที่การถ่ายทอดเนื้อหาจากเลือดเนื้อและความรู้สึกออกมาให้เป็นเรื่องราวที่มีอรรถรสชวนอ่าน ดังได้รับประทานอาหารที่ปรุงจากวัตถุดิบที่สดใหม่ ส่วนคุณค่าที่แฝงไว้ในเนื้อหาระหว่างบรรทัดนั้นจะมีมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้อ่านแต่ละท่าน นอกเหนือจากวิจารณ์ญาณของคณะกรรมการทั้งสองคณะที่ลงมติเป็นเอกฉันทร่วมกันว่า ควรค่าแก่การได้รับยกย่องให้ได้รับรางวัลชมนาดระดับดีเด่น อันเป็นรางวัลเฉพาะนักเขียนสตรีประเภทนอนฟิクション ประจำปีพุทธศักราช 2552

ทั้งนี้ สำหรับ **เขตรานหน้าว่าหมอฆ่าคน** นับเป็นผลงานที่สร้างสรรค์มาจากเรื่องราวของแพทย์หญิงท่านหนึ่งที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์อันเลวร้ายจากการถูกฟ้องร้อง จนเป็นคดีความที่สร้างความสะเทือนใจให้กับสังคม ประเด็นสำคัญของเรื่องเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจและเป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างแพทย์กับผู้ป่วยและประชาชน อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพแพทย์ วิธีการปฏิบัติงาน ภายใต้จรรยาบรรณที่มุ่งรักษาประโยชน์ของผู้ป่วยและส่วนรวมเป็นอันดับหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้รับความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินคดีฟ้องร้อง กระบวนการต่าง ๆ ในการพิจารณาคดีความของศาลอีกด้วย

หนังสือเล่มนี้ได้รับการตัดสินโดยมีมติเป็นเอกฉันทโดยคณะกรรมการทั้งรอบคุดเลือกและรอบตัดสิน โดยคณะกรรมการมีความเห็นว่า หนังสือเล่มนี้จะทำให้ประชาชนได้เข้าใจถึงจรรยาบรรณของแพทย์ ได้รู้ถึงความยากลำบากในการเป็นแพทย์ที่ต้องทุ่มเทและเสียสละเป็นอาชีพที่มีความทุกข์ใจและกดดันในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ เพราะมีชีวิตคนไข้เป็นเดิมพัน ได้นึกถึงใจเขาใจเรา ทำให้เข้าใจกันมากขึ้น ประนีประนอมกันมากขึ้น เพราะนี่จะเป็นหนังสือเล่มแรกที่แพทย์

ผู้ถูกฟ้องร้องออกมาเปิดใจถึงความยากลำบากและความกดดันในการปฏิบัติหน้าที่ และเสน่ห์ของเรื่อง
ที่โดดเด่นที่สุด คือข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้ ทำให้ความเป็น Non-Fiction สมบูรณ์
มากที่สุด เพิ่มน้ำหนักอรรถคดีที่เรียบเรียงประหนึ่งนวนิยาย ทำให้เรื่องนี้ควรค่าแก่การได้รับยกย่องให้
ได้รับรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประเภท Non-Fiction ครั้งที่ 4 ประจำปีพุทธศักราช 2557-2558

ความโดดเด่นทั้งในแง่การสื่อความหมายของชีวิตและรูปแบบการให้ความเข้าใจต่อ
ประสบการณ์ทุกข์ ซึ่งมนุษย์ต้องเผชิญและฝ่าฟันไปได้ท่ามกลางยุคสมัยใหม่ ที่สังคมอาจพิพากษา
ผู้คนอย่างฉาบฉวยนี้ โดยเฉพาะเมื่อเป็นสตรีก็ยิ่งจำเป็นต้องข้ามพ้นความอ่อนแอและยืนหยัดเข้มแข็ง
ให้ได้ บทเรียนชีวิตที่สำคัญของวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดทั้งสองนี้ คือโจทย์การวิจัยที่จะได้
ค้นหาคำตอบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง
เขตรรหน้าว่าหมอฆ่าคน และฉันคือเอรี
2. เพื่อวิเคราะห์ทัศนคติผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง
เขตรรหน้าว่าหมอฆ่าคน และฉันคือเอรี

ขอบเขตของการวิจัย

เรื่องเล่าความเจ็บปวด **ฉันคือเอรี** ของธันดา สว่างเดือน วรรณกรรมรางวัลชมเชย
ระดับดีเด่น ประเภท Non-Fiction ประจำปีพุทธศักราช 2552 และเรื่องเล่าความเจ็บปวด**เขตรร**
หน้าว่าหมอฆ่าคน ของอุ้ยเชียง วรรณกรรมรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประเภท Non-Fiction
ประจำปีพุทธศักราช 2557-2558

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมและศึกษาแนวคิดกับผลการวิเคราะห์เรื่องเล่าความเจ็บปวด
2. ศึกษาและวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องเล่าความเจ็บปวดในขอบเขตที่ศึกษา เพื่อค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย
3. นำเสนอผลการวิจัย พร้อมสรุปและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาแนวคิดของผู้แต่งที่สื่อผ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวดในประสบการณ์ตรง จะทำให้ทราบทัศนคติต่อชีวิตของผู้แต่งที่สามารถข้ามพ้นความทุกข์มาได้ ทั้งนี้ยี่สำคัญขงเรื่องเล่าที่พยายามค้นหา ก็จะทำให้พบความหมายซ่อนเร้นที่ผู้แต่งพยายามสื่อสารถึงสังคมด้วย

อนึ่ง การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดในงานแนวอัตชีวประวัติยังเกิดประโยชน์แก่วงวิชาการด้านวรรณคดีศึกษา และผู้สนใจงานวรรณศิลป์ ให้ได้ทราบถึงบทบาทของเรื่องเล่าอัตชีวประวัติที่มีนัยซ่อนเร้นด้านการอธิบายต่อสังคมถึงปัญหาที่ผู้เขียนเรื่องเล่าชีวิตตนเองกำลังประสบอยู่ อันจะกระตุ้นให้สังคมเกิดการฉุกละหุกคิดอย่างรอบคอบต่อการตัดสินบุคคลอื่นอย่างห่างไกลจากอคติ

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวด

ในวงวรรณคดีศึกษาของไทย มีความสนใจที่จะค้นหานัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในหลายมิติ ประเด็นแรกที่ชวนให้เพ่งพินิจ คือเรื่องเล่าความเจ็บปวดเป็นบทเรียนชีวิตที่ได้เรียนรู้ความหมายของความเป็นคน มีเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ฉายแง่มุมคุณค่าของชีวิตท่ามกลางบทเรียนสำคัญ ซึ่งได้รับการเผชิญทุกข์ นั่นคือวรรณกรรมแนวอัตชีวประวัติเรื่อง **ในความมีอยู่** ของอัครมณี วรรณประไพ นักเขียนกัมพูชา ผู้มีผลงานแปลรางวัลพูลิตเซอร์ ทั้งนี้เรื่องเล่าความเจ็บปวดของอัครมณี มีประเด็นที่ชวนขบคิด ดังที่นันทดา การแข็ง (2556, น. 147-152) วิเคราะห์ว่า ความเศร้าหมองในวัยเด็กที่อัครมณีต้องเผชิญกับสภาพบ้านแตก พ่อแม่แยกทางกัน แม้อัครมณีเล่าว่า เธอพยายามปฏิเสธและไม่อยากยอมรับสภาพนี้ แต่หากวิเคราะห์อีกแง่หนึ่งก็จะพบว่า ด้วยวัยที่ยังเด็ก การหนีความจริงก็อาจจะเป็นกลไกทางความคิดที่เธอใช้ เพื่อเยียวยาหัวใจตนเองจากความบอบช้ำที่ครอบครัวล่มสลาย

ความปวดร้าวในชีวิตของอัครมณียังดำเนินเรื่อยมา เมื่อเธอเล่าว่าสองสามปีถัดมาแม่ก็ถูกโกงธุรกิจ มีหนี้สินมหาศาลจนแม่ต้องพาเธอและพี่สาวหนีไปเรื่อย กระทั่งแม่ถูกจับเข้าคุก เหตุการณ์เลวร้ายที่อัครมณีเผชิญนี้ ทำให้เธอแทบหมดศรัทธาในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เพราะไม่มีใครช่วยแม่เธอเลยแม้กระทั่งพ่อของเธอ อัครมณีเล่าว่า “ฉันเกลียดที่จะต้องไปเผชิญหน้ากับความจริง...มันเจ็บปวดเกินไป เมื่อฉันไม่อยากยอมรับความจริง ก็คงทำอะไรไม่ได้นอกจากหนีไปให้ห่างจากความจริง” (อัครมณี วรรณประไพ, 2539, น. 31 อ้างถึงใน นันทดา การแข็ง, 2556, น. 147-152) ความปวดร้าวข้อนี้ที่อัครมณีต้องเผชิญ นันทดา การแข็ง (2556, น. 149) วิเคราะห์ว่า “การหนีจากความจริง หาใช้สิ่งที่เราไม่อาจทำความเข้าใจ หากความจริงอันเจ็บปวดนั้นหนักหนามาก”

ความปวดร้าวที่สื่อผ่านเรื่องเล่าข้างต้น กระตุ้นความคิดให้ได้ตระหนักว่า ในเมื่อไม่อาจหนีพ้นความจริงอันเจ็บปวด เราก็ควรยอมรับและดำเนินชีวิตต่อไปให้ได้ แต่หากความทุกข์นั้นสาหัสจนยากจะยอมรับ เราก็คงไม่อาจซัดเซอ้อว่า อัครมณีไม่ประจักษ์ในสัจจะที่ชีวิตย่อมมีทุกข์ เพราะตราบใดที่เราไม่เคยประสบภาวะบีบคั้นหัวใจเช่นนี้ก็คงยากที่จะตัดสินผู้อื่น เรื่องเล่าความเจ็บปวดจึงเป็นช่องทางให้ได้เข้าใจภาวะทางอารมณ์ของมนุษย์ โดยเฉพาะความทุกข์ ทั้งนี้เรายังได้ขุดคิดเพิ่มขึ้นด้วยว่า วิธีในการจัดการกับความทุกข์แปรไปตามปัจเจกบุคคลที่มีวัยและประสบการณ์ชีวิตต่างกัน (นันทดา การแข็ง, 2556, น. 147-152)

อนึ่ง เรายังได้พบว่า อัครมุณีต้องเผชิญความทุกข์สาหัสอีกครั้งเมื่อเธอขาดแม่ อัครมุณีเล่าว่า “ฉันมองไม่เห็นอะไรนอกจากความเจ็บปวดและความว่างเปล่าในชีวิต... มีแต่ความเจ็บปวดเท่านั้นที่มีอยู่จริงและดำรงอยู่เหนือสรรพสิ่ง... ฉันเท่านั้นที่มีตัวตนอยู่ท่ามกลางความทารุณโหดร้าย” (อัครมุณี วรรณประไพ, 2539, น. 61-62 อ้างถึงใน นันดา การแข็ง, 2556, น. 147-152) การเล่าประสบการณ์ปวดร้าวในช่วงนี้ นันดา การแข็ง (2556, น. 150) วิเคราะห์ว่า “หากไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เราคงพบว่า ความทุกข์อยู่คู่กับทุกชีวิต คงไม่ใช่เราเพียงผู้เดียวที่ผูกขาดความเป็นเจ้าของ”

อย่างไรก็ดี ในสภาพที่จิตใจบอบช้ำเมื่ออัครมุณีขัดแย้งกับเพื่อน เธอจึงกินยาฆ่าตัวตาย แต่ในขณะที่ทรมาณใกล้ตายเธอกลับนึกคิดได้ถึงการรอดชีวิตจากการจมน้ำทะเล เหตุการณ์นี้นันดา การแข็ง (2556, น. 151) พิจารณาว่า คือสิ่งกระตุ้นให้อัครมุณีพยายามดิ้นรนยื้อชีวิตจากฤทธิ์ยาจนกระทั่งเธอเอาชนะยาออกมาและรอดตาย

เราอาจกล่าวได้ว่า ความเจ็บปวดและการนึกคิดได้ที่อัครมุณีเล่าในเหตุการณ์นี้ คือบทเรียนที่ทำให้ได้เรียนรู้ว่า ไม่เพียงชีวิตเท่านั้นที่กลับมาเป็นของอัครมุณี แต่ความศรัทธาในการมีชีวิตอยู่ คือ วุฒิภาวะที่เธอได้เติบโตขึ้นด้วย (นันดา การแข็ง, 2556, น. 147-152)

เรื่องเล่าความเจ็บปวดของอัครมุณีนี้ มีคุณค่าเกินกว่าการเศร้าไปกับชะตาของผู้เล่า วรรณกรรมเรื่อง **ในความมีอยู่** กระตุ้นความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจในมนุษย์ โดยเฉพาะการตกอยู่ในห้วงทุกข์สาหัส แม้วรรณกรรมเรื่องนี้อาจไม่ได้คำตอบสำเร็จรูปว่าชีวิตคืออะไร แต่เรื่องเล่าความเจ็บปวด **ในความมีอยู่** ก็แสดงให้เห็นได้ว่า ประจักษ์ว่า การที่เราจะอยู่ท่ามกลางความทุกข์ได้นั้น ต้องมีความเข้มแข็งและปัญญาจนยอมรับว่า ความทุกข์ คือส่วนผสมสำคัญของชีวิต (นันดา การแข็ง, 2556, น. 147-152)

อนึ่ง เรายังพบว่า มีบาดแผลความทรงจำในเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่หลายคนอาจคาดไม่ถึงนั่นก็คือ ความรุนแรงทางเพศในครอบครัว ที่ผู้เล่าได้สื่อถึงความปวดร้าวจากการถูกคนในบ้านล่วงละเมิดทางเพศ การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดในประเด็นนี้ กรองกาญจน์ อชฌายะสุนทร (2556, น. 111-130) มุ่งวิเคราะห์นวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติของดาชา มารารานี (Dacia Maraini) นักเขียนหญิงอิตาลี ซึ่งเธอได้สร้างสรรค์ผลงานในแนวคิดสตรีนิยมเป็นหลัก วรรณกรรมของดาชา มารารานีได้รับรางวัลมากมายจากอิตาลี อาทิ รางวัล the Fregene Prize, รางวัล the Strega Prize เป็นต้น ขอบเขตการศึกษาของกรองกาญจน์ คือ วิเคราะห์เรื่องเล่าความเจ็บปวด 3 เรื่อง ของดาชา มารารานี ได้แก่ 1) *La Lunga Vita di Marianna Ucria* 2) *Voci* และ 3) *Bagheria*

กรอกรากฎณัฎ์พิจารณาว่า ผลงานท้ง 3 เรืองของดาซา มารานนี ด้ปูพื้นความเข้าใจใหม่แก่ผู้อ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวดดังกเล่า โดยนักเขียนหญิงอย่างดาซา ด้ชี้ว่า เดิมคนทัวไปมักเห็นว่าเป็นที่บานเป็นสถานทีปลอดภัยและเต็มไปด้ด้วยความรักความอบอุน แต่ขณะเดียวกันก็มีบานของบางครอบครัวเป็นอาณาเขตอันตราย ซึงซ่อนเร้นการลวงละเมิดทางเพศ (กรอกรากฎณัฎ์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

การนำเสนอประเด็นสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงถูกคนในบ้านชื่นใจกรอกรากฎณัฎ์วิเคราะห์ว่า นักเขียนหญิงอย่างดาซาพยายามกระตุ้นสังคมไม่ให้ติดยึดกับมายาคติของพื้นที่บานว่า เต็มเปี่ยมไปด้ด้วยรัก ขณะเดียวกันผู้เล่าอย่างดาซาก้เผยให้เห็นความเจ็บปวดและอึดอัดใจเมื่อสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงถูกคนในบ้านชมชื่น ผู้ที่เป็นเหยื่อลำบากใจอย่างึงทีจะเล่าประสบการณ์เลวร้ายดังกเล่าให้สังคมรับรู้ โดยเฉพาะคนในครอบครัว ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออีกยึงไม่กล้าบอกความรุนแรงทางเพศทีเธอถูกสมาชิกในบ้านชื่นใจ (กรอกรากฎณัฎ์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

อนึง กรอกรากฎณัฎ์ได้ชี้ให้เห็นนัยสำคัญทีผู้เล่าบาดแผลความทรงจำอย่างดาซาเรียกร้องให้สังคมปรับทัศนะเสียใหม่เมื่อมองเหยื่อความรุนแรงทางเพศ โดยไม่เหมารวมอย่างม็อคคิดว่าผู้หญิงทีตกเป็นเหยื่อมีความผิดทีวางตัวไม่เหมาะสม ประพฤติยัยวณจนเป็นเหตุกระตุ้นให้เกิดการลวงละเมิดทางเพศ (กรอกรากฎณัฎ์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

ท้งนี้ กรอกรากฎณัฎ์ยังพบอีกว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดท้ง 3 เรืองของดาซาได้เผยให้เห็นบาดแผลความทรงจำทีสะเทือนใจและกระทบท้งสายสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เพราะไม่ใช่เพียงเหยื่อเท่านั้น ทีถูกหลอกหลอนจากภาพการถูกชื่นใจ เหตุความรุนแรงทางเพศดังกเล่ายังทำลายความเชื่อใจคนในบ้าน จนอาจส่งผลรุนแรงถึงชั้นครอบครัวแตกสลายอีกด้ด้วย (กรอกรากฎณัฎ์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

กรอกรากฎณัฎ์วิเคราะห์ว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดท้ง 3 เรืองของดาซา มีตัวเอกหญิงเป็นผู้เล่าบาดแผลทีเกิดจากความรุนแรงทางเพศในครอบครัว ซึงส่งผลกระทบโดยตรงท้งต่อตนเองและต่อจิตใจคนในครอบครัว อนึง แม้ดาซาจะสร้างเรื่องให้ผลงานวรรณกรรมท้ง 3 เรือง มีบริบทของชนชั้น ยุคสมัยและวัฒนธรรมแตกต่างกัน แต่สิ่งทีดาซาัยอย่างหนักแน่น คืออุดมการณ์ปีตาอธิปไตยทีครอบครัวสังคมอิตาเลียน คือมูลเหตุสำคัญทีทำให้เกิดความรุนแรงทางเพศในครอบครัว (กรอกรากฎณัฎ์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

นอกจากนี้ กรองกาญจน์ยังแสดงผลการศึกษาให้เห็นว่า ดาซาที่เป็นเจ้าของบทประพันธ์ได้ใช้กลวิธีสื่อบาดแผลความเจ็บปวดของตัวเอกหญิงที่ถูกชื่นใจ โดยนำเสนอผ่านความเจ็บและเสียงของพวกเธอ ดังนี้ ตัวเอกหญิงอย่างมารีอันนาใน *La Lunga Vita di Marianna Ucria* สื่อความปวดร้าวที่ไม่สามารถบอกเล่าให้ใครฟังได้ด้วยท่าทีนิ่งเงียบ เก็บตัว ผวา และหวาดกลัวอาการเหล่านี้ล้วนชี้ระดับความปวดร้าวที่รุนแรง ซึ่งตัวเอกหญิงได้รับจากการถูกข่มขืน (กรองกาญจน์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

ส่วนตัวเอกหญิงอย่างอันเจเลนาใน *Voci* ใช้เสียงของเธอเล่านิทาน โดยแสดงบาดแผลทางใจที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไว้ในสัญลักษณ์รูปแบบต่าง ๆ จากความรู้สึกในเบื้องต้น สัญลักษณ์ความ แห้งแล้ง สภาพตายซาก สีโทนร้อน และเลือด สิ่งเหล่านี้ล้วนชี้ความโหดร้ายและสภาพตายทั้งเป็นตามมุมมองจิตวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศ ซึ่งตัวเอกหญิงเผชิญมาโดยตรงอย่างเจ็บปวดสาหัส (กรองกาญจน์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

เมื่อพิจารณาถึง *Bagheria* กรองกาญจน์พบว่า ตัวเอกหญิงอย่างลูโดวิกา คือผู้การเล่าเหตุการณ์ที่เธอและน้องสาวถูกพ่อเลี้ยงข่มขืนซ้ำ ๆ เป็นเวลานาน แม่แม่ของตัวเอกหญิงได้ฟังเรื่องเล่าความเจ็บปวดจากลูกสาวอยู่หลายครั้ง แต่เสียงที่ตัวเอกหญิงบอกเล่าอย่างไม่สิ้นสุดนั้นก็คือ กลวิธีที่ผู้แต่งย้าถึงความไม่จบสิ้นของประสบการณ์ปวดร้าวที่สตรีอิตาเลียนจำยอมต้องตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศอย่างยาวนานต่อไป (กรองกาญจน์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดของสตรีอิตาเลียนทั้ง 3 เรื่องนี้ สื่อให้เราเห็นถึงความพยายามของนักเขียนที่จะส่งเสียงเพื่อต่อรองอำนาจกับระบบชายเป็นใหญ่ในสังคมอิตาเลียนอกจากนี้เรื่องเล่าของนักเขียนอย่างดาซายังเป็นเสมือนช่องทางให้เธอได้เยียวยาความปวดร้าวในประสบการณ์ตรงที่ถูกคนในครอบครัวล่วงละเมิดทางเพศ พร้อมกับที่ได้สร้างความตระหนักถึงภัยเงียบที่สังคมมักมองข้ามความรุนแรงทางเพศที่ผู้หญิงถูกคนในบ้านข่มขืน (กรองกาญจน์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

อนึ่ง มีประเด็นที่น่าขบคิด คือเรื่องเล่าความเจ็บปวดของดาซา เธอไม่ได้มุ่งร้องขอความ-สงสารจากสังคม แต่การที่เธอกล้าเผยความขมขื่นออกมานั้น ได้ชี้ถึงความเติบโตที่มีวุฒิภาวะยอมรับว่าความเลวร้ายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศที่เธอพบเจอ จึงเป็นบทเรียนให้เธอได้ระวังสัญชาตญาณทางเพศของบุรุษ (กรองกาญจน์ อชฌายะสุนทร, 2556, น. 107-136)

ผลกระทบต่อสตรีที่ถูกสัญชาติญาณทางเพศบุรุษทำลายชีวิตนั้น ยังมีให้เห็นในเรื่องเล่าความเจ็บปวดของหญิงหม้ายมุสลิม จังหวัดปัตตานี วรรณนะ หนูหมื่น (2558, น. 1-13) ได้วิเคราะห์เรื่องเล่าของหญิงหม้ายเหล่านี้ พบว่า เมื่อพวกเขาสูญเสียสามีจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ นั้นเป็นช่องทางให้ทหารของภาครัฐฉวยโอกาสล่วงละเมิดทางเพศพวกเขา เพราะมีข้ออ้างว่าต้องปฏิบัติหน้าที่ดูแลสตรีที่สูญเสียเสาหลักของครอบครัว โดยสร้างอาชีพให้พวกเขาสามารถเลี้ยงตนเองได้ต่อไป

วรรณนะวิเคราะห์ว่า สภาพการณ์ที่หญิงหม้ายต้องอาศัยความช่วยเหลือจากทหาร ทั้งในฐานะครูผู้มาสอนอาชีพให้พวกเขาและในฐานะผู้ดูแลเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ นี้เป็นโอกาสให้เจ้าหน้าที่รัฐบางคนสามารถล่วงละเมิดทางเพศพวกเขาได้ สถานะที่ด้อยกว่าทหาร รวมถึงมุมที่หลบเร้นสายตาสังคม เพราะมีข้ออ้างการปฏิบัติหน้าที่คอยบังหน้า เงื่อนไขเหล่านี้ผลักดันให้พบจำนวนที่ทหารล่วงละเมิดทางเพศหญิงหม้ายมากขึ้นเรื่อย ๆ

อย่างไรก็ดี เรื่องเล่าความเจ็บปวดของหญิงหม้าย จังหวัดปัตตานี ที่บอกถึงเหตุการณ์ ซึ่งพวกเขาถูกข่มขืนนั้น นัยยะของเรื่องเล่าดังกล่าว วรรณนะชี้ว่า ไม่ใช่เพียงความปวดร้าวที่พวกเขาพบเจอเท่านั้น การถูกข่มขืนใจยังส่งผลให้หญิงหม้ายจำนวนหนึ่งติดโรคทางเพศสัมพันธ์ ถึงขั้นที่บางรายติดเชื้อ HIV ผลกระทบที่ตามมานอกจากพวกเขาถูกตีตราว่าเป็นหญิงสำส่อนแล้ว สังคมมุสลิมบางพื้นที่ยังลงโทษพวกเขา โดยการไม่สมาคมด้วย เพราะมีสามีใหม่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งชาวบ้านบางกลุ่มเห็นว่า ทหาร คือผู้ทำร้ายมุสลิม การเป็นเมียทหารจึงเท่ากับอยู่ฝ่ายศัตรู หญิงหม้ายเหล่านี้จึงตกอยู่ในสภาพที่คนในหมู่บ้านจำนวนหนึ่งรังเกียจพวกเขา

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทเรื่องเล่าความเจ็บปวดของหญิงหม้ายดังกล่าว วรรณนะพบว่า งานในเชิงอัตชีวประวัติของพวกเขาคือพื้นที่ซึ่งกลุ่มสตรีมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้ ใช้เป็นสื่อทางหนึ่ง เพื่อถ่วงดุลอำนาจชายเป็นใหญ่ โดยเฉพาะชายมุสลิมที่มีอำนาจมาก ทั้งในแง่การปกครองและลงโทษสตรีมุสลิม การรวมกลุ่มของพวกเขาก็เป็นการรวมพลังและชี้ความคิดเห็นบางประเด็นที่แตกต่างกับชายมุสลิมซึ่งเป็นผู้นำชุมชน

นอกจากนี้ เรื่องเล่าความเจ็บปวดของหญิงหม้ายจังหวัดปัตตานี วรรณนะยังวิเคราะห์ว่า คือสื่อประเภทหนึ่ง เพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของพวกเขาคือที่พยายามสร้างขึ้นต่อสู้กับอำนาจรัฐ โดยเฉพาะข้อตำหนิที่รัฐกล่าวหาว่าพวกเขาขัดขวางการทำงานของทหาร ทั้งที่ทหารจำนวนหนึ่งนั่นเองที่เป็นฝ่ายคุกคามและล่วงละเมิดทางเพศพวกเขา

ประเด็นต่อมาที่น่าคิด คือสิ่งที่วรรณนะพิจารณาว่า แม้การเล่าประสบการณ์เจ็บปวดของหญิงหม้ายจะทำให้พวกเธอเสี่ยงต่อการถูกเจ้าหน้าที่รัฐทำร้าย แต่เรื่องที่เราถ่ายทอดออกมาก็เป็นหนทางบรรเทาความอึดอัด เจ็บใจที่ถูกทหารบางคนของรัฐข่มขู่ขึ้นใจ

อนึ่ง วรรณนะชี้ว่า การเผยแพร่ความเลวร้ายของเจ้าหน้าที่รัฐบางคนข้างต้นนี้ ก็คล้ายกับว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดของหญิงหม้าย คือสื่อเตือนภัยสตรีให้ระวังพฤติกรรมทางเพศของทหารในสามจังหวัดชายแดนใต้ พร้อมกับเผยแพร่มุมมองด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้สังคมได้ย่นมองและตรวจสอบ โดยเฉพาะมายาคติ ที่คนจำนวนมากยังเชื่อตามวาทกรรมของรัฐว่าทหาร คือผู้สร้างความสงบสุขให้สามจังหวัดชายแดนใต้

ทั้งนี้ การสื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดของบรรดาหญิงหม้ายข้างต้น วรรณนะวิเคราะห์ว่า วรรณกรรมของพวกเธอคล้ายกับเครื่องมือเรียกคืนสิทธิความเป็นพลเมืองจากรัฐ โดยพวกเธอต่อต้านการยึดเย็ดตราบาปที่รัฐพิพากษาว่า หญิงหม้ายเหล่านี้เป็นเมียผู้ก่อการร้าย เป็นคนไม่ดีของสังคม เพราะบางคนไม่ได้รู้เห็นกับสามีที่เสียชีวิตไปแล้ว การตีตราของรัฐที่ทำลายชีวิตพวกเธอจึงเป็นสิ่งที่หญิงหม้ายเหล่านี้ต่อต้านและตอบโต้ผ่านคำให้การในเรื่องเล่าความเจ็บปวดของพวกเธอ

การพยายามชี้แจงและแก้ต่างต่อข้อกล่าวหาของสังคม ก็ยังมีให้เห็นในเรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้ติดเชื้อเอชไอวี Arthur W. Frank (2002, p. 97 อ้างถึงใน ชุตินา ประภาศวุฒินสาร, 2551, น. 128-170) วิเคราะห์ว่า บันทึกของผู้ป่วยเอชไอวีชาวอเมริกันที่ตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก ผลงานเหล่านี้อย่างน้อยที่สุดก็ได้ทำหน้าที่สร้างการเรียนรู้ถึงความอ่อนแอเมื่อครั้งอดีตกับการเริ่มคิดได้ในรูปแบบตัวตนปัจจุบัน

เราอาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่ผู้ป่วยกระทำผ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวดของพวกเขาก็คือการทำความเข้าใจกับตัวตนเก่า (the younger self) ให้ทำใจยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมายให้กับชีวิตมากกว่าที่จะยึดติดกับความสูญเสียที่เกิดขึ้นในบาดแผลความทรงจำนั้น (ชุตินา ประภาศวุฒินสาร, 2551, น. 128-170)

ทั้งนี้ การได้สื่อเรื่องราวความเจ็บปวดในใจของผู้ป่วยเอชไอวีผ่านบันทึกเชิงอัตชีวประวัติ ก็ถือหนทางที่ได้ระบายความปวดร้าว Arthur W. Frank ชี้ว่า ในวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวด ผู้เล่าสามารถใช้อุปมาอุปมัย สัญลักษณ์ หรือกลวิธีทางภาษาต่าง ๆ เพื่อสื่อและย้ำความทุกข์ทรมาน รวมถึงความเจ็บปวดของตนให้สังคมได้รับรู้ หากว่าก่อนหน้านี้สังคมอาจเคยตำหนิผู้ป่วยเอชไอวีเหล่านี้ เรื่องเล่าของพวกเขาก็จะเป็นช่องทางสร้างความเห็นใจในชะตากรรมของผู้เล่า (ชุตินา ประภาศวุฒินสาร, 2551, น. 128-170)

อนึ่ง มีประเด็นที่น่าคิดสำหรับการสื่อสารเรื่องเล่าของบรรดาผู้ป่วยเอดส์นั่นก็คือ บุคคลเหล่านี้ได้ใช้วรรณกรรมเป็นสื่อในการสร้างชุมชนของพวกเขา ทั้งในแง่การแบ่งปันประสบการณ์ ความเจ็บปวดที่มีร่วมกัน รวมถึงเชื่อมโยงสายสัมพันธ์เพื่อเรียกคืนสถานะและศักดิ์ศรีความเป็นคน สิ่งที่สำคัญ คือนี่เป็นการต่อรองความหมายกับสังคม โดยใช้วรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดเป็นช่องทางปฏิเสธตราบาปที่สังคมตำหนิว่า พวกเขาประพฤติตัวไม่ดีและเป็นภาระของสังคม เพราะในงานเขียนของพวกเขาก็ได้บอกเล่าการทำประโยชน์ต่อสาธารณะด้วย เช่น เล่าประสบการณ์ต่อชุมชน ซึ่งความเสี่ยงที่ทำให้ติดเอดส์ เป็นต้น (ชุตินันท์ ประภาศวุฒินันท์, 2551, น. 128-170)

ทั้งนี้ ชุตินันท์ ตรีอำนรรค (2552) ซึ่งศึกษาการนำเสนอตัวตนของผู้ป่วยในสังคม หลังสมัยใหม่ วิเคราะห์ว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้ป่วยแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ ภูมิหลังของผู้เล่าและโรคที่ผู้เล่าแต่ละคนประสบ เงื่อนไขเหล่านี้ทำให้ประเด็นที่ผู้เล่าแต่ละคนขบขัน มีความแตกต่างกันไป เรื่องเล่าความเจ็บปวดสำหรับตัวผู้ป่วยทำให้เวลาในอดีตและปัจจุบันของพวกเขาเชื่อมโยงกัน เนื่องจากผู้ป่วยได้นำความทรงจำ ทั้งในอดีตและปัจจุบันกลับมาทบทวนใหม่อีกครั้ง ในการสร้างเรื่องเล่า เรื่องเล่าจึงเป็นหนทางหนึ่งซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถวางแผนชีวิตของตนเองได้อีกครั้ง (remapping) และเปิดโอกาสให้พวกเขาได้มองหาจุดหมายใหม่ในการใช้ชีวิตต่อไป

บทบาทของเรื่องเล่าความเจ็บปวดสำหรับตัวผู้ป่วย ชุตินันท์ยังพบว่า วรรณกรรมประเภทดังกล่าวมีส่วนช่วยในการเยียวยาจิตใจของผู้ป่วยที่ปวดร้าว ให้พวกเขาสามารถระบายอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในระหว่างป่วยไข้ผ่านการเขียนได้ ไม่ว่าจะเป็นความเศร้า ความโกรธ ความกลัว หรือแม้แต่ความรู้สึกของการสูญเสีย (ชุตินันท์ ตรีอำนรรค, 2552)

คุณค่าข้างต้นของเรื่องเล่าความเจ็บปวดนี้ ชุตินันท์ชี้ว่า น่าขบคิดเป็นอย่างยิ่งว่า ในกระบวนการรักษาโรค การแพทย์สมัยใหม่ไม่มีพื้นที่ให้ผู้ป่วยได้ระบายความรู้สึกของตนมากนัก ส่งผลให้ผู้ป่วยจำนวนมากรู้สึกโดดเดี่ยวและแปลกแยก การได้ระบายความรู้สึกผ่านเรื่องเล่าช่วยเยียวยาจิตใจของผู้ป่วยในส่วนนี้ได้ เนื่องจากการสร้างเรื่องเล่าสามารถดึงผู้ป่วยออกมาจากโลกแห่งความทุกข์ได้ เช่นเดียวกับความเจ็บปวด (pain) ที่เกิดจากความเจ็บป่วย ซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ป่วยในการอธิบายหรือปลดปล่อยออกมาเป็นภาษา (ชุตินันท์ ตรีอำนรรค, 2552)

อนึ่ง ชุตินันท์ (2552) พิจารณาว่า การที่ขาดไร้ช่องทางสำหรับระบายถ่ายทอดความรู้สึกเจ็บปวดออกมาเป็นคำพูดได้ ทำให้สังคมเชื่อว่า ความเจ็บปวดเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องพูดถึง ดังนั้น ความเงียบก็เข้ามาครอบคลุมผู้ป่วย ความเงียบจึงทำให้ผู้ป่วยต้องอยู่เพียงลำพังกับ ความเจ็บปวดของตนส่งผลให้ยังปวดร้าวใจมากขึ้น เมื่อมองในแง่นี้ชุตินันท์ก็ย้ำถึงคุณค่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดว่า ทำให้ผู้ป่วยได้ใช้เป็นช่องทางถ่ายทอดความทุกข์ทรมานให้สังคมได้เข้าใจและยังเป็นการแบ่งเบาความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นกับพวกเขาสู่เพื่อนร่วมชะตากรรมด้วย

ความสำคัญของเรื่องเล่าที่ผู้ป่วยบอกกล่าวสู่สังคมนั้น ชุตินนทน์ ตรีอำนรรค (2552) วิเคราะห์ว่า เรื่องเล่าดังกล่าวสามารถสร้างคุณค่าและให้ความหมายแก่ความป่วยไข้ และสถานะของตนเองในฐานะผู้ป่วยได้ โดยทำให้ผู้อ่านเห็นถึงอิทธิพลของความเจ็บป่วย ที่มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงมุมมองและทัศนคติของผู้ป่วยที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะคุณค่าการใช้ชีวิต เรื่องเล่าจึงมีส่วนเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ป่วยให้กลายเป็นบทเรียนที่มีค่า ดังที่น่าสังเกตว่า ภาพเสนอของผู้ป่วยที่ปรากฏในเรื่องเล่ามักถูกประกอบสร้างออกมาในฐานะผู้ที่เรียนรู้ความหมายของชีวิต ซึ่งไม่ใช่เพียง “เหยื่อ” ของโรคเท่านั้น

อย่างไรก็ดี สำหรับผู้ที่เป็นโรคร้ายแรง โดยเฉพาะโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ชุตินนทน์ ตรีอำนรรค (2551, น. 128-170) ซึ่งศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้ป่วยเอดส์ในเมืองไทย วิเคราะห์ว่า เรื่องเล่าดังกล่าวที่ตีพิมพ์ออกมา ผู้เล่าซึ่งเป็นเอดส์จะมีความปวดร้าวใจต่อ “ความรู้สึกที่เป็นตราบาบ (stigma)” เพราะสังคมไทยได้ลงโทษผู้ป่วยเหล่านั้นโดยตีตราว่ามีพฤติกรรมสำส่อนเป็นคนไม่ดี ส่งผลให้สังคมเริ่มถอยห่าง หลีกเลี้ยงที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยเหล่านั้น

ความเจ็บปวดใจข้างต้นผลักดันให้ผู้ป่วยเอดส์จำนวนหนึ่งของไทย เขียนเรื่องเล่าเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดในชะตากรรมที่ตนกำลังเผชิญทุกข์ ชุตินนทน์ ตรีอำนรรค พบว่า เรื่องเล่าที่ประกอบสร้างขึ้นมาดังกล่าวนี้ ถือเป็นเครื่องมือที่ผู้ติดเชื้อเอดส์ใช้อ่าน ทบทวน และตีความหมายให้แก่ประสบการณ์ความเจ็บป่วยของตน (ชุตินนทน์ ตรีอำนรรค, 2551, น. 128-170)

นอกจากนี้ ผู้เล่าที่เป็นเอดส์ยังพยายามตรวจสอบและตอบโต้แนวคิดทางการแพทย์ที่ตีตราพวกเขาว่า เป็นอันตรายต่อสังคมในแง่ตัวแปรเชื้ออันร้ายแรง สิ่งที่น่าสนใจ คือในขณะที่เล่าเรื่องผู้ป่วยเอดส์ก็พยายามทบทวนวาทกรรมต่าง ๆ ในสังคมที่แสดงอคติต่อพวกเขา การประกอบสร้างเรื่องเล่าจากจุดของตัวผู้ป่วยเอง จึงถือเป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้ติดเชื้อเอดส์ได้สร้างอัตลักษณ์ของตนขึ้นมาใหม่ในรูปแบบที่ขัดแย้งกับข้อกล่าวหาของสังคม เช่น ในเรื่องเล่าเราจะพบว่า ผู้ป่วยมักบอกถึงการรักษาสุขภาพของพวกเขาให้แข็งแรงต่อไปได้ ต่างกับแนวคิดทางการแพทย์ที่โจมตีว่า พวกเขามีภูมิคุ้มกันบกพร่อง หรือผู้เล่าที่เป็นเอดส์มักบอกถึงการทำสาธารณะกุศล เช่น การบรรยายให้ความรู้เรื่องเอดส์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อตอบโต้ที่สังคมตีตราว่า พวกเขาไร้ประโยชน์ เป็นที่รังเกียจ ควรอยู่ให้ห่าง เป็นต้น (ชุตินนทน์ ตรีอำนรรค, 2551, น. 128-170)

ดังนั้น การประกอบสร้างเรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้ป่วยเอดส์ในเมืองไทย ชุตินนทน์ ตรีอำนรรค จึงลงความเห็นว่า วรรณกรรมประเภทดังกล่าว คือเครื่องมือต่อสู้ในแง่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยผู้เล่าซึ่งเป็นเอดส์พยายามคัดง้างกับวาทกรรมเชิงลบที่สังคมตีตราพวกเขา อย่างเช่นในกรณี **เอดส์ไดอารี่** เรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้ป่วยเอดส์ที่ชื่อแก้ว วรรณกรรมเรื่องนี้แก้วประกอบสร้างอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อเอดส์ขึ้นมาใหม่อย่างตรงข้ามกับอคติของสังคม (ชุตินนทน์ ตรีอำนรรค, 2551, น. 128-170)

นอกจากนี้ ชุติมายังเห็นว่า ผู้เล่าอย่างแก้วได้อาศัยงานเขียนชุด **เอตส์ไดอารี่** เปลี่ยนสถานะตนเองและผู้ป่วยเอตส์จำนวนมากจากที่เคยถูกตีตราว่าเป็นอันตรายต่อสังคม เรื่องเล่าถ่ายทอดประสบการณ์ของแก้วก็กลายเป็นสื่อการเรียนรู้และได้สร้างชุมชนของผู้ป่วยเอตส์อีกด้วย (ชุติมา ประกาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170)

อนึ่ง การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่วิเคราะห์และประมวลมานี้ จะพบว่าวรรณกรรมประเภทดังกล่าวมีความท้าทายให้ค้นหาการตีความหมายชีวิตในประสบการณ์ทุกข์ ที่ผู้เล่าได้ให้ความหมายต่างกัน นอกจากนี้กลวิธีการนำเสนอก็มีรูปแบบหลากหลายชวนให้ค้นหาที่น่าสนใจ โดยเฉพาะแนวคิดซ่อนเร้นที่แฝงการต่อรอง หรือตอบโต้มายาคติอันเป็นความคิดสำเร็จรูปของสังคม

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงเรื่องเล่าความเจ็บปวด **ฉันคือเอรี** และ **เขตรรหน้าว่าหมอฆ่าคน** ซึ่งเป็นขอบเขตการวิจัย สถานะของผู้เล่าที่คนหนึ่งเป็นโสเภณี และอีกคนเป็นหมอ ความต่างของลำดับชั้นทางสังคมที่มีอาชีพเป็นตัวแปร รวมถึงสภาพทางเพศที่เป็นหญิง ซึ่งถูกมองว่าอ่อนแอขาดวุฒิภาวะจนเกิดความผิดพลาดในชีวิต การสร้างความหมายใหม่ในชะตากรรมที่พวกเขาเผชิญ และรูปแบบที่จะใช้อธิบายหรือตอบโต้ข้อกล่าวหาของสังคม นับสำคัญดังกล่าวนี้อาจทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์หาคำตอบการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ **นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีเรื่อง ฉันทิเออร์และเขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน** มีวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง **เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน** และ**ฉันทิเออร์**
2. เพื่อวิเคราะห์ทัศนนะผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง **เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน** และ**ฉันทิเออร์**

ในลำดับถัดไป ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลการศึกษารายตามลำดับประเด็นต่อไปนี้ 1) นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง**เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน** 2) นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง**ฉันทิเออร์** 3) ทัศนนะผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง**เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน** และ 4) ทัศนนะผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง**ฉันทิเออร์** ผลการศึกษามีประเด็นโดยสรุปและอภิปรายดังนี้

1.นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน

1.1 นัยเรื่องเล่าความเจ็บปวด เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน

การเล่าเรื่องที่เป็นประสบการณ์ที่เลวร้ายจากการตกเป็นจำเลยของสังคม โดยเฉพาะที่ผู้เล่าเป็นสตรีและถูกสังคมตีตรา รวมถึงผลักให้อยู่ในสถานะชายขอบ ปรากฏในสารคดีเรื่อง **เขตราน้ำว่าหมอฆ่าคน** ของอุ๋ฮุยเซียง หรือ พญ.สุธานี บุรณเบญจเสถียร เธอเล่าเรื่องการเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายที่ถูกฟ้องร้อง จนเป็นคดีความและที่สร้างความสะเทือนใจให้ตัวเองและครอบครัว การเล่าเรื่องของตัวแพทย์หญิงนี้ ไม่ใช่แค่เพียงหลักฐานของความเจ็บปวดและประสบการณ์ชีวิต ที่ตั้งคำถามและวิพากษ์วาทกรรมทางสังคมเท่านั้น แต่ยังมีประเด็นแฝงเร้น นั่นก็คือ งานเขียนของเธอถือเป็นการสร้างพื้นที่ในแง่การใช้สิทธิและเสรีภาพความเป็นคนให้ได้ข้ามพ้นสถานะจำเลยของสังคมอีกด้วย

ในเรื่องเล่าความเจ็บปวด เรื่อง**เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** ผู้เล่าประกาศว่าเธอลงมือเขียนเรื่องราวขึ้นมา เพื่อจะได้กลับไปทบทวนชีวิตหลังจากที่เธอต้องพบกับความผันผวนที่ขาดความมั่นคงทางวิชาชีพแพทย์ โดยเธอกลับไปมองอดีตตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่เป็นจุดพลิกชีวิตจาก “แพทย์หญิง” ต้องกลายเป็น “ฆาตกร” เพราะเหตุการณ์ที่รักษาผู้ป่วย ซึ่งเป็นหญิงที่ใกล้คลอดคนหนึ่งผิดพลาดจนเสียชีวิต และเป็นคดีความฟ้องร้องกับญาติผู้เสียชีวิต เธอเล่าถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่า เมื่อปี 2550 เธอได้รับหน้าที่เป็นแพทย์เวรประจำห้องคลอดของโรงพยาบาลแม่จัน และเกิดการเสียชีวิตของหญิงใกล้คลอดโดยผลการชันสูตรศพพบว่าภาวะน้ำคร่ำเข้ากระแสเลือด มีการชี้แจงถึงสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ป่วยว่าเกิดจากภาวะเสี่ยงของโรคดังกล่าวในอัตราเสี่ยง 1/80,000 คนเพียงชั่วข้ามคืนเธอต้องแบกรับคำตราหน้าจากสังคมและความกดดันรอบด้าน จนสร้างความปวดร้าวแก่เธอถึงขั้นที่เธอระบายความรู้สึกในตอนนั้นให้ฟังว่า

เขตราหน้าดิฉันว่า จงใจไม่ช่วยเหลือคนไข้ทอดทิ้ง ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ กักขัง หน่วงเหนี่ยวผู้ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ประมาททำให้คนไข้ถึงแก่ความตาย...ผลตอบแทนที่ฉันได้รับในครั้งนี่ทำให้ดิฉันถึงกับเกลียด...เกลียดเสาเข็มที่ตอกย้ำปากลิ้นที่ใจให้เจ็บปวด..เกลียดและโกรธคนที่หลอกใช้โดยไม่เห็นคุณค่า ไม่คำนึงถึงความอดทนอดกลั้นทั้งหลายทั้งปวงของดิฉัน...เกลียดคนที่จงใจทำร้ายเราเสียเหลือเกิน...ใจก็นึกถึงตอนที่พ่อแม่หว่านล้อมให้กากบาทเลือกคณะแพทย์ (อยู่เชียงใหม่, 2558, น. 44-45)

การที่เธอระบายความโกรธเคือง ซึ่งซึ่งมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวด รวดร้าวและการตัดพ้อต่อสังคมว่า ทำไมคนเราถึงทำความดีแล้วไม่ได้ดี ไม่เห็นถึงคุณค่าความดีในฐานะที่เธอเป็นแพทย์ผู้อุทิศตนช่วยเหลือชีวิตคนไข้อย่างสุดความสามารถ แต่ผลตอบแทนที่เธอได้รับกลับเป็นความเจ็บปวดแสนสาหัสที่ยากจะลืมเลือนมาจนบัดนี้

1.2 บอกเล่ารอยบาดแผลในความทรงจำ

เรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ผู้เล่าพยายามสื่อความหมายถึงสังคมนั้น ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช (2552) กล่าวว่า ‘มีลักษณะการประกอบสร้าง’ ทั้งในแง่ ‘การคัดสรร’ และ ‘การคัดทิ้ง’ นัยบางประเด็นที่ผู้เล่าต้องการสื่อเท่านั้น เรื่องเล่าความเจ็บปวด **เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** ผู้เล่าค่อย ๆ เผยตัวตนผ่านการเขียนถึงมรสุมชีวิตที่เป็นบททดสอบความแข็งแกร่งของเธอตลอดเวลา 3 ปีในช่วงการดำเนินคดี รวมไปถึงการสร้างตัวตนในสถานภาพเดิมแต่ปรับเปลี่ยนมุมมองใหม่ในการใช้ชีวิตของเธอ

แพทย์หญิงสุดาณีเล่าว่าเธอได้จัดบันทึกไดอารี่ทุกวันเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง และผลกระทบต่อจิตใจของเธอกับครอบครัว รวมถึงข้อคิดจากพี่ ๆ เพื่อน ๆ เรื่องราวดีและร้ายที่เจอ พร้อมแนวทางการต่อสู้ งานเขียนเล่มนี้ของเธอประกอบด้วยเนื้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ ขั้นตอนการรักษาคนไข้ การดำเนินการทางกฎหมาย รูปคดีการถูกฟ้องร้องทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา การตัดสินใจสู้คดี เหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างดำเนินคดีไปจนถึงสิ้นสุดคดีความในคดีอาญา โดยฝ่ายโจทก์ถอนฟ้อง นักกฎหมายที่มีฝีมือและไว้วางใจได้ ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทางกฎหมายที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งชี้แจงและอธิบายความรู้เกี่ยวกับการรักษาของแพทย์ให้สังคมรับรู้เข้าใจ

เธอกล่าวว่าเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านสังคม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับคนไข้ เธอหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้สัมพันธ์ภาพที่ห่างแล้งหรือที่มีปัญหากันระหว่างแพทย์ โรงพยาบาล ชุมชนชาวบ้าน จะกลับมาคืนดีกัน หลังจากคดีความสิ้นสุดลงเธอตัดสินใจถอดบทเรียนจากไดอารี่มาเขียนเป็นสารคดีเขตรานหน้าว่าหมอฆ่าคน เพื่อเปิดเผยให้ผู้อื่นรับรู้ โดยหวังให้เรื่องเล่าชิ้นนี้ได้สื่อสารกับสังคมถึงความทุกข์ในใจแพทย์อย่างตัวเธอ ดังที่เธอเล่าไว้ในงานเขียนว่า

ปริญญ์คิดอย่างไรถ้าหมาม้าจะถอดบทเรียนตอนถูกฟ้องเขียนให้เป็นหนังสือของเรา... ลูกชายคนโตวัยสิบห้าสิบหกไปสักพักแล้วก็ตอบว่า “หมาม้าครับ มันไม่ใช่ของเรา แต่เป็นของปวงชน”... ปรากฏลูกสาวคนเล็ก ยิ้มให้แล้วพูดเสียงหวานขยายความต่อว่า... “ดีค่ะ และหนูอยากให้หนังสือเล่มนี้มีข้อคิดและเป็นกำลังให้กับคนที่คิดดีหลาย ๆ คนค่ะ... และนี่นับเป็นจุดเริ่มต้นในการถอดบทเรียนเพื่อให้สังคมได้รับรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างกับชีวิต ทุกข์ทรมานอย่างไรกับบทบาทที่ถูกตีตรา มันอาจทำให้ดิฉันได้พบอะไรบางอย่างที่เติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป และมันเป็นวิธีหนึ่งในการแสดงการขอบคุณต่อทุกมิตรภาพที่ทุกคนมอบให้ค่ะ (อุ้งอุ้งเชียง, 2558, น. 20-21)

การเล่าให้เราฟังข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นถึงการกลับมาทบทวนอดีตของผู้เล่า ทำให้เธอเห็นอดีตมากกว่าที่เคยเห็นเนื่องจากการเห็นที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้สอดคล้องกับบทบาทของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในการเล่าเรื่องของตัวเอง คือการแสวงหาความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับสภาพจิตใจของตน

ขณะเดียวกันการใช้มุมมองการสารภาพ ทำให้ผู้เล่าเห็นอดีตในด้านความเจ็บปวดจากคำพิพากษาของสังคม ที่ตัดสินให้เธอตกอยู่ในสถานะจำเลยของสังคมการถูกตราหน้าจากคำพิพากษาสังคม ไม่เพียงทำลายความเชื่อมั่นและความศรัทธาของคนไข้ที่มีต่อความเป็นแพทย์ของเธอ ดังที่เธอเล่าให้ฟังถึงปฏิกิริยาของคนไข้ที่พูดว่า

โรงพยาบาลนี้มันไม่ใช่โรงพยาบาลหรือเป็นโรงฆ่าสัตว์ ไหน? หมอคนไหนเป็นคนฆ่าพวกของเรา นี่คือประโยคแรกที่ชาวบ้านทักที่ทีมงาน...วันนี้หมอที่ทำคลอดทำไมไม่มา ฆ่าคนแล้วจะหนีหรือ?... “โรงพยาบาลช่วย! ถ้าพวกเราเลือกได้ไม่มารักษาที่โรงฆ่าสัตว์นี้หรือ...” “เราจะเอาเรื่องหมอให้ถึงที่สุด ให้สาสมกับสิ่งที่หมอทำได้” ...อีกหลายถ้อยคำที่ชาวบ้านคิดจะสรรหา ร่วมทำการตั้งศาลเตี้ยเพื่อรุมประชาทัณฑ์ รวากับทุกสิ่งทุกอย่างที่ดิฉันและทีมงานเคยช่วยเหลือชาวบ้านไว้ ได้ลบลือนหายไปจากความทรงจำของพวกเขาเสียแล้ว...(อุ้ยเชียง, 2558, น. 35-36)

ผู้อ่านจะได้รับรู้ถึงความปวดร้าวของผู้เล่า พร้อมกับผลกระทบต่อคนรอบข้างตัวเธอ ตราบาปนั้นได้ตามหลอกหลอนและส่งผลกระทบต่อที่สำคัญ คือ ความเชื่อมั่นของคนไข้ที่มีต่อแพทย์นั้นลดลง จนถึงขั้นต่างฝ่ายต่างระแวงซึ่งกันและกัน

อย่างไรก็ดี สิ่งที่น่าสังเกตคือ เรื่องเล่าความเจ็บปวดของแพทย์หญิงสุดานี ไม่ได้ผูกขาดเสียงเล่า“ดิฉัน”(ของตัวเธอเอง)เท่านั้น แต่กลับมีเสียงอื่นแทรกเข้ามาด้วย เสียงอื่นนี้เองที่กลับทำให้เสียงของดิฉันหรือแพทย์หญิงสุดานีมีความหมายหรือสามารถทำให้ผู้เล่าสามารถนิยามตัวตนของเธอได้ในพื้นที่สาธารณะนอกเหนือไปจากการเขียนบันทึกทบทวนเรื่องราว และตั้งคำถามกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต นี่ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และสร้างตัวตนใหม่ให้เธอได้กลับมาทบทวนอดีต จนค้นพบความทุกข์ ความอ่อนแอของตัวเอง และต้องทำใจยอมรับบทเรียนของชีวิตที่ผ่านมาดังจะเห็นว่ามีการปรากฏชื่อบุคคลต่าง ๆ ที่ให้แง่คิดแก่ผู้เล่าเช่น บุคคลในครอบครัว ลูกชาย (ปริญญา) ลูกสาว(ปราณ) นายสุนทร ทองสุข รุ่งพี เพื่อน ผู้ใหญ่ในวงการแพทย์ รวมถึงผู้เสียหายฝ่ายโจทก์

นอกจากการสารภาพความผิดบาปในอดีตแล้วเธอยังสารภาพความรู้สึกนึกคิดด้านมืดออกมา ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยความรู้สึกความโกรธแค้น ความเศร้าโศกของตนเองต่อฝ่ายโจทก์ ในการถูกฟ้องร้องคดี และการตัดพ้อต่อว่าสังคมที่พิพากษาให้เธอตกอยู่ในสถานะจำเลยของสังคมและความรู้สึกที่เป็นตราบาป ดังในเนื้อหาตอนที่เธอแสดงความรู้สึกต่ออดีตตราว่า

แล้วละครฉากสามก็เปิดตัว เห็นตนนั่งดูรายการสัมภาษณ์ทางทีวีนำมาซึ่งการเปิดตัวของโครงการสอนตำรวจปฐมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บบนท้องถนนในกรุงเทพฯ ดูเหมือนเขาชื่นมื่นกัน แต่ตัวดิฉันกลับนึกสมเพชตัวเองเพราะคิดว่าทำสิ่งเดียวกันเจตนาเดียวกัน คือช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ คนหนึ่งถูกยกย่องว่าเป็นวีรบุรุษ ส่วนอีกคนกลับตกอยู่ในฐานะฆาตกร (อุ้ยเชียง, 2558, น. 126)

นอกจากนี้ ผู้อ่านสารคดีเรื่องเล่าความเจ็บปวดของหมอสุธานี ยังได้รับรู้ความกดดันของเธอผ่านเสียงเล่าในตอนที่ศาลนัดไกล่เกลี่ยให้เจรจาถอนฟ้อง แต่ฝ่ายโจทก์ไม่ยอมเพราะต้องการเรียกร้องค่าเสียหายให้ได้ตามจำนวนที่ฟ้องร้องไป ทำให้เวลายืดเยื้อและกดดันต่อไปเรื่อย ๆ จนเธอทนรับกับความกดดันขณะนั้นไม่ไหวร้องไห้ ระเบิดอารมณ์และคำพูดออกมาว่า

ไม่ไหวแล้ว ฉันไม่ไหวแล้ว ถ้าการทำคดีแล้วต้องมานั่งรับผิดชอบชีวิตใครต่อใครอย่างไรเหตุผล ต้องถูกลงโทษทางกฎหมายอย่างนี้ จะทำให้ฉันทำดีไปเพื่ออะไร ฉันไม่เชื่อแล้วว่าทำดีต้องได้ดี ไม่เชื่อในพระราชดำรัสของสมเด็จพระบรมราชชนกว่า แพทย์จึงเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อความสุขของผู้ป่วยเป็นสำคัญ เพราะพวกคุณเอาความเสียสละของฉันมาเหยียบย่ำ ฉันก็เป็นคนเหมือนกันนะ มีหัวใจหัวใจเหมือนกัน ไม่ต้องเจรจาแล้ว พวกกันที่ จบกันได้แล้ว”...ดิฉันพูดไป ร้องไห้ไป แล้ววิ่งจากห้องเจรจาอย่างเสียสติ...(อุ้ยฮุยเชียง, 2558, น. 224-225)

ความเจ็บปวดที่ถาโถมเข้ามาทำให้เธอขาดสติ แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลังจากการเขียนบททวนเรื่องราวเหตุการณ์ ณ ตอนนั้น มุมมองใหม่ ณ ปัจจุบันก็เกิดขึ้นแพทย์หญิงสุธานีได้เห็นถึงผลเสียจากการขาดสติจนไม่อาจหาทางออกของปัญหาได้

มีประเด็นที่ควรต้องขบคิดต่อไป คือ โครงการรางวัลขนาดได้คัดเลือกให้ สารคดีเรื่อง **เขตรักษาหน้าว่าหมอฆ่าคน** ได้รับรางวัลขนาดระดับดีเด่น ประเภท Non-Fiction ครั้งที่ 4 ประจำปีพุทธศักราช 2557-2558 ด้วยเนื้อหาที่เป็นการสารภาพด้านมืดของตัวละครอย่างผู้เล่า คือ แพทย์หญิงสุธานี นี่นับเป็นการเขียนเรื่องเล่าจากชีวิตจริงของตนเองออกมาให้สังคมรับรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์และเป็นการถอดบทเรียนชีวิตหลังจากความเจ็บปวดในอดีตที่เกิดขึ้นและได้รับการเยียวยา เพื่อแก้ต่างหรือลบล้างตราบาปให้กับตนเอง เนื้อหาของเรื่องเล่าจึงแฝงไปด้วยการร้องขอความเป็นธรรมให้กับตนเองและขอเรียกคืนความเชื่อมั่นของตนที่มีต่อความชำนาญด้านงานแพทย์ รวมถึงความสัมพันธ์ของแพทย์กับทีมงานและคนไข้ ให้ชุมชนกลับคืนมาเหมือนเดิม

หนังสือเล่มนี้ได้รับการตัดสินโดยมีมติเป็นเอกฉันท์โดยคณะกรรมการทั้งรอบคัดเลือกและรอบตัดสิน โดยคณะกรรมการมีความเห็นว่า หนังสือเล่มนี้จะทำให้ประชาชนได้เข้าใจถึงจรรยาบรรณของแพทย์ ได้รับรู้ถึงความยากลำบากในการเป็นแพทย์ที่ต้องทุ่มเทและเสียสละ รับรู้ถึงความทุกข์ใจและความกดดันในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ เพราะมีชีวิตคนไข้เป็นเดิมพัน ได้นึกถึงใจเขาใจเรา ทำให้เข้าใจกันมากขึ้น นี่จะเป็นงานเขียนเล่มแรกที่แพทย์ผู้ถูกฟ้องร้องออกมาเปิดใจถึงความยากลำบากและความกดดันในการปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม เราจะสัมผัสได้ถึงตัวตนความเป็นผู้หญิงที่มีมุมอ่อนแอกับการเผชิญความทุกข์สาหัส ดังที่ผู้เล่าบอกเราว่า เธอต้องดูแลพ่อที่ป่วยเป็นอัมพาต ต้องแยกทางหย่าร้างกับสามี และพาลูก ๆ ย้ายที่อยู่ใหม่จากการถูกคุกคามความเป็นส่วนตัว อีกทั้งยังได้รับรู้รสชาติของการโดนขังคุกในระหว่างขึ้นศาลเพราะการเดินเรื่องประกันตัวผิดพลาด ในช่วงเรื่องราวเลวร้ายที่สุดจนรับไม่ไหว เธอได้คิดที่จะฆ่าตัวตายแต่โชคดีที่ได้รับกำลังใจ ซึ่งกระตุ้นความเข้มแข็งให้เธอเลิกคิดทำร้ายตัวเอง ดังที่เธอเล่าว่า

ในคำคืน 17 กุมภาพันธ์ 2552 ระดับความเข้มแข็งในใจลดต่ำลงจนถึงขีดต่ำสุดเกิดความคิดอยากตายขึ้นมา แต่ด้วยภารกิจยังไม่สิ้นสุด จึงอยากให้การตายของเรามีค่าบ้าง โดยให้มันเป็นข่าวดังเพื่อปลุกกระแสให้สังคมหยุดทำร้ายแพทย์และหันมาเมตตาแพทย์บ้าง ก่อนที่จะกินยานอนหลับแล้วไปผูกคอตาย ดิฉันตัดสินใจโทรไปหาพี่พิษณุหวังว่าจะขอให้พี่เป็นกระบอกเสียงให้ตนหลังจากเสียชีวิต...คำปลุกปลอบนั้นดังดิฉันกลับมาให้สู้ต่อ (อยู่เชียงใหม่, 2558, น. 183)

ความเจ็บปวดเหล่านั้นของเธอยังคงเป็นอดีตอันเลวร้าย แต่ความทรงจำดังกล่าวยังคงหลงเหลืออยู่ เมื่อเธอได้บอกเล่าประสบการณ์ของตนเองออกมาผ่านเรื่องเล่า นี่ถือเป็นการสนทนาระหว่างตัวตนในอดีตกับตัวตนในปัจจุบัน ผู้เล่าได้ใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมายให้ชีวิตมากกว่ายึดติดกับความเศร้าเสียใจในอดีต

ประเด็นข้างต้นชี้ให้เราพิจารณาได้ว่า การนำเสนอประสบการณ์ความเจ็บปวดผ่านสำนึกของแพทย์หญิงสุธานี โดยดึงเรื่องราวของเธอกลับมาเล่าใหม่อีกครั้งนั้นได้ส่งผลสำคัญแก่ตัวผู้เล่าในทางอ้อม กล่าวคือ ผู้เล่าจะได้ไตร่ตรองและแสวงหาความหมายชีวิตของเธอใหม่อีกครั้ง โดยเธอพยายามที่จะทำความเข้าใจบาดแผลของตนเองผ่านการเล่าหรือกรอกร่องเรื่องเล่าของตนให้กลายเป็นงานเขียนออกสู่สังคม นี่ถือ เป็นการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมและเรียกคืนความเชื่อมั่นของตนเองกลับคืนมา ขณะเดียวกันการย้อนกลับไปถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นเรื่องเล่าในครั้งนี้ก็ได้ทำให้ผู้เล่าคลี่คลายเรื่องบางเรื่องในอดีตที่ค้างคาใจได้ ทำให้เธอได้เรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้ร่วมเหตุการณ์มากขึ้น

1.3 ซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม

หากมองในแง่ความเป็นอัตชีวประวัติ ก็เห็นว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดเป็นงานเขียนเชิงสารคดี ที่มีองค์ประกอบของงานเขียนบันเทิงคดี เช่น โครงเรื่อง บทสนทนา ฉาก และการสร้างตัวละคร เป็นต้น (Smith and Watson, 2001, p. 7) เรื่องเล่าความเจ็บปวดมีการวางโครงเรื่องว่าจะเล่าอะไร มีกระบวนการคัดเลือกความทรงจำว่าจะ “เล่า” หรือจะ “ตัด” เรื่องไหนออกไป รวมถึงจะเลือกสื่อสารสาระสำคัญใดในบทสนทนา ฉาก และบุคคลที่เป็นตัวละครในเรื่อง โครงสร้างเรื่องเล่าความเจ็บปวดในแง่ดังกล่าวต่าง ๆ จะสะท้อนให้เห็นกระบวนการประกอบสร้างตัวตนของผู้เล่าในอดีตจากการหันกลับไปมองย้อนเรื่องราวในความรู้สึกนึกคิดผ่านความทรงจำ

ทั้งนี้ ผู้เล่าย่อมมีการกลั่นกรองข้อมูลก่อนที่จะเล่าออกไป และสำหรับงานเขียน **เขตราน้ำว่าหม่อมฉัน** แม้แพทย์หญิงสุธานี ในฐานะผู้เล่าเรื่องตนเองได้พยายามกลับไปทบทวนอดีตอย่างตรงไปตรงมา แต่ดูเหมือนว่าความพยายามนี้จะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากกระบวนการผลิตข้อความทรงจำ ผู้เล่าได้ให้ความสำคัญกับเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตไม่เท่ากัน เห็นได้จากการที่ผู้เล่าเลือกวิธีการเล่าและเจาะประเด็น รวมถึงให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อ การเล่าถึงสาเหตุการเสียชีวิตของคนไข้ มากกว่าจะย้่าถึงการดำเนินคดีต่าง ๆ ในชั้นศาล ส่วนผลกระทบต่อจิตใจและการทำงานของผู้อื่นนั้น เราก็จะพบว่าผู้เล่ามุ่งสื่อสารในแง่ร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมให้เข้าใจว่าเธอได้ทำหน้าที่แพทย์อย่างสุดความสามารถแล้ว ทั้งนี้ผู้เล่ายังพยายามเรียกคืนความเชื่อมั่นพร้อมทั้งปล้ำงตราบาป รวมถึงรื้อถอนอคติของคนทั่วไปให้ปรับเปลี่ยนแง่มุมในการมองเธอเสียใหม่ ขณะเดียวกันบทรำพึงในใจของผู้เล่าก็เป็นเสมือนเครื่องมือในการทำความเข้าใจตนเองผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์ความเจ็บปวดในระหว่างที่เล่าเรื่องออกมา

กลวิธีการเขียนที่แพทย์หญิงสุธานีใช้เล่าเรื่อง แม้ดูเหมือนจะไม่พยายามชี้นำความคิด แต่หากพินิจให้ลึกลงไปก็จะมีภาพแฝงเร้นในแง่การชักพอกให้ตัวเธอเอง ดังที่ความพยายามเน้นถึงภาพลักษณ์ที่ดีและน่ายกย่องของวิชาชีพแพทย์ มีการอ้างอิงความน่าเชื่อถือของแพทย์สภา กระทรวงสาธารณสุข ทนาย นายแพทย์ เป็นต้น เพื่อย้ำน้ำหนักข้างตนในแง่การรับประกันความน่าเชื่อถือในการรักษาคนไข้ของเธอ รวมทั้งยังมีหลักฐานที่ละเอียดรอบด้าน ซึ่งนอกจากได้เตรียมใช้ในคดีความแล้วยังคล้ายเป็นการยืนยันความบริสุทธิ์ของผู้เล่าว่าไม่ใช่เป็นเหตุให้คนไข้เสียชีวิตอย่างที่ถูกเข้าใจผิด

นอกจากนี้ในการเล่าถึงคำให้การในชั้นศาล ผู้เล่ายังพยายามเล่าเรื่องโดยแฝงการแก้ต่างต่อสังคมที่เคยกล่าวหาเธอในแง่ลบ โดยผู้เล่าย้ำประเด็นสาเหตุการตายของคนไข้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยเพราะภาวะเสี่ยงของโรคที่คนไข้เป็นมาก่อนแล้ว

สิ่งสำคัญคือในตอนท้ายผู้เล่าแฝงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ตัวเอง โดยย้ำจุดมุ่งหมายและการปฏิบัติหน้าที่แพทย์ที่เธอยึดถือเป็นอุดมการณ์ของตัวเอง ดังที่เธอบอกเล่าแก่เราว่า

จุดมุ่งหมายของการเรียนแพทย์คือ การทำให้คนไข้พ้นจากอันตรายของโรคร้ายไข้เจ็บ การเล่าเรียนเพื่อประโยชน์ของคนอื่นยิ่งกว่าตน จะต้องใช้ความรู้ความชำนาญ ทุ่มเทหมดสงเคราะห์ผู้อื่นมีผู้เจ็บป่วยเป็นสิ่งสำคัญและจงอุทิศตน อุทิศเวลาแม้กระทั่งความสุขส่วนตนเพื่อปฏิบัติภารกิจเช่นนี้ตลอดชีวิต อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรตามสถิติที่ควรจะเป็นคือ 1 ต่อ 10,000 เป็นเรื่องลำบากวิธีการปฏิบัติต้องอยู่ในพื้นฐานของความเป็นจริงแต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ก็จะมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุดภายใต้ระบบการทำงานที่เรียกว่าแบบสหสาขาวิชาชีพ แบบการบริหารความเสี่ยง (อุ้ยชู๋เชียง, 2558, น. 86-87)

ข้อความและน้ำเสียงในเรื่องเล่าข้างต้นนี้ เป็นไปในทิศทางที่สร้างความเห็นใจ โน้มน้าวใจผู้อ่าน และในขณะเดียวกันก็ชูข้อเด่นของผู้เล่าอีกด้วย

1.4 เยียวยาบาดแผลความทรงจำและลบล้างตราบาป

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นผ่านการเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวด ถือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการเผยตัวตนของผู้ปวดร้าว และยังเป็นการทำหายความรู้สึกตราบาปที่สังคมยึดเยียดให้ผู้ปวดร้าวอีกด้วย ดังที่ไนย์ (Nye, 2000, p. 405 อ้างถึงใน ชุติมา ประภาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170) ได้กล่าวถึงบทบาทของงานเขียนในการเยียวยาผู้ปวดร้าวว่า

การบอกเล่าเรื่องราวกับผู้อื่นผ่านการเขียนบันทึก เป็นการได้ปลดปล่อยอย่างหนึ่ง ช่วยให้ผู้ปวดร้าวได้ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของตนเอง อีกทั้งยังสร้างความหมายของตัวตนขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ ชุมชนที่เกิดจากการบอกเล่าและแบ่งปันประสบการณ์ ช่วยทำให้ผู้ปวดร้าวรู้สึกว่าตนไม่ได้โดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง เพราะยังมีเพื่อนที่คอยรับฟัง แบ่งปันประสบการณ์ หรือร่วมชะตากรรมเดียวกับตน ผู้ปวดร้าวรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การได้รับการยอมรับจากผู้อื่นดังกล่าวนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาเยียวยา

ประเด็นที่วิเคราะห์ได้ก็คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านงานเขียน เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เล่าประสบการณ์ของตนได้เยียวยาบาดแผลความทรงจำที่เกิดขึ้น ความรู้สึกเป็น ตรายาบจะหมดลงไปก็ต่อเมื่อผู้เล่าและผู้รับสารจากเรื่องที่เล่าได้เรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ ใน กรณีของแพทย์หญิงสุดาณี เธอได้ย้อนทบทวนและเรียบเรียงเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วย การจดบันทึก และตัดสินใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองออกมาในรูปแบบงานเขียนอัตชีวประวัติ เธอส่งเข้าประกวดและได้รับรางวัลชนะเลิศระดับดีเด่นประเภทนอน-ฟิคชัน ประจำปี 2557-2558 นี่คือการเปิดเผยให้สังคมรับรู้เรื่องราวของเธอและเป็นการสร้างตัวตนพร้อมกับปรับทัศนคติการรับรู้ ของสังคมขึ้นมาใหม่ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อขจัดตรายาบของเธอ

สิ่งสำคัญคือกระบวนการข้างต้นนับเป็นการเผยตัวตนสู่พื้นที่สาธารณะ (coming out) เพื่อสร้างเครือข่ายให้กับตนเองด้วย แพทย์หญิงสุดาณีกล่าวถึงกระบวนการเผยตัวตนสู่สาธารณะว่า เธอได้แรงใจมาจากกรณีที่น่ากร่อนาง BIG ASS ที่เคยตกเป็นจำเลยสังคมเช่นกัน เธอเล่าว่า

เพลงรักเธอประเทศไทยนี้ ตอกลิ้มย้ำความจริงที่ว่า ไม่ใช่มีแต่เพียงเราที่ทุกข์จากการ ถูกประทับตรายาบ ยังมีผู้ร่วมชะตาอีกคนคือนักกร้องชายคนนี้ แต่หากเขาสอนให้ ดิฉันเรียนรู้ว่า ถ้าเรายังแบกอดีตอันขื่นขมเอาตัวไปผูกติดกับเครื่องพันธนาการทาง สังคม จงจำตนในคุกที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า ด้วยกังวลว่าผลงานของตนอาจไม่มี คนตอบรับ หรือไม่มีคนนับถือ ชีวิตของเราคงไร้คุณค่าเพราะไม่สามารถจะกระทำ การใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม วันนี้เขาได้กลายเป็นฮีโร่ของฉัน เพราะเขาทำตน ให้เป็นตัวอย่างว่าต้องกล้าก้าวข้ามความผิดพลาดหรือเรื่องร้าย... (อุ้ยอุ้ยเชียง, 2558, น. 140-141)

นอกจากนี้ แพทย์หญิงสุดาณียังใช้ช่องทางอื่น ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นวิธีบอกเล่าประสบการณ์ความเจ็บปวดของเธอ และสร้างความเข้าใจกับ สังคมไปพร้อมกัน อาทิเธอมีการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดผ่านสังคมออนไลน์อย่าง Facebook, การออกรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ เช่น รายการเจาะข่าวเด่นหรือการเขียนคอลัมน์ “วันที่เคยถูก ตรายาบว่าเป็นฆาตกร” ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด เป็นต้น ช่องทางที่กว้างขวาง เป็นที่น่าสนใจและ สะดวกต่อการรับรู้ดังที่เธอบอกเล่าประสบการณ์ไปนี้ นับเป็นวิธีเยียวยาความเจ็บปวดพร้อมกับการ เรียนรู้ชีวิตในอดีต และได้สร้างตัวตนใหม่รวมถึงปรับทัศนคติของสังคมให้เข้าใจเธอในแง่มุมใหม่อีก ด้วย

นอกจากนี้การได้รับกำลังใจและการช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้างทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับคดีความ การทำงานและปัญหาครอบครัว มิตรภาพเหล่านี้ก็ช่วยเยียวยาความบอบช้ำในใจของเธอได้

อนึ่ง ด้วยการทำหน้าที่แพทย์อย่างสุดความสามารถแล้ว ผู้เล่าชื่อว่าในที่สุดคดีความก็จบลงด้วยดี คือฝ่ายโจทก์ถอนฟ้อง และหลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตกเป็นจำเลยอย่างตัวเธอกับฝ่ายโจทก์ที่ฟ้องร้อง ก็กลายมาเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ความบาดหมางที่เกิดขึ้นได้รับการเยียวยา เธอได้หวนกลับสู่ความเป็นแพทย์ที่จิตใจเข้มแข็งอีกครั้ง และคนไข้ก็กลับมาเชื่อมั่นต่อความสามารถของเธอดังเดิม

ประเด็นสำคัญคือ แพทย์หญิงสุดานี้ใช้การเขียนเรื่องเล่าของเธอเพื่อทำความเข้าใจกับ “สถานภาพใหม่” ของตนเอง การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิตของเธอเป็นการสร้างตัวตนใหม่ และลบตัวตนเก่าไปพร้อม ๆ กันภายใต้การทบทวน กฎของสังคม เพื่อค้นหาคำตอบว่าอะไรที่ครอบงำตนเองอยู่ เรามีอาจปฏิเสธได้ว่าการสร้างตัวตนในสถานภาพใหม่ของแพทย์หญิงสุดานี้มีความเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคนชายขอบกับสังคม ในสายตาคอนทราไปเธอถูกลดสถานะความเป็นแพทย์ที่น่าเชื่อมั่น แต่ถึงกระนั้นเธอก็ยังมีความแน่วแน่มั่นยืนยันทนความบริสุทธิ์ ยังคงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และทำกิจกรรมสาธารณะกุศลเพื่อสังคม ผู้เล่าบอกให้เราารู้ถึงเจตนารมณ์อันแน่วแน่ของเธอ ดังที่เล่าว่า

ดิฉันหนักแน่นและยึดในพระราชดำรัสที่สมเด็จพระบรมราชชนกทรงมอบให้แก่แพทย์ไทยว่า “แพทย์ทุกคนถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สองประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ซึ่งเป็นหลักยึดในการทำงานและการต่อสู้อันยาวนานครั้งนี้ (อุ๋ฮู่ยี่เซียง, 2558, น. 138)

นับเป็นการเน้นย้ำถึงความเสียสละ ทุ่เมทและความเข้มแข็งที่ผู้เล่ารับผิดชอบต่อหน้าที่แพทย์ในการรักษาคนไข้ นอกจากนี้ ความศรัทธาดังกล่าวยังเป็นพลังเยียวยาบาดแผลในใจเธออีกด้วย

2. นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง ฉันทคือเอรี

2.1 เรื่องเล่าความเจ็บปวด ฉันทคือเอรี

เรื่องเล่าความเจ็บปวด เป็นบทเรียนชีวิตที่ได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคน มีเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ฉายแง่มุมคุณค่าของชีวิตท่ามกลางบทเรียนสำคัญ ซึ่งได้รับการเผชิญทุกข์ นั่นคือวรรณกรรมแนวอัตชีวประวัติเรื่อง **ฉันทคือเอรี** ของธันดา สว่างเดือน วรรณกรรมชิ้นนี้เธอเขียนขึ้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทย ที่ไปขายตัวต่างแดน และเคยเป็นนักโทษหญิงซ้อหาค่าประเวณี ธันดา สว่างเดือนอาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือในการชี้แจง ทบทวนและค้นหาแก่นสารในประสบการณ์ความเจ็บปวด งานเขียนของธันดาจึงมีลักษณะคล้ายการแก้ต่างซึ่งเปิดโอกาสให้เสียงของผู้เล่าอย่างตัวเธอได้สื่อสารเรื่องราวความทุกข์ทรมานในชีวิต โดยเฉพาะถูกสังคมเหยียดหยามกับอาชีพขายบริการทางเพศ คำว่า “โสเภณี ผู้หญิงขายตัว ผู้หญิงกลางคืน อีตัว หรือกะหรี”

นอกจากนี้การที่เธอเป็น “นักโทษหญิง” ซึ่งถูกคุมขังด้วยซ้อหาค่าประเวณี นั้นยังเป็นตราบาป และแผลฝังใจ ทั้งนี้การที่เธอเป็นโสเภณีและถูกขังคุกมาแล้ว ภาวะดังกล่าวคือความเลวร้ายต่อสภาพความเป็นหญิงที่สังคมตีตรา ดังนั้นการเล่าเรื่องอัตชีวประวัติผ่านงานเขียนของธันดาจึงดูคล้ายการเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนขายขอบที่สังคมไม่ยอมรับในคุณค่าความเป็นคนกล่าวได้ว่าการเล่าเรื่องของธันดา หรือที่เรียกแทนตัวเองว่าเอรี ซึ่งเป็นชื่อในวงการซ้อหาค่าประเวณี เรื่องเล่าของเธอไม่ใช่เพียงคำให้การต่อสังคม แต่มีประเด็นสำคัญที่เธอ ‘เลือกเล่าเรื่องราวบางอย่าง’ นับเป็น ‘การคัดสรรข้อมูล’ และ ‘เลือกคิดทิ้ง’ เหตุการณ์บางอย่างที่จะกระทบต่อการการพยายามสร้างรูปใหม่ต่อตัวตนใหม่ของผู้เล่าที่จะสื่อสารให้สังคมรับรู้ในอีกด้านที่มีคุณค่าของเธอ นอกจากนี้เรื่องเล่าดังกล่าวยังแฝงเร้นการทำทนายซ้อหาค่าประเวณีของสังคมที่ตีตราเธอ ธันดาหรือเอรีใช้วรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดขึ้นนี้อธิบายความรู้สึกนึกคิดของเธอให้สังคมรับรู้ เพื่อจะได้ทำความเข้าใจและปรับทัศนคติในการมองโสเภณีและนักโทษหญิงด้วยสายตาที่เป็นธรรมมากขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง วรรณกรรมเรื่องนี้ของธันดา ยังเป็นการสร้างพื้นที่และตัวตนในมุมมองใหม่เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน อันจักทำให้เธอได้พ้นจากการถูกผลักให้อยู่ในสถานะขายขอบและจำเลยของสังคม อัตชีวประวัติ **ฉันทคือเอรี** ยังเป็นวรรณกรรมที่ช่วยบรรเทาความกดดันและเยียวยาบาดแผลทางใจของผู้เล่าอีกด้วย

อัตชีวประวัติเรื่องนี้ ผู้เล่าอย่างธันดาหรือเอรีได้สะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีตผ่านเล่าเรื่องของตนเอง พร้อมประกาศว่าสิ่งที่เธอเล่านั้นเป็นการหันกลับไปทบทวนชีวิตตั้งแต่ประสบการณ์วัยเยาว์ไปจนถึงการเลือกเส้นทางเป็นโสเภณีไทยในต่างแดน ช่วงเวลาร่วม 40 ปีที่ผ่านมาของการบอกเล่าชีวิตนั้น ธันดาหรือเอรีชี้แจงตั้งแต่สภาพความเป็นอยู่อันยากจนของครอบครัวใน

วัยเด็ก กระทั่งถึงจุดพลิกผันครั้งสำคัญของชีวิตที่นำเธอสู่เส้นทางโสเภณี ว่ามีมูลเหตุมาจากความผิดพลาดสมัยที่เธอเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 โดยลอบมีเพศสัมพันธ์กับญาติสนิทและตั้งครรรภ์ ธนิตดาเล่าว่า แม้เธอจะพยายามแก้ไขความผิดพลาดนี้โดยทำแท้งถึง 4 ครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะเธอรู้สึกผิดต่อลูก และทนเจ็บปวดไม่ได้ เธอจึงเลือกให้ลูกอยู่ในครรภ์ต่อไป เมื่อคลอดจึงพบว่าลูกมีความผิดปกติ หมอแจ้งว่าเป็นผลจากที่เธอติดเชื้อซิฟิลิสมาจากสามี และเธอกับลูกยังต้องรักษาโรคดังกล่าวต่อไปอีกด้วย นี่ถือเป็นความผิดพลาดและความเจ็บปวดครั้งแรกที่สำคัญในชีวิต

बादผลต่อไปที่เธอเผชิญ คือการหมดหนทางเรียนต่อเพราะขาดทั้งคุณสมบัติที่มีลูกติดและไม่มีทุนทรัพย์เพราะความยากจน เมื่อไม่มีโอกาสเรียนต่อแล้วจะหันไปทำหน้าที่แม่ เลี้ยงดูลูกอย่างดีที่สุด ธนิตดาที่ต้องเจ็บปวดใจอีกครั้งที่ถูกสามีทอดทิ้ง เธอไม่มีเงินเลี้ยงลูก จึงตัดสินใจหางานทำ แต่ด้วยข้อจำกัดที่การศึกษาต่ำ ขาดความรู้และไม่มีประสบการณ์ชีวิตเพียงพอ ธนิตดาจึงเชื่อเพื่อนที่เป็นโสเภณี โดยทำตามคำชักชวนไปทำงานที่พัทยา แม้หวังจะเป็นบาร์เทนเดอร์ แต่กลับถูกเพื่อนหลอกพาเธอไปนั่งในตู้กระจกให้ผู้ชายซื้อบริการทางเพศ สุดท้ายเธอก็เป็นโสเภณีเพื่อจะได้นำเงินมาเลี้ยงตัวเองและลูก

ธนิตดาหรือเอรีเขียนเล่าว่าเงินก้อนแรกที่ได้มานั้น เธอยังไม่ได้เสียตัว เพราะขายผู้ซื้อบริการสงสารที่เธอถูกเพื่อนหลอกมาทำงาน จึงให้ค่ารถเธอเดินทางกลับบ้านเกิด ประเด็นที่ชวนพิศวงคือ ในระหว่างที่ธนิตดาเขียนเล่าความผิดพลาดในอดีต เธอก็มีความกล้าที่จะยอมรับข้อบกพร่องของตน จึงบอกให้สังคมรู้ว่าเธอก็ติดความสบาย ไม่อยากทำงานหนักเหนื่อย จึงไม่ได้เดินทางกลับบ้านเกิดตามที่ขายผู้ซื้อบริการให้เงินไว้ แต่ธนิตดาหรือเอรีกลับตัดสินใจค้าประเวณีต่อไป ประสบการณ์ที่สื่อผ่านการเล่าอัตชีวประวัติในส่วนนี้ นับเป็นการชี้ถึงวุฒิภาวะประการหนึ่งที่เธอเล็งเห็นจุดเริ่มที่ต้องเผชิญความเสื่อมเสียในชีวิตว่ามาจากการรักสบาย ไม่สู้งานหนัก พื้นฐานนิสัยดังกล่าวชักนำให้เธอเลือกอาชีพเป็นโสเภณี จนไปขายตัวที่ต่างแดนอีกด้วย ธนิตดาหรือเอรีเขียนเล่าถึงสัญชาตญาณฝ่ายต่ำของตนเกี่ยวกับการตัดสินใจยึดอาชีพโสเภณี แม้มีข้ออ้างว่าต้องหาเงินเลี้ยงตัวและลูกพร้อมช่วยเหลือทางบ้านว่า

ตอนนั้นฉันเริ่มจะเข้าใจงานแล้วว่ามันคืองานอะไร ฉันไม่ได้อยากทำ แต่สถานการณ์มันบังคับให้ฉันต้องทำ ฉันมีภาระต้องเลี้ยงดูลูก ต้องส่งเสียช่วยเหลือทางบ้าน กลับบ้านไปก็คงจะลำบากไม่รู้จะทำงานอะไร และก็คงจะไม่มียานไหนที่จะได้เงินเท่ากับงานนี้ ... เมื่อฉันมีเงินขึ้นมาบ้างก็จะกลับบ้านและเลิกอาชีพนี้
(ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 54)

สิ่งที่พึงสังเกตคือ ข้อความที่เล่าถึงชีวิต ในช่วงนั้น นัยยะแรกสื่อถึงความกล้าที่ ธนัดดาหรือเอเรียมรับข้อเสียของพื้นฐานนิสัยตนเอง นัยยะที่สอง มีประเด็นแฝงเร้นว่า ผู้เล่าก็พยายามชี้แจงพร้อมแก้ต่างกับสังคมถึงเหตุผลที่เธอต้องเลือกเป็นโสเภณี ทั้งนี้การพยายามอธิบายว่ามีแรงผลักดันสำคัญ คือ “ภาระต้องเลี้ยงดูลูก ต้องส่งเสียช่วยเหลือทางบ้าน” การอ้างถึง “ภาระ” ดังกล่าวให้สังคมได้รับรู้นั้น นับเป็น ‘การคัดสรรข้อมูล’ เพื่อผลต่อนัยยะที่สาม ซึ่งธนัดดากำลังพยายามสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมปรับเปลี่ยนมุมมองและเข้าใจเธอใหม่ ว่า การเป็นโสเภณีนั้น ส่วนหนึ่งเพราะเธอคำนึงถึงชีวิตอื่น คือลูกและพ่อแม่ทางบ้านที่มีความสำคัญมากกว่าการเผชิญความเจ็บปวดจากการที่เธอเป็นโสเภณี แง่มุมของความกตัญญูและการตระหนักถึงหน้าที่แม่นี้เป็นตัวตนใหม่ที่ธนัดดา มุ่งสื่อสารสู่สังคมผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติเล่มนี้ของเธอ เรื่องเล่าฉันคือเอรี จึงมีความหมายตามนัยยะที่สี่ ซึ่งเสมือนว่าธนัดดาหรือเอรีอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเรื่องนี้ของเธอเป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่ให้กับตนเองได้ข้ามพ้นจากปริมณฑลชายขอบ ซึ่งสังคมเหยียดหยาม และผลักเธอออกจากความหมายของผู้หญิงที่ดี เมื่อสังคมและผู้อ่านจำนวนมากได้รับรู้คำอธิบายดังกล่าวของเธอตำแหน่งแห่งที่ของธนัดดานับจากนี้ก็ได้ปรับเปลี่ยนจากระดับชั้นของผู้หญิงไม่ดี เป็นหญิงที่มีความดีผสมอยู่ด้วยเฉกเช่นคนอื่นของสังคม และถือว่าเธอได้เรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนของตัวเองกลับคืนมาอีกครั้ง

2.2 การมีรอยบาดแผลในความทรงจำ

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช (2552) อธิบายว่า ในแง่ที่เรื่องเล่านั้น “มีการจัดลำดับประเด็น” เพื่อ “เลือกสื่อความหมาย” เมื่อเขียนฉันคือเอรี ผู้เขียนแถลงว่าเลือกจะสื่อความน่าละอายของตนเองโดย

ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวดิฉันตลอด 40 ปี...ดิฉันขอยืนยันว่าสิ่งที่ดิฉันจะบอกเล่าต่อไปนี้ มันคือความจริงทุกประการ... ดิฉันรู้สึกกระดากอาย...ที่ต้องเอาประวัติของตัวเองมาบอก... เพราะมีบางสิ่งบางอย่างที่น่าอาย... (ธนัดดา สว่างเดือน, 2553, น. 13)

ความน่าอายที่ว่าก็คือประสบการณ์เกือบ 40 ปี ที่ผู้เขียนนามเอรี อันเป็นชื่อในวงการขายตัว ต้องไปค้าประเวณีที่ต่างประเทศ และถูกขังคุกอีกหลายปี เธอจึงเป็นทั้ง “โสเภณีข้ามชาติ” และ “นักโทษหญิงที่ต่างแดน” ความผิดพลาดดังกล่าวนี้เองที่ธนัดดาหรือเอรีในฐานะผู้เล่าเรื่องบอกเล่าประสบการณ์ของตนด้วยความรู้สึกละอายกับสังคมในความประพฤดิเสื่อมเสียของตน นับเป็นการสะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีตผ่านเล่าเรื่องของเธ

การได้เล่าความน่าละอายรวมถึงความปวดร้าวใจให้สังคมรับรู้ ในแง่หนึ่งก็เป็นวิธีที่ผู้เขียนได้อธิบายกับสังคมเพื่อร้องขอให้ทำความเข้าใจต่อความผิดพลาดในชีวิตเธอ ดังเอรีบอกแก่สังคมว่าเพราะถูกคนในครอบครัวทำร้ายอย่างรุนแรงเป็นประจำ ประกอบด้วยความยากจน รวมถึงปัญหาบ้านแตกพ่อแม่แยกกัน (ธนัดดา สว่างเดือน, 2553: น. 35, น. 40) ปัญหาดังกล่าวเป็นต้นเหตุส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้เธอเป็นโสเภณี หลังจากถูกสามีทอดทิ้ง และมีลูกที่ต้องเลี้ยงดู นี่นับเป็น ‘การคัดสรรข้อมูล’ ที่จะเล่าเพื่อให้สังคมเห็นใจเธอ

นอกจากการชี้ปัญหาที่ผลักดันให้เธอต้องเป็นโสเภณีข้ามชาติแล้ว เอริยังอาศัยอัตชีวประวัติของเธอชี้ความเลวร้ายที่ถูกคนของทางการไทยขูดรีด ดังที่เธอบรรยายในคราวกลับจากญี่ปุ่น

มีเจ้าหน้าที่ ตม. เดินตามเข้าไปพร้อมกับทำการปล้นทรัพย์...ฉันโดนเต็ม ๆ 10 ใบก็ประมาณ 2 หมื่นบาท ...มีเจ้าหน้าที่คนหนึ่งเรียกชื่อฉันเข้าไปในห้อง...เค้าบอกเร็วๆอย่าช้า...ไม่ฉันจะจับฉันส่งตำรวจว่าฉันเป็นพวกค้าประเวณี (ธนัดดา สว่างเดือน, 2553, น. 193)

ความฉ้อฉลของเจ้าหน้าที่ทางการไทยที่เธอเขียนเล่านี้ ชี้ว่าสังคมก็มีความอัปมงคลไม่น้อยกว่าที่รังเกียจความเสื่อมเสียของเธอ จึงควรต้องตรวจสอบความเห็นอย่างรอบคอบในการที่จะด่วนตัดสินเธออย่างมีอคติ

ไม่เพียงการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม ธนัดดาหรือเอริยังอาศัยงานอัตชีวประวัติของเธอเรียนรู้ความบกพร่องที่ผ่านมา เสมือนการได้สนทนากับตัวเองที่ยังด้อยวุฒิภาวะ ดังที่เธอเล่าย้อนถึงความทุกข์ขณะขายตัวเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีเพศสัมพันธ์กับคนรักว่า

การนอนกับแขกเพื่อแลกกับเงิน มันไม่มีความสุขเหมือนนอนกับคนที่เรารัก.. เรานอนกับคนที่เรารักถึงมันจะเจ็บแต่เราก็มีความสุข แต่การนอนกับแขก...ต้องเสียน้ำตา ทรมาน บางคนก็ท้อ โสมม สุดจะทนแต่ก็ต้องทน(ธนัดดา สว่างเดือน, 2553, น. 70)

การเล่าย้อนทบทวนถึงความรู้สึกดังกล่าว มีประเด็นสำคัญว่า ผู้เขียนได้เรียนรู้ความทุกข์จากการตัดสินใจผิดพลาดในการเลือกเป็นโสเภณี ขณะเดียวกันผลการเรียนรู้ดังกล่าวก็มาจากการได้กลับไปไตร่ตรองถึงตัวตนเก่าที่ยังเขลาต่อความคิด บทเรียนข้างต้นที่สร้างความตระหนักนับว่าเป็นผลลัพธ์จากการได้เขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดเชิงอัตชีวประวัติของตนให้สังคมรับรู้

การเผยตัวตนของผู้เขียนไม่เพียงแสดงแง่มุมความปวดร้าวในการประกอบอาชีพโสเภณี ธันดดาหรือเอรียังเล่าความบกพร่องในความคิดของเธอให้ผู้อ่านรับรู้ด้วย ดังที่สารภาพว่าที่เลือกขายตัวอย่างเต็มรูปแบบต่อไปก็เพราะ “รายได้ที่มากมาย” เธอขยายความว่า

เมื่อก่อนตอนที่ฉันไปขายตัว ฉันเกิดและเริ่มจากคำว่ามันจำเป็นต้องทำ ซึ่งในใจไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะกลายมาเป็นผู้หญิงขายตัว ...แต่ตอนนี้มันกลับกลายเป็นว่ามันต้องทำ ถ้าไม่ทำก็คงไม่มีปัญหาหารายได้ที่มากมายอย่างนี้แน่นอน... (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 76)

ความจริงที่ธันดดาหรือเอรีไม่ได้ปฏิเสธข้อเสียในนิสัยตนเองว่ารักความสบาย โลกอยากได้เงินทองมากมายโดยยอมทิ้งศักดิ์ศรีของผู้หญิง ประเด็นนี้แม้ชวนสะท้อนใจที่อำนาจเงินสามารถครอบงำเธอได้เมื่อครั้งอดีต ขณะเดียวกันนัยยะจากข้อความดังกล่าวก็ทำให้เห็นว่าผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้พยายามวางตัวเป็นกลาง ไม่แก้ต่างให้ตนเอง ทั้งยังชี้ว่ามูลเหตุความเจ็บปวดในประสบการณ์ของตนส่วนหนึ่งเพราะเริ่มจากการหลงผิดที่คิดว่าเงินเป็นเป้าหมายสำคัญของชีวิตยิ่งกว่าศักดิ์ศรีความเป็นคน

เมื่อกล่าวผิด เส้นทางชีวิตในอาชีพโสเภณีก็น่าพิศมัยกับบอบายมุข ธันดดาหรือเอรีเล่าว่าเธอยังถูกตำรวจจับและขังคุกครั้งที่ไปขายตัวต่างประเทศ ความผิดคือตรวจพบสารเสพติดในร่างกายและเป็นผู้ต้องหาคดีลักทรัพย์ ประสบการณ์ข้างต้นมีสารสำคัญที่ผู้เขียนบอกเป็นนัยว่าการเป็นโสเภณีคือการถูกสังคมดัดสันไปแล้วว่าเป็นผู้หญิงชั่ว การลงข่าวหน้าหนึ่ง นับว่าเป็นความตั้งใจของสังคมที่นอกจากจะตีตราว่าโสเภณีเป็นคนเลว โดยเตือนภัยให้สังคมรับรู้ในวงกว้าง การดัดสันพิพากษาว่าเอรีต้องเป็นผู้ลักทรัพย์ชายที่ซื้อบริการอย่างแน่นอนมีเหตุจากความเชื่อฝังหัวว่าโสเภณีเป็นคนไม่ดี ถึงแม้ในภายหลังชายคนดังกล่าวจะเป็นพยานแก้ต่างให้ได้ แต่การกระทำของตำรวจและนักข่าวที่กล่าวมากก็ฟ้องทัศนคติเชิงลบของสังคมที่มีต่อโสเภณี ทั้งนี้ แม้เอรีจะไม่ได้ร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม อย่างตรงไปตรงมา แต่การเล่าเหตุการณ์ข้างต้นที่เป็นความเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง รวมถึงการกระทำของสื่อมวลชนที่ต่างก็ดัดสันพิพากษาเธอนั้น ถือเป็นการซ่อนเร้นข้อวิจาร์ณพฤติกรรมของสังคมที่ผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้กระทำได้อย่างแนบเนียนและยังแฝงการรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลักของสังคม ซึ่งดัดสันพิพากษาไปแล้วว่าโสเภณี หรือนักโทษหญิงก็ล้วนเป็นสตรีที่ไม่ดี

อย่างไรก็ดีผู้เขียน**ฉันทคือเอรี** ก็ไม่ได้ปฏิเสธอันตรายจากอาชีพโสเภณี เอรีกลัวที่จะยอมรับความสกปรกในเส้นทางของอาชีพนี้ ดังที่เธอบอกว่าติดยาเสพติดหนึ่งเกือบสิบปีในขณะที่ขายตัว โดยรู้ภายหลังเมื่อถูกจับว่าเป็น “ยาเสพติดชนิดวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2” เมื่อพิจารณาในแง่หนึ่ง อาจเห็นเป็นความเวทนาที่เธอถูกขบวนการค้าโสเภณีหลอกให้เสพยาจนติด แต่อีกมุมผู้อ่านก็ได้รับรู้ความเลวร้ายในอาชีพค้ากามว่ายังพันพันกับอบายมุขอีกด้วย ผลลัพธ์ซ่อนเร้นที่ผู้เขียนเผยแพร่อันตรายของวงการค้ากามออกมานั้น ย่อมเหนี่ยวนำให้ผู้อ่านสงสารเห็นใจเอรีมากยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ที่ถูกสังคมด่วนพิพากษาอย่างไม่เป็นธรรม และการถูกเจ้าของธุรกิจค้ากามหลอกให้ติดยาแลกกับรายได้ระยะยาวจากการขายตัว และความสับสนในการบังคับหรือควบคุมให้ยังต้องขายตัวต่อไปตามคำสั่ง

การถูกขังคุกเกือบ 4 ปี แม้มุมหนึ่งจะได้รับความเห็นใจอย่างมากจากผู้อ่าน แต่เอรีก็ยังอาศัยงานเขียนอัตชีวประวัติของตนแล้วว่า ในระยะเวลาอันยาวนานนั้นเธอไม่เพียงได้ทบทวนความเสียหายจากการเลือกยึดอาชีพที่ผิดพลาด เธอยังได้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยอาสาเขียนฎีกาอธิบายข้อเท็จจริง แก่ต่างให้แก่นักโทษหญิงที่ถูกยึดเยียดข้อกล่าวหา เอรีเขียนฎีกาเพื่อกระตุ้นให้ทางการทบทวนและตรวจสอบคำพิพากษาอีกครั้ง นี่ถือเป็นความสุขที่เธอได้ช่วยเหลือเพื่อนทุกข์และได้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ประเด็นข้างต้นที่สื่อผ่านวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเอรี มีนัยสำคัญคือ ประเด็นแรก การได้เล่าถึงคุณความดีที่เธอช่วยเหลือนักโทษหญิงซึ่งถูกตัดสินอย่างไม่เป็นธรรมนั้น พฤติกรรมของเธอดีคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พอจะบรรเทาความพร่องในชีวิตที่เคยหลงผิดเป็นโสเภณี และเป็น การพยายามสร้างรูปใหม่ของเรื่องเล่าให้สังคมรับรู้ตัวตนใหม่ของผู้เล่าในอีกด้าน ประเด็นที่สอง การที่เธอเขียนฎีกาจนทางการลดโทษ หรือบางรายถึงขั้นปล่อยตัวนักโทษหญิงนั้น ชี้เป็นนัยถึงความผิดพลาดของทางการในแง่กระบวนการไต่สวนความยุติธรรม นี่ยังแฝงการรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลักของสังคมที่เผยให้เห็นความบกพร่องของทางการที่ปฏิบัติต่อนักโทษหญิง

เมื่อพิจารณาในแง่นี้ งานเขียนของธนัดดา ก็มีส่วนชี้ความบกพร่องของทางการให้สังคมรับรู้ ขณะเดียวกันก็เป็นการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมให้พิเคราะห์พฤติกรรมของเธออย่างถี่ถ้วน อย่างด่วนตัดสินเธอด้วยอคติ การขอให้สังคมทบทวนคำพิพากษาที่จะตีตราเธอว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีนั้น ธนัดดา ยังอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเล่มนี้ เผยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความรู้ผิดชอบชั่วดีในใจเธอ ทั้งนี้ประสบการณ์ความปวดร้าวไม่ใช่เพียงการต้องฝ่ามีเพศสัมพันธ์กับผู้ซื้อบริการ หรือการถูกขังคุกหลายปีโดยไม่รู้ว่าจะถูกมอมเมาให้ติดยา แต่ชีวิตที่รู้ว่าตนเป็นต้นเหตุให้พ่อตรอมใจจนป่วยหนัก และไม่ได้มีโอกาสอธิบายให้เข้าใจก่อนที่พ่อจะเสียชีวิต นี่ก็เป็นอีกความรู้สึกผิดบาปที่ธนัดดาบอกเล่าให้ผู้อ่านรับรู้ ดังที่เธอบรรยายว่า

ทุกอย่างในคุกที่โหดร้ายฉันเจอมาหมด และยอมรับกรรมมาโดยตลอด แต่สิ่งที่ฉันเสียใจมากที่สุดในชีวิตคือ พ่อฉันเสียในขณะที่ฉันถูกต้องโทษอยู่ในคุกนั้น และไม่สามารถออกไปเผาศพพ่อได้ พ่อป่วย เพราะเครียด... โดยเฉพาะเรื่องของฉัน ฉันเหมือนคนบาปที่ไม่มีโอกาสได้เผาศพพ่อ (ธันตดา สว่างเดือน, 2553, น. 214)

การรู้สำนึกผิด และ “การยอมรับกรรมมาโดยตลอด” เป็นการชี้ถึงวุฒิภาวะของผู้เขียน ขณะเดียวกันการเผยความคิดดังกล่าวให้สังคมรับรู้ก็เสมือนอาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวดของตน เป็นช่องทางต่อรองความผิดบาปที่สังคมประทับตราให้กับเธอ ว่าที่แท้ในตอนท้ายผู้เขียนก็รู้ผิดชอบชั่วดี **ฉันคือเอรี** จึงเป็นวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่บอกเล่าทั้งความบกพร่อง ผิดพลาดในชีวิตและเผยความเติบโตทางวุฒิภาวะของผู้เขียน พร้อมกับอาศัยเป็นช่องทางสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมรับรู้เพื่อจะได้บรรเทาอคติที่ตีตราผู้เขียนว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี

2.3 การซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม

เรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ผู้เล่าพยายามสื่อความหมายถึงสังคมนั้น ‘มีลักษณะการประกอบสร้าง’ ทั้งในแง่ ‘การคัดสรร’ และ ‘การคัดทิ้ง’ นัยบางประเด็นที่ผู้เล่าต้องการสื่อเท่านั้น ประเด็นนี้อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า วรรณกรรมแนวอัตชีวประวัติ **ฉันคือเอรี** สิ่งที่ผู้เล่าพยายามประกอบสร้างขึ้นเป็นเรื่องเล่าของตน ทั้งที่ยังมีความเจ็บปวดหลงเหลืออยู่นั้น จุดประสงค์ก็เพื่อเป็นช่องทางให้ได้ระบายถ่ายเทความปวดร้าวและได้เล่าเรื่องที่น่ากระตักกายหรือไม่สามารถบอกกล่าวอย่างตรงไปตรงมากับผู้อื่นในพื้นที่สาธารณะได้

ประเด็นที่น่าสังเกตคือ ตลอดทั้งเรื่อง เอรีในฐานะผู้เล่าเรื่องราวตนเอง ได้พยายามสื่อสารให้สังคมรู้ว่าเส้นทางของอาชีพโสเภณีและกระบวนการค้าประเวณีนั้น เต็มไปด้วยความรุนแรง การถูกเอาเปรียบและการกดขี่ทางเพศ อาทิ “การถูกแมงดาซ่อมบังคับให้ขายตัว” “การถูกนายหน้าหักค่าหัวคิว” รวมถึงการถูกเจ้าหน้าที่รัฐฉวยโอกาสเรียกเก็บเงินแลกกับการไม่เอาผิดข้อหาค้าประเวณี ความอัปยศในชีวิตข้างต้น เป็นสิ่งที่เอรีอาศัยอัตชีวประวัติของตนบอกเล่าให้ผู้อ่านในวงกว้างเล็งเห็นความเลวร้ายของสังคมที่อยู่รอบตัวเธอ ผู้อ่านจะได้รับรู้พร้อมกันไปด้วยว่ามีอีกหลายกลุ่มบุคคล ที่สังคมอาจคาดไม่ถึงว่าจะทำตัวน่าละอายยิ่งกว่าโสเภณี โดยหาผลประโยชน์ทั้งจากการข่มเหงด้วยร่างกายและอำนาจในหน้าที่ เอาเปรียบโสเภณีอย่างไร้ความเมตตา กล่าวได้ว่าด้วยการ สื่อสารประเด็นดังกล่าวนี้ เอรีสามารถใช้งานเขียนเรื่องเล่าของตน กระตุ้นให้ผู้อ่านทบทวนมุมมองที่เคยรังเกียจหรือตำหนิเธออย่างรุนแรง ให้มองเธอใหม่ด้วยสายตาที่เป็นธรรมและเข้าใจเธอมากขึ้น ขณะเดียวกันการบอกเล่าความปวดร้าวในประสบการณ์ตรงข้างต้นก็ยังเหนียวแน่นให้สังคมเห็นใจเธอ นับเป็นการพยายามรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลักของสังคมที่มักดาวน์ตีตราโสเภณี

ทั้งนี้ ในอัตชีวประวัติ **ฉันคือเอรี** เอรียังได้บอกเล่าความรู้สึกนึกคิดในเบื้องลึกที่เธอ และหญิงไทยอีกหลายคนเลือกยึดอาชีพโสเภณี และขยายขอบเขตไปขายตัวถึงต่างประเทศ การบอกเล่าความนึกคิดข้างต้น ในแง่หนึ่งกล่าวได้ว่าผู้เล่าชีวิตตนเองอย่างธันดา มีความกล้าที่จะเปิดเผยและยอมรับความบกพร่องในความคิดของตน ครั้งที่ไปโสเภณีแล้วยังมุ่งจะไปขายตัวต่างประเทศต่อไป ขณะเดียวกันหากมองอย่างผิวเผินการเล่าประสบการณ์ข้างต้นก็คล้ายจะแฝงนัยว่าธันดาหรือเอรี กำลังตำหนิเพื่อนโสเภณีของเธอด้วยที่ไม่รู้จักเลิกอาชีพดังกล่าว แต่เมื่อพิเคราะห์ให้ลึกซึ้งจะพบประเด็นสำคัญที่ชวนคิดว่า ก็เพราะอาชีพโสเภณี “หาเงินง่าย แม้เจอปัญหายิ่งใหญ่...ขนาดต้องหนีตายหลายครั้ง ...ก็ไม่เข็ด” หากพิจารณาตามนัยนี้แสดงว่า เงินเป็นสิ่งสำคัญมากที่หญิงไทยหลายคนต้องเลือกโดยแลกกับศักดิ์ศรี คิดอีกแง่หนึ่งหากขนาดว่ายอมเสี่ยงเป็นเสี่ยงตายและยอมทนกับความทรमानปวดร้าวใจให้ได้เงินมาเลี้ยงชีวิต นั่นแสดงว่าหญิงไทยจำนวนมากมีปัญหาความยากจนขาดแคลนรายได้ ซึ่งนับเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย

นัยข้างต้นของคำบอกเล่าในประสบการณ์ตรงของธันดาหรือเอรีดังที่กล่าวมานี้ เรียกได้ว่าเป็นการสะท้อนความบกพร่องของรัฐ ที่ไม่สามารถกระจายรายได้ให้ทั่วถึงคนยากจน และยังไม่สามารถสร้างอาชีพที่มีรายได้พอเลี้ยงตัวและครอบครัวให้กับคนจำนวนมากของประเทศอีกด้วย การเล่าถึงประสบการณ์ตรงที่ ธันดาเชื่อว่ามิโสเภณีเป็นจำนวนมากดิ้นรนจะไปขายตัวต่างประเทศหากสังคมจะมองว่าเป็นความเสื่อมเสียของผู้หญิงดังกล่าวแล้ว สังคมก็คงต้องมองให้ลึกซึ้งและรอบด้านด้วยว่ามูลเหตุสำคัญส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ผู้หญิงเหล่านั้นทำตัวเสื่อมเสีย ก็คือความล้มเหลวในการกระจายรายได้ นี้ได้แฝงการรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลักของสังคมที่เผยให้เห็นความบกพร่องของรัฐที่ยังมีจุดบอดในการบริหารจัดการเรื่องนี้

การสื่อความคิดเห็นในเบื้องลึกของธันดาหรือเอรีในประเด็นที่เล่าถึงการดิ้นรนไปขายตัวต่างแดนของหญิงไทยจำนวนมาก จึงมีนัยแฝงที่กระตุ้นให้ผู้อ่านพิจารณาบริบทของสังคมอันเป็นเงื่อนไขสำคัญส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้หญิงไทยหลายคนต้องขายตัวขายศักดิ์ศรี เมื่อพิเคราะห์ในมุมนี้ กล่าวได้ว่าการเผยความนึกคิดและเล่าประสบการณ์ความดิ้นรนอย่างปวดร้าวใจในต่างแดนของธันดานั้น เธอสามารถซ่อนเร้นอธิบายต่อสังคมได้อย่างแนบเนียน พอๆกับที่แฝงการวิพากษ์ความล้มเหลวในการทำงานของรัฐที่ดูแลช่วยเหลือคนจนได้ไม่ทั่วถึง เมื่อผู้อ่านในวงกว้างได้ย้อนคิดเอรีบอกเล่าประสบการณ์ดังกล่าวมานี้ เรื่องราวของเธอก็เสมือนเป็นคำแก้ต่างที่มีผลสลบล้างรอยต่าง หรือข้อตำหนิที่สังคมเหยียดหยามความประพฤติกของเธอด้วย

ทั้งนี้การสื่อสารเรื่องเล่าของธันดดา แม้ว่าเธอจะมีโอกาสได้ระบายถ่ายเทความทุกข์ทนในใจผ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวด แต่ก็ไม่ใช่สิ่งง่ายที่เธอจะยื่นต่อหน้าสังคมแล้วเผยเรื่องที่น่าละอายออกมา การสื่อสารวรรณกรรมประเภทนี้ ต้องอาศัยความกล้าและระยะเวลาในการทำใจยอมรับความผิดพลาด หรือความบกพร่องในประสบการณ์ตรงของผู้เล่า ที่จะสื่อความเสื่อมเสียของตนให้สังคมรับรู้

อนึ่ง สำหรับธันดดาในขณะที่เธอกล้าบอกเล่าความเหลวไหลในชีวิตเมื่อครั้งที่เป็นโสเภณีต่างแดน นั้นก็ชี้ความเติบโตทางความคิดในปัจจุบันที่เธอสังเกตเห็นจุดบอดของตนในอดีต ความหมายสำคัญจากการเล่าความบกพร่องในประสบการณ์ข้างต้น ธันดดาได้ทำให้สังคมตระหนักว่าความเหลวไหลในการใช้ชีวิตก็สามารถแปรเป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้เจ้าของชีวิตได้สังเกตเห็นความไร้แก่นสารของตัวเอง จุดบอดดังกล่าวในช่วงหนึ่งของชีวิตยังสามารถจุดประกายให้ได้ทบทวนตัวเอง จนพบความหมายสำคัญหรือเป้าหมายของชีวิตที่เจ้าตัวหลงลืม กระทั่งละทิ้งไปกลางทางระหว่างที่จิตใจหลงไปกับสิ่งยั่ววนจนทำตัวเสเพลดังเช่นที่ธันดดาหรือเอรีได้บอกกล่าวสู่ผู้อ่านในวงกว้างผ่านประสบการณ์ตรงดังกล่าว

นัยการได้เรียนรู้บทเรียนชีวิต ที่ทบทวนและสกัดเอาแก่นสารจากความบกพร่องในอดีต เอรีบอกเล่าสังคมผ่านประสบการณ์ที่ยกมาข้างต้นนี้ นับว่าเธอได้อาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวด **ฉันทคือเอรี** เป็นสื่อสำคัญที่อธิบายให้สังคมรู้จักตัวตนใหม่ของเธอในปัจจุบันที่มีวุฒิภาวะ อันแปรเปลี่ยนไปแล้วจากตัวตนเก่าเมื่อครั้งอดีตที่ยังเขลา ความหมายที่สื่อตรงถึงผู้อ่านในวงกว้างดังกล่าวนี้ นอกจากมีผลเหนี่ยวนำให้สังคมทบทวนมุมมองในเชิงที่เคยตำหนิเธออย่างมีอคติ เอรียังได้รับความเห็นใจไปพร้อมกันเมื่อผู้อ่านได้ตระหนักว่าตัวตนตัดสินหรือตีตราเธออย่างขาดความเข้าใจ และยังล่วงรู้ถึงความทุกข์ทน ทรมานในเส้นทางโสเภณีที่เธอถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกข่มเหง สังคมก็จะเปิดพื้นที่ให้เอรีได้มีตัวตน สามารถเรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนเฉกเช่นสมาชิกในสังคมทั่วไป

การพยายามอธิบายกับสังคมเพื่อขอความเป็นธรรม และกระตุ้นให้ทบทวนทัศนคติในการมองอาชีพโสเภณีด้วยความห่างไกลจากอคตินั้น ถือเป็นสารสำคัญที่ธันดดาหรือเอรีอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเธอ เรียกร้องให้สังคมไตร่ตรองความคิดเห็น โดยมองคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเธอด้วยสายตาที่เป็นกลาง ความเห็นข้างต้นที่เอรีสื่อสารถึงสังคมนั้น ประการแรก ผู้อ่านจะพบความกล้าของเธอ ที่มีจุดยืนในการแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมาถึงคนในวงกว้างของสังคม ส่วนสารสำคัญที่พยายามส่งถึงผู้อ่านนั้น ก็นับว่ามีข้อชวนคิดในประการที่สอง นั่นคือ ผู้เล่าเรื่องได้พยายาม กระตุ้นให้สังคมย้อนพินิจ คิดไตร่ตรองถึงมาตรฐานการตัดสินคุณค่าความเป็นคน ว่าสมควรแล้วหรือที่จะใช้เกณฑ์ตายตัวจากการมองที่อาชีพแล้วพิพากษาคุณค่าความเป็นคน สารสำคัญข้อนี้ นับว่ามีนัยแฝงในประการที่สาม ซึ่งธันดดาหรือเอรีได้อาศัยประสบการณ์ตรงมาตีแผ่ให้เห็นว่าบุคคลบางอาชีพที่สังคมนับหน้าถือหน้านั้น เธอกลับได้สัมผัสแง่มุมที่มีความบกพร่องทางศีลธรรมยิ่ง

กว่าคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเธอ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบางกลุ่มที่เรียกเก็บค่าหัวคิวจากพวกเธอ ทั้งยังเข้มงวดบังคับให้พวกเธอมีเพศสัมพันธ์ด้วย ตัวอย่างในประสบการณ์จริงที่ธันดาเล่าถึงผู้อ่านนั้นนับเป็นนัยสำคัญประการที่สี่ ซึ่งเธอมุ่งอธิบายกับสังคมให้ปรับทัศนคติ และมีความเห็นใหม่ที่ไม่ด่วนตัดสินคุณค่าคนด้วยสูตรสำเร็จเพียงการมองที่อาชีพภายนอก โดยหลงลืมการพิเคราะห์ที่จิตใจและบริบทของชีวิต ที่เป็นเงื่อนไขในการผลักดันให้แต่ละคนเลือกยึดอาชีพเลี้ยงตัวแตกต่างกัน เมื่อผู้อ่านได้รับสารทางปัญญาเหล่านี้ ความมุ่งหมายสำคัญที่ธันดาพยายามอธิบายสถานะและศักดิ์ศรีความเป็นคนของพวกเธอก็จะได้รับความเข้าใจและการเห็นใจจากสังคมนั่นเอง

2.4 การเยียวยาบาดแผลความทรงจำและการปล้ำงตราบาบ

การได้สื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวด ในงานอัตชีวประวัติ **ฉันคือเอรี** นั้น นับว่าผู้แต่งได้ใช้โอกาสนี้ทบทวนและรื้อฟื้นประสบการณ์ความปวดร้าวในอดีตของตน นับตั้งแต่การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว ความทุกข์ทนในกระบวนการค้าประเวณี ทั้งการถูกทำร้ายร่างกาย การถูกบังคับกดขี่ให้ค้าประเวณี การเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศ การถูกเอารัดเอาเปรียบและการถูกสังคมเหยียดหยาม กล่าวได้ว่าความโหดร้ายเหล่านี้ได้สร้างความเจ็บปวดต่อเธอมาเป็นเวลานาน การที่เธอได้เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตที่พบความโหดร้ายนี้ ถือเป็นช่องทางที่ทำให้เธอได้ระบายความปวดร้าวและความคับข้องใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าว การเล่าเรื่องความเจ็บปวดผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติจึงนับเป็นกระบวนการรักษาและเยียวยาบาดแผลในใจของผู้เล่า

ประเด็นที่น่าสนใจคือ **ฉันคือเอรี** ผู้เล่าได้ใช้การเขียนวรรณกรรมอัตชีวประวัติเป็นช่องทางของการเปิดพื้นที่ให้กับตนเอง กล่าวคือ ใช้การเล่าชีวิตตัวเองเพื่อเผยตัวตนในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะการเล่าถึงความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทย ซึ่งไปขยายตัวต่างแดน และเคยเป็นนักโทษหญิงซื้อหาค้าประเวณี นับว่าการถูกพิพากษาจากสังคมไม่เพียงได้สร้างความปวดร้าวให้ธันดา แต่ข้อกำหนดรุนแรงนั้นยังสร้างความกระดากอายแก่เธอจนเกิดความรู้สึกเป็นตราบาบ รวมถึงสังคมยังผลักให้เธออยู่ในสถานะคนชายขอบที่เป็นผู้หญิงไม่ดี ความรุนแรงของปัญหาที่ปะทะตัวเธอนี้ทำให้ธันดาต้องเผชิญกับความเลวร้าย มีชีวิตที่ผันผวน ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้เธอมีมุมมองต่อชีวิตและสิ่งรอบตัวเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะข้อกำหนดรุนแรงที่สังคมพิพากษา การเผยเรื่องเล่าชีวิตของเธอจึงมีนัยยะประการแรกเป็นการทำลายความรู้สึกตราบาบที่สังคมตีตราเธอ ส่วนนัยยะประการที่สองนับเป็นการก้าวข้ามความอับอายที่เธอกล้าเล่าเรื่องราวชีวิตที่บกพร่อง ชวนสังเวช เพื่อให้ได้รู้จักและเรียนรู้ประสบการณ์อันเป็นบทเรียนชีวิต ที่จะสร้างตัวตนใหม่หลังจากตีความประสบการณ์อันผิดพลาดของตัวเอง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เล่าได้หันกลับไปทบทวนความบกพร่องต่าง ๆ ในอดีต เพื่อนำมาสู่การปลดปล่อยตนเองออกจากความทุกข์หรือตราบาบที่เก็บกดอยู่ภายในใจของเธออีกด้วย

ทั้งนี้ การที่ผู้ปวดร้าวใจมีความลำบากในการดำเนินชีวิตจนทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว หรือแปลกแยกกับสังคม การสื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดนับว่ามีบทบาทสำคัญ ในแง่ที่ผู้เล่าได้ร่วมแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น โดยเฉพาะการเล่าให้ผู้ที่มีชะตากรรมคล้ายคลึงกับตนได้ร่วมรับรู้ทุกข์สุข เป็นเพื่อนทุกข์กัน นี่นับเป็นส่วนหนึ่งของการเปิดเผยตัวตนและยังช่วยบรรเทาความโดดเดี่ยว หรือความแปลกแยกจากสังคมอีกด้วย ประเด็นที่วิเคราะห์ได้คือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติ นับเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เล่าประสบการณ์ตนเองได้เยียวยาบาดแผลความทรงจำที่เกิดขึ้น ความรู้สึกเป็นตราบาปหรือความปวดร้าวใจ จะบรรเทาลงเมื่อผู้เล่าและผู้รับสารจากเรื่องเล่าได้เรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์กันในกรณีของธันดา เธอได้ย้อนทบทวนและเรียบเรียงเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและตัดสินใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองออกมาในรูปแบบวรรณกรรมอัตชีวประวัติ เธอส่งเรื่องราวชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ผ่านการประกวด Non-Fiction จนมีผู้สังเกตเห็นว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดในชีวิตของเธอที่ดีแม้ให้สังคมรับรู้ นั้น เป็นบทเรียนชีวิตที่มีคุณค่าจึงสมควรได้รับรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2553 การตัดสินใจกระทำการดังกล่าว หรือการแสดงออกของธันดาในลักษณะข้างต้นนี้ นับเป็นการเปิดเผยให้สังคมรับรู้เรื่องราวของเธอ และเป็นการสร้างตัวตนใหม่ โดยปรับทัศนคติของสังคมให้รู้จักตัวเธออย่างรอบด้านมากขึ้น นี่ถือว่าเป็นหนทางที่ธันดาแสดงออกเพื่อลบล้างข้อติตราของสังคม และช่วยบรรเทาตราบาปในใจเธอด้วย

อย่างไรก็ตาม เรื่องเล่าความเจ็บปวด **ฉันคือเอรี** ได้เกิดขึ้นจากเหตุผลที่ผู้เล่าถูกสังคมรังเกียจเพียงคนเดียว ดังนั้น สำนักทางสังคมและการเคลื่อนไหวของเธอในฐานะนักเขียน ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยดีเด่น นับเป็นบทบาทและสถานภาพใหม่ที่เธอขู้นขึ้นเพื่อชี้แจงต่ออคติของสังคมและเป็นการพยายามสร้างรูปใหม่ของตนเองให้สังคมรับรู้ พร้อมกับพยายามสื่อสารอย่างรอบด้านถึงตัวตนเบื้องต้นของโสภณิและนักโทษหญิงในข้อหาค้าประเวณี กล่าวได้ว่าธันดาใช้งานเขียนของเธอเป็นช่องทางปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อคนกลุ่มดังกล่าวประเด็นนี้เด่นชัดใน “คำอุทิศ” ที่เธอกล่าวไว้ว่า

แต่เพื่อนร่วมชะตากรรม โดยเฉพาะนักโทษหญิง ข้อหาค้าประเวณี ที่ถูกกักขัง
 อย่างไม่เป็นธรรม ขอให้อดทน ... หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นเสมือนคำร้องทุกข์ที่
 ช่วยเปล่งเสียงแทนพวกเธอได้ไม่มากก็น้อย (ธันดา สว่างเดือน, 2553, คำอุทิศ)

การถูกสังคมตีตราว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี โดยถูกผลักให้อยู่ชายขอบ ทำให้ธันดดา แสวงหาทางออกโดยใช้งานเขียนอัตชีวประวัติที่เผยตัวตนของเธอ เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างเครือข่าย ชุมชนสตรีชายขอบ ทั้งกลุ่มที่เป็นโสเภณี และนักโทษหญิงที่ถูกขังด้วยข้อหาค้าประเวณี สตรีเหล่านี้มี ภาพลักษณ์แฉ่งและต้องปิดบัง หลบซ่อนจากการจับจ้องของสังคม การตระหนักถึงความปวดร้าว ของตนเองกับเพื่อนทุกข์ที่อยู่ในสถานะเดียวกันทำให้ธันดดาหรือเอรี ซึ่งมีบทบาทใหม่เป็นนักเขียน รางวัลชมนาด ได้อาศัยสถานภาพดังกล่าวแสดงตัวในฐานะผู้นำกลุ่มที่ร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม พร้อมทั้งอธิบายแง่มุมชีวิตของเธอกับเพื่อนร่วมชะตาให้สังคมได้รับรู้อย่างลึกซึ้ง การได้แจกแจงหรือ ตีแผ่ประสบการณ์ชีวิตอย่างรอบด้านให้ผู้อ่านในวงกว้างได้เห็นแบบโปร่ง ถือเป็นการสร้างพื้นที่ ให้แก่ตัวเธอและเพื่อนทุกข์ร่วมเคราะห์กรรมได้มีตัวตนให้สังคมเห็นใจ พร้อมกับได้เยียวยาความ ปวดร้าว อันเป็นตราบาปที่สังคมเหยียดหยามให้ได้บรรเทาเบาบางลงด้วย

ทั้งนี้ ธันดดา ยังอาศัยการเผยตัวตนบนพื้นที่สาธารณะ ในลักษณะที่เป็นแบบอย่าง อันดีเพื่อลบภาพลักษณ์เก่าที่ถูกสังคมตีตรา นี่ถือเป็นอีกหนทางของการเยียวยาความบอบช้ำทางใจที่ บรรเทาได้ด้วยวิธีการอุทิศตัวช่วยเหลือเพื่อนร่วมชะตากรรม ดังที่เธอเล่าว่าในอดีตเมื่อครั้งเป็นนักโทษ เรือนจำ เธอได้ช่วยเจ้าหน้าที่ทำประวัตินักโทษให้ถูกต้องและใส่ข้อมูลอย่างรอบด้าน รวมทั้งเธอยัง อาสาเขียนฎีกา อธิบายข้อเท็จจริง แก่ต่างให้แก่ักโทษหญิงที่ถูกยึดเยียดข้อกล่าวหาอีกด้วย ในปัจจุบันนี้ธันดดา ก็ยังอาสาทำหน้าที่ดังกล่าวต่อไป อีกทั้งยังเป็นวิทยากรพิเศษในเรือนจำหญิง ร่วมกับบอสม สุทธิสาคร เพื่อเล่าประสบการณ์ชีวิตและให้แง่คิดแก่นักโทษหญิงดังกล่าวได้อดทน และ เรียนรู้บทเรียนจากความผิดพลาดในประสบการณ์อดีต

นอกจากนี้ การเยียวยาความรู้สึกที่เป็นตราบาปของธันดดา ซึ่งเคยทำตัวบกพร่อง ผิดพลาดมาก่อนนั้น เธอยังให้บทเรียนชีวิตและแง่คิดด้วยการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่นการเล่าเรื่องชีวิตตนเองในสังคมออนไลน์อย่าง Facebook การออกรายการ สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ อาทิ รายการเจาะใจ รายการเช้าข่าวข้น การเขียนคอลัมน์ “ฉันคือเอรี ผู้หญิง ชายตัว” ในเว็บไซต์มติชนออนไลน์ การเขียนคอลัมน์ “ฉันคือเอรี” “โสเภณีอินเตอร์: คลื่นหาคาพย์ ชีวิตอดีตนางงามตุ๊กกระจก” และ “ธันดดา สว่างเดือน” ในเว็บไซต์ ASTV ผู้จัดการออนไลน์ เป็นต้น การกระทำดังกล่าว นอกจากธันดดาได้เยียวยาความเจ็บปวดกับรอยแผลฝังใจในชีวิตที่ผิดพลาดเมื่อ ครั้งอดีต เธอยังได้สร้างตัวตนใหม่รวมถึงปรับทัศนคติของสังคม นับเป็นการพยายามสร้างรูปใหม่ของ เรื่องเล่าในชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ตัวตนใหม่ของผู้เล่า

เมื่อพิจารณาอีกนัยหนึ่ง การที่ธันดดาได้ระบายความรู้สึกถึงการเลือกเส้นทางชีวิตที่ผิดพลาด การได้คิดในประสบการณ์ช่วงนั้นแล้วสื่อสารเรื่องเล่าชีวิตออกมา ถือเป็นวิธีการที่เธอได้ทำความเข้าใจความบกพร่องของตนเอง และเกิดเป็นผลการเรียนรู้บทเรียนชีวิต การได้สารภาพความผิดของตัวเองออกมา ไม่เพียงช่วยระบายความคับข้องใจกับสิ่งที่ตนทำขึ้น การได้เปิดบาดแผลในใจของตน ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจในความบกพร่องของตัวเองพร้อมกับรู้จักใคร่ครวญถึงความรู้สึกนึกคิดของคนรอบข้างไปพร้อมกัน

นับว่าการยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองที่ตัวเอรีหรือธันดดาได้ตระหนักนี้ ถือเป็นผลจากการได้ทบทวนประสบการณ์ในอดีตมีข้อสังเกตว่าการที่ผู้เล่าประสบการณ์ความเจ็บปวดได้ค้นหาบทเรียนจากเส้นทางชีวิตที่ผิดพลาด นั่นถือว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดประเภทการแสวงหาแก่นสารของชีวิต ได้ส่งผลให้เจ้าของเรื่องเล่ารู้จักคิด จนสามารถเล็งเห็นความผิดพลาดของตน

เมื่อรู้จักคิดจนยอมรับความผิดพลาดของตน ก็จะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำที่บกพร่องในอดีตของตัวเอง บทเรียนชีวิตที่ทำให้ธันดดาหรือเอรีได้ตระหนักในข้อนี้ ส่งผลให้เธอแสดงความรับผิดชอบต่อการเลือกเส้นทางที่ผิดพลาดของตน พร้อมกับปกป้องคนในครอบครัวที่ไม่ได้รู้เห็นกับพฤติกรรมเสื่อมเสียของเธอ ดังที่ ธันดดาสารภาพผิดต่อพ่อแม่ และคนในสังคมถึงการเลือกเป็นโสเภณีของเธอว่า

พ่อแม่ของฉันเป็นคนดี สิ่งใดที่เกิดขึ้นกับตัวของฉัน ฉันถือว่าเกิดจากการกระทำ
 ของฉันเองทั้งสิ้น พ่อแม่ไม่ได้มานิยมหรือส่งเสริมเห็นดีเห็นงามด้วย และฉันเชื่อว่าถ้า
 พ่อแม่ของฉันรู้ว่าฉันไปทำงานอะไรมา แยกทั้งสองก็คงจะเจ็บปวดและไม่สบายใจ
 อย่างแน่นอน (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 74)

การแสดงความรับผิดชอบข้างต้น มีนัยของการสารภาพเพื่อบรรเทาความรู้สึกผิดบาปของตนเอง และขณะเดียวกันผู้เล่าอย่างเอรีก็ได้แสดงให้เห็นวุฒิภาวะของเธอด้วย กล่าวได้ว่าการได้เขียนเล่าวรรณกรรมอัตชีวประวัติที่เป็นเรื่องราวความเจ็บปวดในประสบการณ์ชีวิต นับเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างความเติบโตทางความคิดให้แก่เจ้าของเรื่องเล่า นี่ยังเป็นการพยายามสร้างรูปแบบใหม่ของตัวตนผู้เล่าให้สังคมรับรู้ในอีกด้าน การรู้จักคิดจากบทเรียนชีวิตนี้ สื่อชัดในตอนท้ายเรื่องเล่าดังกล่าว เมื่อผู้เล่าได้แสดงความเห็นว่า

สิ่งที่ทำให้ฉันมองเห็นคุณค่าของความเป็นคนบนโลกนี้... ไม่ว่าใครจะมาจากไหน
 ทำงานอะไร สูงต่ำขนาดไหนก็มีความเป็นมนุษย์... คือ รัก โลก โกรธ หลง ...ความ
 แตกต่างตรงนี้ดีกว่าที่เค้าชอบแบ่งชนชั้นระหว่างคนทำงานดี ๆ กับผู้หญิงขายบริการ
 อย่างพวกฉัน (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 231)

คุณค่าชีวิตที่ธันดาได้เรียนรู้ว่ามี ความสูงต่ำตามรัก โลภ โกรธ หลง เป็นสิ่งที่เธอ เข้าใจได้ดีเพราะมีเส้นทางชีวิตที่ต้องประสบกิเลสคนอันหลากหลาย การได้เรียนรู้ข้างต้นจึงนับเป็น บทเรียนชีวิตที่ได้รับจากประสบการณ์ตรงในอาชีพโสเภณี และด้วยการมีชีวิตดั่งลิกรองรับกับตัวตน ภายในคน ธันดาหรือเอรี่จึงตระหนักว่าความหมายของคนที่จะตัดสินคุณค่ากันนั้น ไม่ได้ขึ้นกับ อาชีพที่ต่างกัน แต่ควรพิจารณาที่ความต่างในการระงับ จัดการกิเลสทั้งสี่ของคนเรามากกว่า การได้ รู้จักชีวิตและความหมายความเป็นคน นับเป็นสถานภาพใหม่ของเอรี่ ที่ได้บทเรียนจากการเล่า เรื่องราวความเจ็บปวดในชีวิตของเธอ วุฒิภาวะที่เติบโตขึ้นเมื่อสื่อสารความหมายของชีวิตผ่าน วรรณกรรมอัตชีวประวัติของเธอ ทำให้ธันดาหรือเอรี่เยียวยาบาดแผลในใจตนเองสำเร็จ พร้อมกับ มีตัวตนใหม่ต่อการรับรู้ของสังคมในฐานะนักเขียนผู้มีความคิดที่เติบโต และให้แง่คิดแก่ผู้อื่นได้ด้วย บทเรียนชีวิตในประสบการณ์ตรง

3. ทักษะผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง เขาตราหน้าว่าหมอฆ่าคน

3.1 การแสดงทักษะถึงบทบาทความเป็นแพทย์

แพทย์หญิงสุธานี บุรณเบญจเสถียร หรือหมอเซียง ชื่อที่ใช้ในงานอัตชีวประวัติ **เขาตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** เธอเขียนวรรณกรรมเล่มดังกล่าวเพื่อสื่อประสบการณ์และความรู้สึกนึก คิดในช่วงวิกฤตของชีวิต ที่สังคมตราหน้าว่าเธอทำให้ผู้ป่วยตาย ในงานอัตชีวประวัติข้างต้น แพทย์ หญิงสุธานีเริ่มบอกเล่ากับสังคมให้รู้จักตัวตนของเธอว่ามีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านสูติ-นารีเวชกรรม รวมทั้งเป็นประธานองค์กรแพทย์โรงพยาบาลแม่จัน เธอสื่อสารทางอ้อมถึงทักษะต่อการตั้งใจเป็น แพทย์ว่ามาจากความมุ่งมั่นที่พัฒนาและดูแลสุขอนามัยคนที่บ้านเกิด อันเป็นชนบทถิ่นกันดาร แพทย์ หญิงสุธานีจึงย้ายที่จะมาประจำโรงพยาบาลท้องถิ่นที่ห่างไกลแห่งนี้ ซึ่งขาดแคลนหมออย่างยิ่ง

ทักษะถึงความเป็นแพทย์ที่หมอเซียงสื่อสารผ่านงานอัตชีวประวัติ ได้ทำให้สังคมรับรู้ ว่าเธอรักและศรัทธาในวิชาชีพนี้เนื่องจากเป็นงานที่ได้ช่วยเหลือ และบรรเทา รักษาความทุกข์ทรมาน ของผู้เจ็บป่วย รวมถึงยังได้พัฒนาสุขอนามัยผู้ลำบากยากไร้ในถิ่นกันดารอีกด้วย

อย่างไรก็ดี แพทย์หญิงสุธานีชี้ว่าความศรัทธาต่ออาชีพแพทย์ที่เธอดังมั่นอยู่นี้ ก็มีบท ทดสอบอันยากยิ่งด้วยข้อกล่าวหาที่สังคมตีตราว่าเธอคือ “หมอฆาตกร ทำให้คนไข้ตาย” การยังคงยืน หยัดปฏิบัติหน้าที่ในงานสูติ-นารีเวชกรรมต่อไป ทั้งที่ตัวเองต้องดำเนินการในคดีความ ซึ่งถูกญาติ ผู้ป่วยที่เสียชีวิตฟ้องร้อง รวมถึงยังถูกสายตาของชาวบ้านจำนวนหนึ่งจับจ้อง และผู้ป่วยบางรายก็ดูจะ ลดความเชื่อมั่นในตัวเธอ บรรยากาศและสภาพความกดดันดังกล่าวมีมากถึงขั้นที่ผู้ร่วมงานต่างก็ ห่วงใยแพทย์หญิงสุธานี ดังที่เธอเขียนเล่าว่าเพื่อนคนหนึ่งถามย้ำถึงการเลือกเส้นทางชีวิตเมื่อเธอยัง อยู่ในวิกฤตข้อกล่าวหาร้ายแรงของสังคมว่า

เซียง ถามจริงเถอะ เธอยังจะทำงานเกี่ยวกับแม่และเด็กอีกหรือ
 อิม จะทำต่อแม้ว่ามันจะทำให้ฉันเป็นอย่างนี้ก็ตามนะ
 (อุ้ยอุ้ยเซียง, 2558, น. 110)

การเลือก และตั้งใจทำหน้าที่แพทย์ต่อไป แม้ว่าผลลัพธ์จะต้องเผชิญทุกข์ อันเกิดจากความเข้าใจผิด ที่ญาติผู้ป่วยคิดว่าเธอทำให้คนไข้ตาย แพทย์หญิงสุดานีก็ไม่ได้สูญเสียจุดยืน เธอสื่อสารหนักแน่นในงานอัตชีวประวัติของเธอ โดยสังคมจะได้เห็นการรักษาหลักการของชีวิตที่แพทย์หญิงสุดานีย้ำชัดว่า เธอมีความบริสุทธิ์ใจและความตั้งใจทำหน้าที่หมอย่างสุดความสามารถแล้ว ความมุ่งมั่นดังกล่าวรวมถึงความจริงจะพิสูจน์ได้ว่าการเสียชีวิตของคนไข้เป็นเหตุสุดวิสัย เพราะภาวะแทรกซ้อนที่ติดตัวมาจากโรคดั้งเดิม ไม่ใช่ความผิดพลาดในการรักษาของเธอ ดังนั้น แพทย์หญิงสุดานีจึงเลือกที่จะยังคงทำหน้าที่แพทย์ต่อไปด้วยความศรัทธาในวิชาชีพ และรักษาเป้าหมายในชีวิตที่จะช่วยเหลือผู้ทุกข์ทรมานจากโรคร้าย มีบทพูดเดี่ยวในใจ (monologue) ที่แพทย์หญิงสุดานีเขียนในอัตชีวประวัติของเธอให้สังคมได้รับรู้ทัศนคติที่เธอตั้งใจและมุ่งมั่นเป็นแพทย์ “เพื่อให้คนไข้พ้นจากอันตรายของโรคร้าย... เพื่อประโยชน์ของคนอื่นยิ่งกว่าตน” ดังที่เธอเขียนว่า

ดิฉันนั่งนิ่ง คิดทบทวนเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ได้ข้อสรุป... พระราชดำรัสของของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตรัสว่า... จุดมุ่งหมายของการเรียน แพทย์ คือ การทำให้คนไข้พ้นจากอันตรายของโรคร้ายไข้เจ็บ การเล่าเรียนเพื่อประโยชน์ของคนอื่นยิ่งกว่าตน จะต้องใช้ความรู้ความชำนาญทั้งหมดสงเคราะห์ผู้อื่นมีผู้เจ็บป่วยเป็นสำคัญและจงอุทิศตน อุทิศเวลาแม้กระทั่งความสุขส่วนตนเพื่อปฏิบัติการเช่นนี้ตลอดชีวิต อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรตามสถิติที่ควรจะเป็นคือ 1/10,000 เป็นเรื่องลำบาก วิธีการปฏิบัติต้องอยู่ในพื้นฐานของความเป็นจริง แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ก็จะมุ่งมั่นปฏิบัติให้ดีที่สุด แม้ผลจะไม่ได้ตามที่ฝันไว้ ก็จะทำปฏิบัติอย่างดีที่สุด ภายใต้ระบบการทำงานที่เรียกว่าแบบสหวิชาชีพ แบบการบริหารความเสี่ยง เพราะการทำงานทุกอย่างต้องอาศัยทุกสาขาและต้องอาศัยซึ่งกันและกัน (อุ้ยอุ้ยเซียง, 2558, น. 86-87)

ทัศนคติและการปฏิบัติตนต่อการเป็นแพทย์ที่หมอยเซียง ยึดมั่นตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น มีความชัดเจนว่าเธอมุ่งที่จะ “ทำให้คนไข้พ้นจากอันตรายของโรคร้ายไข้เจ็บ ...เพื่อประโยชน์ของคนอื่นยิ่งกว่าตน ...ใช้ความรู้ความชำนาญทั้งหมดสงเคราะห์ผู้อื่นมีผู้เจ็บป่วยเป็นสำคัญและ..อุทิศตน อุทิศเวลาแม้กระทั่งความสุขส่วนตนเพื่อปฏิบัติการเช่นนี้ตลอดชีวิต” กล่าวได้ว่าการเขียนหลักการดังกล่าวไว้ในอัตชีวประวัติของเธอ เท่ากับว่างานเขียนชิ้นนี้เป็น

ช่องทางสำคัญที่แพทย์หญิงสุดานีอาศัยเป็นสื่อเพื่อบอกกล่าวกับสังคมว่าเธอยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์ ความเป็นหมอแม้จะมีแรงกระแทกจากวิกฤตในเส้นทางวิชาชีพก็ตาม

อย่างไรก็ดีแพทย์หญิงสุดานีก็ได้ใช้งานเขียนดังกล่าวของเธอ ร้องขอให้สังคมได้ทำความเข้าใจการปฏิบัติหน้าที่แพทย์ด้วยว่า เมื่อเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษา เยียวยาชีวิตและโรคภัย ระบบการทำงานที่ปฏิบัติต่อคนเจ็บไข้ ก็เรียกว่า “สหวิชาชีพ แบบการบริหารความเสี่ยง เป็นการ ทำงานที่ “ต้องอาศัยทุกสาขาและต้องอาศัยซึ่งกันและกัน” กระนั้นก็ตาม “ในการปฏิบัติหน้าที่ของ แพทย์ก็จะมุ่งมั่นปฏิบัติให้ดีที่สุด แม้ผลจะไม่ได้ตามที่ฝันไว้ ก็จะปฏิบัติอย่างดีที่สุด” แนวทางและ แนวคิดด้านการทำงานในระบบแพทย์ข้างต้น ซึ่งหมอเสียงยกขึ้นมากล่าวในงานเขียนของเธอนั้น นี่ก็เป็นวิธีอธิบายกับสังคมให้พยายามเข้าใจกระบวนการและแนวทางปฏิบัติของแพทย์ด้วยว่าแม้จะ พยายามรักษา เยียวยาคนเจ็บอย่างดีที่สุดแล้ว แต่ก็อาจไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ มีความเสี่ยงใน การรักษาเสมอ เพราะต้องอาศัยศาสตร์หลายอย่างจากแต่ละฝ่ายในการทำงานร่วมกันเพื่อการรักษา ผู้ป่วย กล่าวได้ว่าข้อความในงานอัตชีวประวัติข้างต้น เป็นประเด็นที่แพทย์หญิงสุดานีพยายามร้องขอ ความเข้าใจจากสังคมและจะเห็นใจว่าแม้เธอได้ปฏิบัติหน้าที่หมอยุ่สุดความสามารถ และยึดถือ อุดมการณ์ช่วยเหลือผู้ป่วยเป็นสำคัญ ก็ยังมีความเสี่ยงที่คนไข้จะไม่ได้ผลตามมุ่งหวัง กระนั้นก็ตาม เธอยังคงมุ่งทำหน้าที่แพทย์ต่อไป

ในอัตชีวประวัติ**เขตราน้ำว่าหมอย่าคน** สังคมจะได้รับรู้ว่าในช่วงวิกฤตบน เส้นทางวิชาชีพ แพทย์หญิงสุดานียังรักษาความนับถือตัวเองไว้ได้ โดยเข้าใจความรู้สึกโกรธเคืองของ ญาติผู้ป่วยที่เสียชีวิต และเข้าใจทัศนคติเชิงลบของผู้ป่วยบางรายที่มีต่อเธอจากกระแสข่าวดังกล่าว แพทย์หญิงสุดานีไม่ได้เกรี้ยวกราด ระบายอารมณ์ใส่ผู้ป่วยเลย รวมถึงไม่ได้คิดที่จะฟ้องร้องกลับต่อ ญาติผู้ป่วยที่ดำเนินคดีกับเธอ ทั้งที่ตัวเธอเป็นผู้บริสุทธิ์ ความนับถือตนเอง และหลักการของชีวิตที่ แพทย์สุดานียังคงรักษาไว้ได้นี้ เป็นสิ่งที่หน่วยงานทางการแพทย์ประจักษ์จึงไม่ได้พักงาน หรือตัดสิทธิ์ ในการเป็นแพทย์ของเธอ อีกทั้งแพทย์หญิงสุดานียังคงยืนหยัดปฏิบัติงานในด้านสูติ-นารีเวชกรรม ต่อไป

ความมั่นคง และตั้งใจแน่วแน่ในการทำหน้าที่หมอยุ่เพราะยึดถือในอุดมการณ์ สะท้อนผ่านทัศนคติที่แพทย์หญิงสุดานียังคงกระตือรือร้นในการพัฒนางานด้านดูแลสุxonามัยแม่และ เด็กต่อไป ดังที่เธอเขียนเล่าถึงบรรยากาศการทำงานของเธอว่า แม้มีเพื่อนร่วมงานหลายคนหวังว่า เธอจะสิ้นหวัง เสียใจกับการทำงาน แต่เธอก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าแรงใจในการมุ่งพัฒนางานสุxonามัย แม่และเด็กที่เธอรับผิดชอบนั้น ยังมีอยู่เต็มเปี่ยม การตอบคำถามเพื่อนร่วมงานอย่างสดชื่น ที่แพทย์ หญิงสุดานีย้ำว่าจะทำหน้าที่แพทย์ต่อไป แม้จะมีผลลัพธ์ว่าวันหนึ่งเธออาจต้องเผชิญวิกฤตบน เส้นทางในวิชาชีพนี้ อีกทั้งตาม นี่เป็นคำตอบที่นอกจากจะชี้ว่าเธอมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่แพทย์ แล้ว หมอเสียงยังใช้พื้นที่งานเขียนของเธอสื่อสารกับสังคมว่าเธอมั่นใจในการทำหน้าที่ของตนเองว่า

จะปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ ดังนั้นหากมีผลลัพธ์ในเชิงลบตามมาภายหลัง เธอก็พร้อมเผชิญ เพราะเชื่อมั่นในศักยภาพและความบริสุทธิ์ใจรวมถึงมีความตั้งใจดีในการทำงานของตน เมื่อสังคมรับรู้ประเด็นดังกล่าวผ่านงานอัตชีวประวัติของเธอที่เขียนส่งสาส์นมานั้น ก็จะเข้าใจถึงทัศนคติ ความศรัทธาและความมุ่งมั่นทำงานของแพทย์หญิงสุดาณี อันจะเป็นการได้อธิบายกับสังคมที่อาจยังเข้าใจเธอผิด ให้ได้ปรับทัศนคติอย่างถูกต้องไปด้วยพร้อมกัน

3.2 การแสดงทัศนคติถึงสภาพตนเองที่ตกเป็นจำเลยของสังคม

เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน อัตชีวประวัติของแพทย์หญิงสุดาณี บุรณเบญจเสถียร นับเป็นผลงานที่ผู้เขียนประพันธ์ขึ้นเนื่องจากการถูกสังคมพิพากษาว่าเธอทำให้ผู้ป่วยตาย สถานะของแพทย์หญิงสุดาณีถูกคนตราหน้าว่าเป็น “หมอฆาตกร” เธอเสมือนมีตราบาปติดตัว (stigma) แพทย์หญิงสุดาณีจึงมีสภาพเป็นจำเลยของสังคม และตราบาปร้ายแรงนี้ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของเธออย่างยิ่ง นี่คือเหตุผลให้แพทย์หญิงสุดาณีลุกขึ้นมาเขียนอัตชีวประวัติตนเองในชื่อ**เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** ในงานดังกล่าวเธอเขียนระบายความรู้สึกปวดร้าวที่ตกเป็นจำเลยสังคม โดยประเด็นที่พึงพิเคราะห์คือ ในงานเขียนของแพทย์หญิงสุดาณี เธอไม่เพียงระบายถ่ายเทความเจ็บปวดใจที่ถูกสังคมตราหน้าว่าฆ่าคน อัตชีวประวัติที่เธอเขียนขึ้น ยังเป็นพื้นที่และเครื่องมือสำคัญในการอธิบายความคิดของเธอให้สังคมรับรู้ “เสียใจที่ทำได้แต่ถูกตราหน้าว่าเป็นฆาตกร” งานเขียนของเธอมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านและสังคมได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือมุมมองต่อตัวเธอ แพทย์หญิงสุดาณียังได้อุทธรณ์ผ่านอัตชีวประวัติของตัวเองว่า “แพทย์คนหนึ่งเมื่อช่วยเหลือคนไข้ไม่ได้ ยึดความตายไม่สำเร็จ กลับถูกมองว่าเป็นการจงใจฆ่าคน เป็นคนเลวของสังคม” ข้อความนี้เสมือนการร้องทุกข์ให้สังคมเปิดใจและเปิดกว้าง รวมถึงให้ความเป็นธรรมแก่ตัวเธอ พร้อมกันนี้แพทย์หญิงสุดาณี ก็ได้อธิบายให้สังคมเข้าใจว่า

จิตใจของแพทย์มีแต่ให้ ต้องการช่วยคน ไม่ต้องการให้ใครสักคนต้องเจ็บป่วย ไม่ต้องการให้ใครสักคนต้องเสียชีวิต (อุ้ยอุ้ยเชียง, 2558, น. 119)

ข้อความในอัตชีวประวัติข้างต้น แสดงทัศนคติของแพทย์หญิงสุดาณีอย่างชัดเจนในสภาพที่เธอตกเป็นจำเลยของสังคม เธอได้ใช้อัตชีวประวัติของตนเองสื่อสารกับสังคม สร้างความเข้าใจให้สังคมรับรู้ความคิดของเธอ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อตัวเธอเสียใหม่ สิ่งพึงสังเกตคือข้อความทิ้งท้ายที่เธอกล่าวว่า “*ใครก็ได้ช่วยตอบหน่อย*” กับความคิดของสังคมที่ตราหน้าว่าเธอเป็นฆาตกร ทั้งที่เธอทำหน้าที่แพทย์เต็มความสามารถแล้ว พยายามช่วยชีวิตผู้ป่วยเต็มที่แล้ว การทิ้งท้ายดังกล่าวเป็นการย้ำเพื่อขอความเป็นธรรมจากสังคมที่ยังเข้าใจเธอผิดและตัดสินเธออย่าง

ขาดความเข้าใจ นับว่าเป็นการสะท้อนทัศนคติในการเขียนอัตชีวประวัติของแพทย์หญิงสุดานี ที่พยายามลบเลือนตราประทับจากสังคมที่คว่นพิพากษาเธออย่างผิดพลาดและอยุติธรรม

นอกจากนี้ ในระหว่างการดำเนินการเข้าสู่กระบวนการทางคดี แพทย์หญิงสุดานี ยังใช้พื้นที่งานเขียนอัตชีวประวัติของตนเอง สื่อสารกับสังคมให้รับรู้ทัศนคติของเธอที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลและฝ่ายต่าง ๆ อีกฟากหนึ่งที่ยังมั่นใจในความบริสุทธิ์ของเธอว่าได้ทำหน้าที่แพทย์ ผู้พยายามรักษาและช่วยชีวิตผู้ป่วยอย่างสุดความสามารถแล้ว ความช่วยเหลือและความเชื่อใจเหล่านั้น เธอย้ำเป็นพิเศษว่าได้กำลังใจจากผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมวิชาชีพในวงการแพทย์

ทั้งนี้ก็มีประเด็นที่น่าสนใจว่า สภาพที่แพทย์หญิงสุดานีตกเป็นจำเลยของสังคม ซึ่งกล่าวหาว่าเธอทำให้ผู้ป่วยตายนั้น สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อวงการแพทย์ โดยเฉพาะคำตราหน้าว่าหมอฆาตกรนั้น ไม่เพียงเป็นการกล่าวหาแพทย์หญิงสุดานี แต่ยังมีผลกระทบรวมถึงภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อวงการแพทย์อีกด้วย ฉะนั้น การตัดสินใจสู้คดีของแพทย์หญิงสุดานี จึงเป็นเสมือนการได้แสดงทัศนคติของเธอในอีกด้านหนึ่ง ที่คำนึงถึงผลกระทบอันตกต่อผู้ร่วมวิชาชีพกับเธอ ขณะเดียวกันการสู้คดีในครั้งนี้ ก็ยังแสดงให้เห็นประจักษ์ถึงทัศนคติส่วนตัวของแพทย์หญิงสุดานีที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และรับผิดชอบต่อผู้อื่น โดยเฉพาะความรู้สึกของเพื่อนร่วมวิชาชีพ และญาติผู้ป่วยที่เสียชีวิต ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่าการตัดสินใจสู้คดีของแพทย์หญิงสุดานี ถือเป็นการแสดงทัศนคติจากการตกเป็นจำเลยของสังคม ที่จะพยายามมุ่งรักษาบรรทัดฐานให้สังคมเชื่อมั่นต่อวิชาชีพแพทย์ ยังเป็นการรักษากำลังใจให้กับเหล่าแพทย์เพื่อนร่วมงานอีกด้วย มีเนื้อความตอนหนึ่งที่แพทย์หญิงสุดานี ระลึกถึงคำพูดของผู้อำนวยการโรงพยาบาล ซึ่งตรงกับทัศนคติที่เธอมุ่งรับผิดชอบต่อชีวิตผู้อื่นในการทำหน้าที่แพทย์ และรับผิดชอบต่อความรู้สึกของเหล่าแพทย์เพื่อนร่วมงาน

ระบบการทำงานของแพทย์...มีคำว่าพี่น้อง คนที่เป็นพี่ต้องวางตนให้เหมาะสมกับการเป็นพี่ นอกจากการเป็นที่พึ่งวิชาการแล้ว ยังต้องเป็นที่พึ่งทางใจให้คนไข้ที่มา รักษาด้วย ...ต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี คอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง... ส่วนในฐานะแพทย์ต้องคอยกระตุ้นให้รุ่นน้องดึงศักยภาพของตนในการพัฒนาตนให้เหมาะสม... เราต้องพัฒนางาน การทำงานเป็นแพทย์ คิดเสมอว่าเป็นการทำบุญ... และสำหรับแพทย์ด้วยกันนี้ก็เป็นการทำงานร่วมกัน (อุ้ยฮุยเชียง, 2558, น. 117)

ข้อความข้างต้นที่แพทย์หญิงสุดานีระลึกอยู่เสมอและเขียนไว้ในอัตชีวประวัติของเธอ ช่วงที่ตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการทางคดีความนั้น ชี้ว่าแพทย์หญิงสุดานีตระหนักถึงประเด็นความรับผิดชอบต่ออย่างยิ่ง จึงยังจดจำถ้อยความของผู้ใหญ่ในวงการแพทย์ซึ่งตรงกับความคิดในเบื้องลึกของเธอ อย่างไรก็ตามข้อความนี้มีความหมายที่โยงได้โดยตรงกับการเผยแพร่ทัศนคติของเธอที่ตกเป็นจำเลยของสังคมว่า ยิ่งสถานภาพแพทย์หญิงสุดานีตกต่ำ สังคมขาดความเชื่อถือ เธอยังต้องแสดงให้เห็น

เห็นถึงความรับผิดชอบที่จะกอบกู้ความเชื่อมั่นนั้นให้คืนมาสู่วิชาชีพแพทย์ของเธอ และยิ่งไปกว่านั้นเพื่อนร่วมงานและวงการแพทย์ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่แพทย์หญิงสุดานีคำนึงถึงเสมอว่าได้รับผลกระทบไปด้วย เธอจึงยิ่งตระหนักถึงความสำคัญไม่น้อยไปกว่าที่ระลึกถึงความรู้สึกของญาติผู้ป่วยที่ยังค้างคาใจกับสาเหตุการตายของผู้ป่วย การที่เธอตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในครั้งนี้จึงเป็นเสมือนการได้พิสูจน์ความบริสุทธิ์ และการทำหน้าที่แพทย์อย่างเต็มความสามารถของเธอแล้ว พร้อมกับที่ญาติผู้ป่วยและสังคมก็จะได้ปรับทัศนคติ เข้าใจเธออย่างถูกต้อง

อนึ่ง ในการงานอัตชีวประวัติของแพทย์หญิงสุดานี เธอได้พลิกสภาพการณ์ที่ตกเป็นจำเลยของสังคม โดยข้อหาที่ชี้ว่าเธอทำให้ผู้ป่วยตายนั้น แพทย์หญิงสุดานีได้ใช้งานเขียนของเธอเป็นพื้นที่แสดงทัศนคติว่าเธอมีความอดทนต่อสภาพที่สังคมถูกตีตรา เธอไม่ได้โกรธเกลียดผู้ที่เข้าใจผิด เธอมีสติ สามารถเรียงลำดับความสำคัญในการชี้แจงและอธิบายให้สังคมเข้าใจตัวเอง โดยขอให้ผู้ที่เข้าใจผิดเหล่านั้นได้ลองพิจารณาหลักฐานการตรวจ และกระบวนการรักษาผู้ป่วยของเธอด้วย

ในอัตชีวประวัติของเธอ แพทย์หญิงสุดานีเริ่มต้นชี้แจงกับสังคมให้เข้าใจทัศนคติที่เป็นความบริสุทธิ์ใจในการรักษาผู้ป่วยอย่างเต็มความสามารถของเธอด้วยหลักฐานทางการแพทย์ที่ยืนยันว่า การเสียชีวิตของผู้ป่วยเกิดจากเหตุสุดวิสัยและภาวะเสี่ยงของโรคที่ผู้ป่วยเป็นมาก่อน แพทย์หญิงสุดานีเขียนชี้แจงกระบวนการการรักษาผู้ป่วยในรายที่เสียชีวิตว่า มีหลักฐานทางการแพทย์ยืนยันการทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถของเธอ นับตั้งแต่การพิเคราะห์อาการของคนไข้จากเวชระเบียนของผู้ป่วย เอกสารแนวทางปฏิบัติและขั้นตอนดูแลผู้ป่วยของโรงพยาบาล กฎกระทรวง และแนวปฏิบัติของแพทย์ รวมถึงแนวปฏิบัติต่อผู้ป่วยภาวะฉุกเฉิน และเอกสารบันทึกการรักษาภาวะวิกฤติของผู้ป่วย รวมถึงเอกสารบันทึกการดูแลคนไข้ การซักประวัติและอาการของผู้ป่วยที่สำคัญคือข้อพิสูจน์จากขั้นตอนการรักษาผู้ป่วยที่เสียชีวิตโดยอ้างอิงได้จากเอกสารข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ ผ่าตัดคลอดและภาวะวิกฤติทางสูติกรรม อันเป็นภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยที่ทำให้เสียชีวิตด้วยตนเอง

นอกจากนี้ การทำหน้าที่แพทย์อย่างสุดความสามารถของแพทย์หญิงสุดานี รวมถึงทัศนคติที่เธอมีความบริสุทธิ์ใจให้สังคมตรวจสอบการทำงานของเธอได้นั้น เธอยังระบุไว้ในงานเขียนถึงข้อมูลอ้างอิงสำคัญอันน่าเชื่อถือ ที่มีการตรวจสอบได้อย่างเป็นทางการ นั่นคือ การทำงานเป็นชุดคณะกรรมการวินิจฉัยการรักษาและปฏิบัติงานของตัวเธอที่ผ่านการตรวจสอบมาเป็นลำดับ อย่างเช่น ชุดคณะกรรมการตรวจสอบจากแพทยสภา ชุดคณะกรรมการตรวจสอบจากกระทรวงสาธารณสุข ชุดคณะกรรมการตรวจสอบจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญชั้นผู้ใหญ่ และสุดท้ายคือ ชุดคณะกรรมการตรวจสอบจากนายในกระบวนการทางคดีความ ที่ต่างก็ลงความเห็นสรุปว่าเธอบริสุทธิ์ ไม่ได้ละเลยการรักษาผู้ป่วย และเธอไม่ได้เป็นเหตุทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต

การเผชิญปัญหาร้ายแรงในชีวิต ที่แพทย์หญิงสุธานีถูกสังคมตีตราว่าเป็นฆาตกรนั้น งานเขียนอัตชีวประวัติของเธอนับเป็นช่องทางให้ได้เห็นการสื่อทัศนคติว่า แม้อแพทย์หญิงสุธานีจะตกอยู่ในสภาพจำเลยของสังคม แต่วิกฤตในครั้งนี้ก็ได้สร้างการเรียนรู้และให้ความเข้าใจชีวิตในบทเรียนสำคัญทั้งกับตัวเธอและญาติผู้ป่วยคู่กรณีไปพร้อม ๆ กัน ดังที่เธอเขียนในสารคดีอัตชีวประวัติของตนเองว่าในท้ายที่สุดญาติผู้เสียชีวิตก็ถอนฟ้องเธอ เมื่อได้ประจักษ์ในความบริสุทธิ์ใจ และเห็นถึงการทำหน้าที่ของแพทย์หญิงสุธานีอย่างสุดความสามารถในการรักษาชีวิตผู้ป่วยแล้ว บทเรียนชีวิตที่สำคัญในครั้งนี้เธอเขียนในอัตชีวประวัติของตนเองว่า

หมอเข้าใจว่าเราสองคน (แพทย์หญิงสุธานี กับญาติผู้ป่วยที่เสียชีวิต ซึ่งฟ้องร้อง เป็นคดีความกับแพทย์หญิงสุธานี) ต่างเจ็บกับเหตุการณ์ที่ผ่านมาพอสมควร แต่หมอก็เข้าใจว่าอย่างน้อยมันสอนให้เราสองคนโตขึ้น ได้เห็นสัจธรรม..เห็นความจริงใจพร้อมที่จะสู้กับปัญหา ...เราต้องพร้อมเผชิญกับปัญหา...เราเห็นความจริงซึ้งขึ้นมา (อุ้ยฮุยเชียง, 2558, น. 233)

ข้อความข้างต้นในอัตชีวประวัติของแพทย์หญิงสุธานี ชี้ให้เห็นการแสดงทัศนคติว่าภาวะวิกฤตที่เธอตกเป็นจำเลยสังคมได้กระตุ้นให้เธอเข้าใจชีวิตมากขึ้นว่า ความทุกข์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เช่นเดียวกับความผันผวนที่ย่อมเกิดขึ้นกับชีวิตเป็นธรรมดา ดังนั้นจึงต้องยอมรับสภาวะการณดังกล่าวให้ได้แล้วจะเกิดการเรียนรู้ที่จะเตรียมเผชิญปัญหา รวมถึงแก้ปัญหาอย่างมีสติ และหากปัญหานั้นมีคู่กรณีเป็นความขัดแย้งดังที่เธอเผชิญมานั้น ก็ยังต้องพยายามเข้าใจมุมมองอีกฝ่าย จึงจะละความโกรธได้ และให้อภัยเป็นทานเพื่อเยียวยาความปวดร้าวใจของกันและกัน เมื่อนั้นปัญหาความรุนแรงก็จะยุติลงได้

ภาวะวิกฤตที่แพทย์หญิงสุธานีตกอยู่สภาพจำเลยของสังคมที่ตีตราว่าเธอทำให้ผู้ป่วยตายนั้น จะเห็นได้ว่าเธอใช้งานเขียนเชิงอัตชีวประวัติเผยแพร่ทัศนคติของตนเองในหลายแง่มุมดังที่วิเคราะห์มา อย่างไรก็ตามความเลวร้ายในชีวิตที่แพทย์หญิงสุธานีเผชิญ เธอก็ได้ใช้งานเขียนเชิงอัตชีวประวัติของตนเองเป็นพื้นที่และเครื่องมือสื่อสารกับสังคมได้อย่างกว้างขวางและแนบเนียนด้วยเช่นกัน

3.3 การแสดงทัศนะต่อบทบาทความเป็นหญิง

การเขียนอัตชีวประวัติเรื่องเขตราหน้าว่าหมอฆ่าคนมีประเด็นที่น่าสนใจว่า ในระหว่างที่เจ้าของเรื่องคือแพทย์หญิงสุธานี กำลังเขียนเล่าวิกฤตชีวิตที่ถูกสังคมกล่าวหาว่าทำให้ผู้ป่วยตาย ตัวเธอเองก็ได้กลับไปทบทวนเรื่องราวเหตุการณ์ขณะเขียนเล่าความรู้สึกนั้นออกมาอีกครั้ง ทำให้เธอได้เข้าใจความรู้สึกที่ยากจะอธิบายในตอนนั้น หรือเข้าใจตัวตนในอดีตของเธอได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น แม้คำตอบจากการกลับไปทบทวนตัวเองจะทำให้พบกับตัวตนในอดีตที่อาจจะอ่อนแอ หรือ

ตัดสินใจบางอย่างผิดพลาด แต่การได้เขียนย้อนถึงชีวิตตนเองก็เสมือนได้ส่องกระจกดูอดีตที่ยังขาดตกบกพร่อง และได้ชี้แจง เปิดเผยตัวตน รวมถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเบื้องลึกไปด้วย

เมื่อพิจารณาผลงาน **เขตราน้ำว่าหมอกำคน** พบว่า ในขณะที่เขียนเล่าย้อนมองตัวเอง แพทย์หญิงสุดานีก็ได้ตัดสินใจที่จะเผยความนึกคิดที่เป็นตัวตนของเธอ โดยเฉพาะที่ศนะต่อจุดยืนที่เธอภาคภูมิใจในศักยภาพความเป็นหญิง ที่จัดการปัญหาได้ไม่แพ้ชาย เป็นผู้นำครอบครัวได้เข้มแข็งและยืนหยัดทนต่อแรงปะทะของสังคม รวมถึงยังสามารถรักษาเกียรติให้วงศ์ตระกูล และกอบกู้หน้าที่การงานที่มั่นคงให้กลับคืนมาได้ ลักษณะการแสดงตัวตนผ่านงานเขียนดังกล่าว ฮีเลน ซีซู (Helene Cixous) เรียกว่าเป็นแนวทางการเขียนในมุมมองแบบผู้หญิง ที่หลีกเลี่ยงการดำเนินตามแนวทางและแง่มุมที่สังคมชูศักยภาพของชาย (วารุณี ภูริสิทธิ์, 2545, น. 162)

แพทย์หญิงสุดานีเขียนเล่าว่า ด้วยลักษณะพิเศษที่ผู้หญิงมีความอ่อนไหว และยังเป็นแม่ด้วย เธอจึงไวต่อการสัมผัสได้ถึงแรงใจที่ลูกๆส่งมาให้ จนสามารถยืนหยัดทนต่อแรงปะทะที่สังคมตีตราเธออย่างเข้าใจผิด ดังที่แพทย์หญิงสุดานีเขียนเล่าว่า

คำพูดหวาน ๆ จากเด็กชายตัวอ้วนกลม การกอดง่าย ๆ ของเด็กหญิงผมเปียตัวเล็ก สิ่งเหล่านี้เหมือนสายฝนชโลมใจให้ฉ่ำเย็น ...คนเป็นแม่จึงเห็นได้อย่างแจ่มชัดถึงความสามารถตนเองในการดึงศักยภาพเพื่อฝ่าฟันวิกฤติต่าง ๆ และยิ่งมีความเข้มแข็ง...ไม่พุ่มพวย สิ่งนี้เป็นเครื่องย้ำเตือนให้ดิฉันต้องทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัว ... มั่นใจ เขิดหน้า ก้าวเดินออกมาใช้ชีวิตการงานอย่างเข้มแข็ง ...ซุคค์ดีศรีของตระกูล (อุ้ยเชียง, 2558, น. 182)

ความภาคภูมิใจในความเป็นหญิง คือที่ศนะที่เด่นชัดว่าแพทย์หญิงสุดานีเขียนเล่าออกมาจากใจ เธอเชื่อว่าก็เพราะความอ่อนโยน และอ่อนไหวในสัญชาตญาณของความเป็นหญิงนั่นเอง ที่ทำให้เธอมีความไวต่อการสัมผัสได้ถึงกำลังใจจากลูก ๆ จนยืนหยัดทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัวต่อไป หลังจากที่แยกทางกับสามี การยังคงตั้งใจทำหน้าที่เป็นเสาหลักของครอบครัว ทั้งที่เผชิญวิกฤตของชีวิต นับว่าแพทย์หญิงสุดานีได้พยายามพิสูจน์ด้วยการกระทำถึงที่ศนะที่เชื่อมั่นในศักยภาพของผู้หญิง นอกจากนี้ในฐานะที่เธอเป็นลูกของพ่อแม่ เธอก็ยังมุ่งจะกอบกู้ “ซุคค์ดีศรีของตระกูล” พร้อมกับที่ไม่ละเลยต่อ “การทำงานอย่างเข้มแข็ง” แม้ถูกจับจ้องด้วยอคติจากสังคม แพทย์หญิงสุดานีก็ยังมีที่ศนะว่า การจะต่อสู้กับข้อกล่าวหาของสังคม เธอยังต้องเชื่อมั่นในตนเองด้วยการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ใจในการทำหน้าที่แพทย์ต่อไปอย่าง “มั่นใจ เขิดหน้า ออกมาใช้ชีวิตการงานอย่างเข้มแข็ง”

ทั้งนี้ ด้วยทัศนคติสำคัญที่แพทย์หญิงสุดานีเชื่อมั่นในลักษณะพิเศษของความเป็นหญิงที่มีความอ่อนโยน อ่อนไหว พื้นฐานความคิดดังกล่าวจึงกระตุ้นให้เธอเข้าใจถึงความรู้สึกของญาติผู้ป่วยที่เสียชีวิตว่า การฟ้องร้องเธอในครั้งนี้ก็เพราะพวกเขาเจ็บปวด โศกเศร้าที่สูญเสียคนในครอบครัวอันเป็นที่รัก การใช้ใจอันบริสุทธิ์สื่อสารกับญาติผู้ป่วยว่าเธอได้ทำหน้าที่แพทย์อย่างสุดความสามารถแล้ว ความจริงใจดังกล่าวในท้ายที่สุดญาติผู้ป่วยก็สัมผัสได้ และถอนฟ้อง จนกระทั่งเข้าใจตัวแพทย์หญิงสุดานีอย่างแจ่มชัดในภายหลัง กล่าวได้ว่าในการเผชิญวิกฤตครั้งนี้ แพทย์หญิงสุดานีได้พิสูจน์ให้เห็นถึงทัศนคติที่เชื่อมั่นต่อความพิเศษของความเป็นหญิงว่าสามารถข้ามพ้นปัญหาได้อย่างเข้มแข็ง

3.4 การแสดงทัศนคติในบทบาทนักเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวด เขาตราหน้าว่าหมอฆ่าคน

การแสดงทัศนคติในบทบาทนักเขียนอัตชีวประวัติเรื่องเล่าความเจ็บปวด เขาตราหน้าว่าหมอฆ่าคน แพทย์หญิงสุดานีหรือหมออุ้ยเชียง ได้เริ่มต้นหลังจากที่เธอตัดสินใจเขียนเล่าประสบการณ์อันเลวร้ายจากการตกเป็นจำเลยของสังคม โดยเธอลงมือเขียนเรื่องราวที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้กลับไปทบทวนชีวิตหลังจากที่เธอต้องพบกับความผันผวนเพราะขาดความมั่นคงทางวิชาชีพแพทย์ เธอชี้ว่างานเขียนชิ้นนี้คือการกลับไปมองอดีตตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่เป็นจุดพลิกผันของชีวิตจาก “แพทย์หญิง” กลายเป็น “ฆาตกร” ดังคำที่เธอถูกสังคมพิพากษา

เขาตราหน้าดิฉันว่าจิตใจไม่ช่วยเหลือคนไข้ ทอดทิ้ง ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ กักขัง หน่วงเหนี่ยวผู้ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ประมาททำให้คนไข้ถึงแก่ความตาย (อุ้ยเชียง, 2558, น. 44-45)

แพทย์หญิงสุดานีถูกกล่าวหาว่ารักษาผู้ป่วยใกล้คลอดผิดพลาดจนเสียชีวิต และญาติก็ฟ้องร้องเธอในปี 2550 โดยผลการชันสูตรศพพบว่าเกิดภาวะน้ำคร่ำกระจายเข้ากระแสเลือด การถูกดำเนินคดีได้สร้างความสะเทือนใจให้แพทย์หญิงสุดานีและครอบครัวจนเธอได้ระบายความรู้สึกและตัดพ้อต่อสังคมออกมา การพยายามสื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดของผู้เล่านี้เอง ปรากฏนัยสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการกลับมาทบทวนอดีตของผู้เล่า ทำให้แพทย์หญิงสุดานีเห็นอดีตมากกว่าที่เคยเห็น เนื่องจากการเห็นที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของเรื่องเล่าความเจ็บปวด ในแง่ที่เมื่อได้เขียนเล่าเรื่องของตัวเอง ผู้เขียนที่เป็นเจ้าของประสบการณ์ก็จะได้แสวงหาความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับสภาพจิตใจของตน รวมถึงการใช้มุมมองการสารภาพของผู้เล่า เช่นนี้ ก็จะทำให้ผู้เล่าเห็นอดีตในด้านความเจ็บปวดจากคำพิพากษาของสังคม ที่ตัดสินให้เธอตกอยู่ในสถานะจำเลยของสังคมด้วย (ชุตินา ประภาศวุฒินสาร, 2551, น. 128-170)

อนึ่ง การถูกตราหน้าจากคำพิพากษาของสังคมแม้มีผลในด้านความเชื่อมั่นและความศรัทธาของคนไข้ที่มีต่อความเป็นแพทย์ของเธอ แต่แพทย์หญิงสุดานีก็ได้ใช้งานเขียนอัตชีวประวัติ อันเป็นรอยบาดแผลความทรงจำ ช่วยเผยความแข็งแกร่งของเธอตลอดเวลา 3 ปีที่ผจญมรสุมชีวิตในการดำเนินคดีความ รวมถึงได้สร้างตัวตนใหม่ในสถานภาพเดิม แต่ปรับเปลี่ยนมุมมองในการใช้ชีวิต แพทย์หญิงสุดานีแสดงทัศนะในบทบาทนักเขียนว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดของเธอเป็นเหมือนช่องทางที่ได้สื่อสารกับสังคมให้รับรู้และปรับความคิดเห็นระหว่างกัน โดยเฉพาะสัมพันธ์สภาพของคนไข้ที่มีต่อหมอซึ่งดูแห้งแล้งและมีปัญหา งานเขียนชิ้นนี้ได้บรรเทาและช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์ โรงพยาบาล ชุมชน และชาวบ้าน กลับมาในรูปแบบที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ดี การเริ่มต้นในการสร้างตัวตนใหม่ในบทบาทนักเขียนของแพทย์หญิงสุดานีนั้น ได้ถูกดำเนินขึ้นเมื่อเธอตัดสินใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองออกมาในรูปงานเขียนอัตชีวประวัติ **เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** และได้รับรางวัลชมเชย ระดับดีเด่น ประเภท Non-Fiction ประจำปีพุทธศักราช 2557-2558 โดยคณะกรรมการชี้ว่ามีความโดดเด่นด้วยเนื้อหาที่เป็นการสารภาพด้านมืดของตัวผู้เล่า และนับว่าเป็นการเขียนเรื่องเล่าจากชีวิตจริงของตนเองออกมาให้สังคมรับรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์ ถือเป็น การถอดบทเรียนชีวิตจากความเจ็บปวดในอดีต และได้รับการเยียวยาด้วยการชี้แจงต่อสังคมเพื่อลบล้างตราบาปให้ตนเอง

ทั้งนี้ประเด็นสำคัญว่า การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติ ถือเป็นหัวใจสำคัญของวรรณกรรมประเภทเรื่องเล่าความเจ็บปวด เพราะนี่ถือเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เล่าประสบการณ์ของตนเองได้เยียวยาบาดแผลความทรงจำที่เกิดขึ้น ความรู้สึกที่เป็นตราบาปจะบรรเทาเบาบางลงเมื่อผู้เล่าได้อธิบายต่อสังคม และเปิดเผยเรื่องราวของตนไปยังและผู้อื่นให้ได้ตระหนักถึงประสบการณ์ทุกข์ที่สร้างการเรียนรู้ชีวิต กล่าวได้ว่านี่คือการสร้างตัวตนพร้อมกับปรับทัศนคติการรับรู้ของสังคมด้วย

อนึ่ง สำหรับแพทย์หญิงสุดานี งานเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวด **เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** วรรณกรรมชิ้นนี้ไม่ใช่เพียงหลักฐานของความเจ็บปวดและประสบการณ์ชีวิตที่ตั้งคำถามและวิพากษ์คำตัดสินของสังคมเท่านั้น แต่ยังมีประเด็นแฝงเร้น นั่นก็คือ งานเขียนของเธอถือเป็นการสร้างพื้นที่ในแง่การใช้สิทธิและเสรีภาพความเป็นคนให้ได้ข้ามพ้นสถานะจำเลยของสังคมอีกด้วย เนื้อหาของเรื่องเล่าจึงแฝงไปด้วยการร้องขอความเป็นธรรมให้กับตนเอง และขอเรียกคืนความเชื่อมั่นของตนที่มีต่อความชำนาญด้านงานแพทย์ รวมถึงความสัมพันธ์ของแพทย์กับทีมงานและคนไข้ รวมถึงให้ชุมชนได้ปรับทัศนะเป็นมุมมองด้านบวกต่อแพทย์ดังเดิม

สิ่งที่น่าสังเกตคือ เรื่องเล่าความเจ็บปวดของแพทย์หญิงสุธานี ไม่ได้ผูกขาดเสียงเล่า “ดิฉัน” (ของตัวเอง) แต่กลับมีเสียงอื่นแทรกเข้ามาด้วย เสียงอื่นนี้เองที่กลับทำให้เสียงของดิฉัน หรือแพทย์หญิงสุธานีมีความหมายหรือสามารถทำให้ผู้เล่าสามารถนิยามตัวตนของเธอได้ในพื้นที่สาธารณะนอกเหนือไปจากการเขียนบันทึกบททวนเรื่องราว และตั้งคำถามกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต นี่ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และสร้างตัวตนใหม่ให้เธอได้กลับมาทบทวนอดีต จนค้นพบความทุกข์ ความอ่อนแอของตัวเอง และได้ยอมรับบทเรียนของชีวิตที่ผ่านมา ซึ่งนอกจากการสารภาพอดีตในอดีตแล้ว เธอยังสารภาพความรู้สึกนึกคิดเชิงลบออกมาด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยความรู้สึกโกรธเคือง ชิงชังต่อญาติผู้ป่วยที่เป็นฝ่ายโจทก์ฟ้องร้องเธอ หรือการตัดพ้อต่อว่าสังคมที่พิพากษาให้เธอตกอยู่ในสถานะจำเลยและตีตราเธอว่าเป็นคนผิดบาป

รวมถึงความกดดันกับเหตุการณ์ความเจ็บปวดต่าง ๆ ระหว่างดำเนินคดีที่มีความยืดเยื้อ สิ่งเหล่านี้ถาโถมเข้ามาบีบคั้นจนทำให้เธอเคยคิดสั้น แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลังจากได้เขียนอัตชีวประวัติทบทวนเรื่องราวเหตุการณ์ในอดีต แพทย์หญิงสุธานีก็ได้แก้มัดใจในช่วงเวลาปัจจุบัน เธอได้เห็นถึงผลเสียจากการขาดสติว่าไม่อาจหาทางออกของปัญหาได้

เมื่อพิจารณาเรื่องเล่าความเจ็บปวด **เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** วรรณกรรมชิ้นนี้ยังทำให้สังคมได้สัมผัสถึงตัวตนผู้หญิงที่ย่อมมีความอ่อนแอเมื่อเผชิญความทุกข์สาหัส ดังที่ผู้เล่าคือแพทย์หญิงสุธานีเอยถึงปัญหาต่างๆที่เข้ามาปะทะชีวิตของเธอว่ามีหลายรูปแบบ ทั้งพ่อที่ป่วยเป็นอัมพาตอาการหนักขึ้น สามีก่หย่าร้างกับเธอและพาลูก ๆ ย้ายหนีไปที่อยู่ใหม่เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกสังคมตำหนิว่าเกี่ยวพันกับเธอ อันเป็นต้นเหตุทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต นอกจากนี้แพทย์หญิงสุธานียังเล่าถึงความรู้สึกตกต่ำที่สุดในชีวิตเมื่อถูกขังคุกในระหว่างขึ้นศาล เพราะการดำเนินคดีเกิดข้อผิดพลาดเรื่องประกันตัว การเผชิญช่วงเวลาที่น่าเศร้าที่สุดนี้กดดันความรู้สึกจนเธอรับไม่ไหว คิดที่จะฆ่าตัวตายดังที่เล่าว่า

ก่อนที่จะกินยานอนหลับแล้วไปผูกคอตาย ดิฉันตัดสินใจโทรไปหาพี่พิษณุหวังว่าจะขอให้พี่เป็นกระบอกเสียงให้หลังจากเสียชีวิต (อุ้ยเชียง, 2558, น. 183)

อย่างไรก็ตาม แพทย์หญิงสุธานียังคงคิดได้ เลิกล้มการฆ่าตัวตาย และนำความทรงจำที่เจ็บปวดเหล่านั้นกลับมาเล่าใหม่อีกครั้งผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติของตนเอง นี่ถือเป็นการสนทนาระหว่างตัวตนในอดีตกับตัวตนในปัจจุบัน ผู้เล่าได้ใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมายให้ชีวิตมากกว่ายึดติดกับความเศร้าเสียใจในอดีต และได้ไตร่ตรองรวมถึงค้นหาความหมายของชีวิตอีกครั้งดังที่แพทย์หญิงสุธานีเขียนเล่าในอัตชีวประวัติของเธอว่า

นี่นับเป็นจุดเริ่มต้นในการถอดบทเรียนชีวิตเพื่อให้สังคมได้รับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง กับชีวิตดิฉัน มันทุกข์ทรมานอย่างไรกับบทบาทที่ถูกตีตรา แต่มันก็ทำให้ดิฉันได้พบอะไรบางอย่างที่เติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป (อุ๋ฮู่ยี่เซียง, 2558, น. 20-21)

สิ่งที่เติมเต็มชีวิตของแพทย์หญิงสุดานี ซึ่งขาดหายไป นั่นก็คือบทเรียนจากความเจ็บปวดครั้งนี้ ที่กระตุ้นให้เธอได้แง่คิดว่า ความทุกข์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และความทุกข์ก็ได้ทำให้เธอได้เข้าใจและเห็นชีวิตอย่างรอบด้านมากขึ้น ที่สำคัญคือเมื่อมีทุกข์ต้องมีสติเพื่อจัดการกับปัญหาที่สร้างความทุกข์ให้ชีวิต กล่าวได้ว่าระหว่างเขียนอัตชีวประวัติเล่มนี้ แพทย์หญิงสุดานีได้ทำความเข้าใจบาดแผลของตนเองผ่านการเล่า และกลั่นกรองเหตุการณ์ในวิกฤตของตนให้กลายเป็นบทเรียนชีวิตเพื่อสื่อสารกับสังคมให้รับรู้ตัวตนเบื้องลึกของเธอและปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีทัศนคติเชิงลบต่อเธอ นี่ถือเป็นการเรียกคืนความเชื่อมั่นของตนเองกลับคืนมา พร้อมกับกระตุ้นให้สังคมทบทวนถึงความ เป็นธรรมชาติที่ตัดสินเธออย่างขาดความเข้าใจอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันการย้อนกลับไปถ่ายทอด ประสบการณ์อดีตออกมาเป็นเรื่องเล่าในครั้งนี้ ก็ได้ทำให้ผู้เล่าคลี่คลายความคับข้องใจในอดีตที่สังคมได้มองเธอผิดไป และได้ทำให้เธอได้เรียนรู้ เข้าใจความรู้สึกของตนเองรวมถึงผู้ร่วมเหตุการณ์มากขึ้น

ทั้งนี้ หากมองโครงสร้างของเรื่องเล่าความเจ็บปวดในแง่ความเป็นอัตชีวประวัติ ก็ จะพบประเด็นการซ่อนเร้นเรื่องการพยายามอธิบายต่อสังคม ที่บ่งบอกกระบวนการสร้างตัวตนของผู้เล่า เมื่อหันกลับไปมองย้อนเรื่องราวในความรู้สึกนึกคิดผ่านความทรงจำ (ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170) ทั้งนี้สำหรับวรรณกรรมอัตชีวประวัติเขาตราหน้าว่าหม่อมมาคน แม้แพทย์หญิงสุดานีจะ ออกตัวว่าเขียนเล่าเรื่องของตนเองอย่างตรงไปตรงมาเมื่อย้อนกลับไปทบทวนเหตุวิกฤตในอดีต แต่ก็ ดูเหมือนว่าความพยายามนี้จะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากกระบวนการผลิตซ้ำความทรงจำ ผู้เล่าได้ให้ความสำคัญกับเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตไม่เท่ากัน เห็นได้จากการที่ผู้เล่าเลือกวิธีการเล่าและเจาะ ประเด็นโดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการอธิบายแก้ต่างกับสังคมถึงสาเหตุการเสียชีวิตของคนไข้ มากกว่าที่เธอจะเล่าถึงการถูกดำเนินคดีและข้อมูลความผิดในชั้นศาล ส่วนผลกระทบต่อจิตใจและการ งานของผู้เล่า นั้น จะพบว่าผู้เล่ามุ่งสื่อสารในแง่การร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมให้เข้าใจว่าเธอได้ ทำหน้าที่แพทย์อย่างสุดความสามารถแล้ว ทั้งนี้ผู้เล่ายังพยายามเรียกคืนความเชื่อมั่นพร้อมทั้งปลอบ ใจตัวเอง รวมถึงพยายามรื้อถอนอคติของคนทั่วไปให้ปรับเปลี่ยนแง่มุมในการมองเธอเสียใหม่ ขณะเดียวกันบทพูดเดี่ยวในใจของผู้เล่าก็เป็นเสมือนเครื่องมือในการทำ ความเข้าใจตนเองผ่านการ ถ่ายทอดประสบการณ์ความเจ็บปวดในระหว่างที่เล่าเรื่องออกมา และยิ่งถือเป็นการสื่อสารกับสังคม อย่างแยบยลอีกด้วย

อนึ่ง แนวการเขียนที่แพทย์หญิงสุดานีใช้เล่าเรื่อง แม้อูเหมือนจะไม่พยายามชี้นำความคิด แต่หากพินิจให้ลึกลงไปก็จะพบการแฝงเร้นถึงการแก้ต่างให้ตัวเอง ดังที่มีความพยายามเน้นถึงภาพลักษณ์ที่ดีและน่ายกย่องของวิชาชีพแพทย์ โดยมีการอ้างอิงความน่าเชื่อถือด้านการปฏิบัติหน้าที่สุด-นารีแพทย์ของเธอ ว่าผ่านกระบวนการตรวจสอบจากคณะกรรมการแพทยสภา กรรมการแพทย์ และคณะกรรมการทนายความพิสูจน์ข้อเท็จจริง นายแพทย์ ชุติกรกรรมการตรวจสอบเหล่านี้ถูกอ้างอิงขึ้นเพื่อย้ำน้ำหนักความถูกต้อง น่าเชื่อถือในตัวแพทย์หญิงสุดานีและเป็นการรับประกันถึงการรักษาคนไข้ของเธอว่ามีหลักการอย่างถูกต้อง รวมทั้งยังมีหลักฐานที่ละเอียดรอบด้าน ซึ่งนอกจากได้เตรียมใจอธิบายในคดีความ นี่ยังคล้ายเป็นการยืนยันความบริสุทธิ์ของผู้เล่าว่าไม่ใช่เป็นเหตุที่ทำให้คนไข้เสียชีวิตอย่างที่ถูกรู้เข้าใจผิด

นอกจากนี้ในการเล่าถึงคำให้การในชั้นศาล ผู้เล่ายังพยายามเล่าเรื่องโดยแฝงการแก้ต่างต่อสังคมที่เคยกล่าวหาเธอในแง่ลบ โดยผู้เล่าย้ำประเด็นสาเหตุการตายของคนไข้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยเพราะภาวะเสี่ยงของโรคที่คนไข้เป็นมาก่อนแล้ว ไม่ใช่ความผิดพลาดในการรักษาของเธอ สิ่งสำคัญคือในตอนท้ายผู้เล่าได้แฝงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ตัวเอง โดยย้ำถึงจุดมุ่งหมายและการปฏิบัติหน้าที่แพทย์ ซึ่งตัวแพทย์หญิงสุดานีกล่าวว่าเธอได้เธอยึดถือเป็นอุดมการณ์สำคัญของชีวิตมาโดยตลอด

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงการแสดงทัศนคติของผู้เขียนผ่านงานอัตชีวประวัติ **เขาดรหว่านว่าหมอล่าคน** จะพบการเยียวยาบาดแผลความทรงจำและการลบเลือนตราบอบของผู้เล่า โดยการเผยตัวตนจากการเขียนเล่าชีวิตของตนสู่พื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้ถึงตัวตนของเธอในวงกว้างของสังคม นอกจากนี้แพทย์หญิงสุดานียังใช้ช่องทางอื่น ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อบอกเล่าประสบการณ์ความเจ็บปวดของเธอ และสร้างความเข้าใจกับสังคมไปพร้อมกัน อีกทั้งเธอก็ได้สื่อสารความรู้สึกรักนึกคิดผ่านสังคมออนไลน์ และการออกให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ซึ่งเป็นช่องทางที่กว้างขวาง เป็นที่น่าสนใจและสะดวกต่อการรับรู้ การสื่อสารกับสังคมด้วยช่องทางต่าง ๆ ดังกล่าวมานับเป็นวิธีเยียวยาความเจ็บปวดพร้อมกับการเรียนรู้ชีวิตในอดีต และได้สร้างตัวตนใหม่ รวมถึงปรับทัศนคติของสังคมให้เข้าใจเธอในแง่มุมใหม่อีกด้วย และการได้รับกำลังใจกับการช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้างทั้งในเรื่องคดีความ การทำงาน และปัญหาครอบครัว มีรูปภาพเหล่านี้ก็ช่วยเยียวยาความบอบช้ำในใจของเธอเช่นกัน

อนึ่ง มีประเด็นที่พึงพิเคราะห์คือ ในบทส่งท้ายของงานอัตชีวประวัติเล่มนี้ แพทย์หญิงสุดานีได้แสดงทัศนคติถึงการย้ำเจตนารมณ์ด้านการทำหน้าที่แพทย์อย่างสุดความสามารถว่าในที่สุดคดีความก็จบลงด้วยดี คือฝ่ายโจทก์ถอนฟ้องเพราะเข้าใจการทำงานอย่างเต็มที่ของเธอ และหลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตกเป็นจำเลยอย่างตัวแพทย์หญิงสุดานีกับฝ่ายโจทก์ที่ฟ้องร้องก็กลายเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน นี่เป็นสัญญาณชี้ว่าความบาดหมางที่เกิดขึ้นได้รับการเยียวยา แพทย์หญิง

สุดานี้ได้หวนกลับสู่ความเป็นแพทย์อย่างภาคภูมิใจโดยสามารถกอบกู้เกียรติกลับมาอีกครั้ง คนไข้ก็กลับมาเชื่อมั่นต่อความสามารถของเธอดังเดิม กล่าวได้ว่างานเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวด **เขาตราหน้าว่าหมอฆ่าคน** นับเป็นช่องทางสำคัญที่แพทย์หญิงสุดานี้ได้ใช้เพื่อทำความรู้จักและสร้าง “สถานภาพใหม่” ของตนเอง การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิตของเธอ เป็นการสร้างตัวตนใหม่ และลบตัวตนเก่าที่คนจำนวนมากเข้าใจผิดไปพร้อม ๆ กัน ภายใต้การทบทวนกฎของสังคม เพื่อค้นหาคำตอบที่เป็นอคติซึ่งคอย ครอบงำการตัดสินคุณค่าของคนอย่างฉาบฉวย

4. ทักษะผู้แต่งต่อเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง **ฉันคือเอรี**

4.1 การแสดงทักษะต่อบทบาทนักเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวด **ฉันคือเอรี**

การแสดงทักษะในบทบาทนักเขียนอัตชีวประวัติเรื่องเล่าความเจ็บปวด **ฉันคือเอรี** ธนิตดา สว่างเดือน หรือเอรี ได้เริ่มต้นหลังจากที่เธอตัดสินใจเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตอันเจ็บปวดเลวร้ายและรู้สึกเป็นตราบาปกับคำพิพากษาของสังคม ตามคำชักชวนของคนในวงการนักเขียนและส่งประกวดรางวัลขนาดจนได้รับรางวัลอันดับหนึ่ง โดยเธอได้บรรยายเรื่องราวตนเองพร้อมประกาศว่า สิ่งที่เราเล่านั้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทย ที่ไปขายตัวต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิงขอหาค่าประเวณี ดังคำที่เธอถูกสังคมพิพากษาและดูถูกเหยียดหยามกับอาชีพหญิงขายบริการทางเพศ ต่่าว่า “โสเภณี ผู้หญิงขายตัว ผู้หญิงกลางคืน อีตัวหรือกะหรี” นอกจากนี้การที่เธอเคยเป็น “นักโทษหญิง” ถูกคุมขังด้วยขอหาค่าประเวณีและต้องโทษคดีอาญา นั้นยังเป็นตราบาปและแผลฝังใจ ทั้งนี้การที่เธอเป็นโสเภณีและถูกขังคุกมาแล้ว ภาวะดังกล่าวคือความเลวร้ายต่อสภาพความเป็นหญิงที่สังคมตีตรา

ธนิตดาหรือเอรีบอกเล่าว่าเป็นการหันกลับไปทบทวนชีวิตตั้งแต่ประสบการณ์วัยเยาว์ไปจนถึงการเลือกเส้นทางเป็นโสเภณีไทยในต่างแดน ตลอดช่วงเวลาร่วมกว่า 40 ปี โดยเธอกล่าวถึงสัญชาตญาณฝ่ายต่ำของตนเกี่ยวกับการตัดสินใจยึดอาชีพโสเภณี ด้วยมีข้ออ้างว่าต้องหาเงินเลี้ยงตัวและลูกพร้อมช่วยเหลือทางบ้านว่า

ฉันไม่ได้อยากทำ แต่สถานการณ์มันบังคับให้ฉันต้องทำ ฉันมีภาระต้องเลี้ยงดูลูก ต้องส่งเสียช่วยเหลือทางบ้าน กลับบ้านไปก็คงจะลำบากไม่รู้จะทำงานอะไร และก็คงจะไม่มีงานไหนที่จะได้เงินเท่ากับงานนี้ (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 54)

การพยายามมุ่งสื่อสารสู่สังคมผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติเล่มนี้ของเธอ จึงปรากฏนัยสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าธันดาหรือเอรีอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเรื่องนี้ของเธอเป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่ให้กับตนเองได้ข้ามพ้นจากปริณทลชายขอบ ซึ่งสังคมเหยียดหยาม และผลักเธอออกจากความหมายของผู้หญิงที่ดี เมื่อสังคมและผู้อ่านจำนวนมากได้รับรู้คำอธิบายดังกล่าวของเธอ ตำแหน่งที่ของธันดานับจากนี้ก็ได้ปรับเปลี่ยนจากระดับชั้นของผู้หญิงไม่ดี เป็นหญิงที่มีความดีผสมอยู่ด้วยเฉกเช่นคนอื่นของสังคม และถือว่าเธอได้เรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนของตัวเองกลับคืนมาอีกครั้ง

อนึ่ง การได้เล่าความน่าละอายรวมถึงความปวดร้าวใจให้สังคมรับรู้ ในแง่หนึ่งก็เป็นวิธีที่ผู้เขียนได้อธิบายกับสังคมเพื่อร้องขอให้ทำความเข้าใจต่อความผิดพลาดในชีวิตเธอ เธอยังอาศัยอัตชีวประวัติของเธอชี้แจงความเลวร้ายและความฉ้อฉลของเจ้าหน้าที่รัฐของไทยที่เธอเขียนชี้ว่าสังคมก็มีความอัปมงคลไม่น้อยกว่าที่ตำหนิความเสียหายของเธอ จึงควรต้องตรวจสอบความเห็นอย่างรอบคอบในการที่จะด่วนตัดสินเธออย่างมีอคติ ขณะเดียวกันการเล่าย้อนทบทวนถึงความรู้สึกนึกคิด มีประเด็นสำคัญว่า ผู้เขียนได้เรียนรู้ความทุกข์จากการตัดสินใจผิดพลาดในการเลือกเป็นโสเภณี ซึ่งผลการเรียนรู้ดังกล่าวก็มาจากการได้กลับไปไตร่ตรองถึงตัวตนเก่าที่ยังเขลาต่อความคิด อันเป็นบทเรียนที่นับว่าเป็นผลลัพธ์จากการได้เขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดเชิงอัตชีวประวัติของตนให้สังคมรับรู้

อย่างไรก็ตามการเผยตัวตนของผู้เขียนไม่เพียงเห็นถึงแง่มุมความปวดร้าวในการประกอบอาชีพโสเภณี ธันดาหรือเอรียังเล่าความบกพร่องในความคิดของเธอให้ผู้อ่านรับรู้ด้วย ดังที่สารภาพว่าที่เลือกขายตัวอย่างเต็มรูปแบบต่อไปก็เพราะ “รายได้ที่มากมาย” นี้เป็นความจริงที่ธันดาหรือเอรีไม่ได้ปฏิเสธข้อเสียในนิสัยตนเองว่ารักความสบาย โลกอยากได้เงินทองมากมายโดยยอมทิ้งศักดิ์ศรีของผู้หญิง ประเด็นนี้แม้ชวนสะท้อนใจที่อำนาจเงินสามารถครอบงำเธอได้เมื่อครั้งอดีต แต่ขณะเดียวกันนัยยะจากข้อความดังกล่าวก็ทำให้เห็นว่าผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้พยายามวางตัวเป็นกลาง ไม่แก้ต่างให้ตนเอง ทั้งยังชี้ว่ามูลเหตุความเจ็บปวดในประสบการณ์ของตนส่วนหนึ่งเพราะเริ่มจากการหลงผิดที่คิดว่าเงินเป็นเป้าหมายสำคัญของชีวิตยิ่งกว่าศักดิ์ศรีความเป็นคน

ในฉันทคือเอรี แม้ธันดาหรือเอรีจะไม่ได้กล่าวอย่างตรงไปตรงมาถึงประเด็นที่จะร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม แต่การเล่าเหตุการณ์ที่เป็นความเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง รวมถึงการกระทำของสื่อมวลชนที่ต่างก็ด่วนพิพากษาเธอจากกรณีการต้องโทษคดีอาญาวางยาชิงทรัพย์แหกทำให้เธอต้องเป็นนักโทษเรือนจำเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ปี 6 เดือนนั้น นัยยะการเล่าเหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นการซ่อนเร้นข้อวิจารณ์พฤติกรรมของสังคมโดยเฉพาะวิพากษ์การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่ตัดสินเธออย่าง อคติธรรมที่ผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้กระทำได้อย่างแนบเนียน อย่างไม่รู้ตัวที่เราจะพบว่าธันดาหรือเอรีตัวเธอเองก็ไม่ได้ปฏิเสธอันตรายจากอาชีพโสเภณี กล่าวที่จะ

ยอมรับความสับสนในเส้นทางของอาชีพนี้ ดังจะเห็นว่าสิ่งที่ผู้เล่าพยายามประกอบสร้างขึ้นเป็นเรื่องเล่าของตน ทั้งที่ยังมีความเจ็บปวดหลงเหลืออยู่นั้น จุดประสงค์ก็เพื่อเป็นช่องทางการได้ระบายถ่ายทอดความปวดร้าวและได้เล่าเรื่องที่น่ากระตือรือร้นหรือไม่สามารถบอกกล่าวอย่างตรงไปตรงมากับผู้อื่นในพื้นที่สาธารณะได้

ตลอดทั้งเรื่อง ธนิตดาหรือเอรีในฐานะผู้เล่าเรื่องราวตนเอง ได้พยายามสื่อสารให้สังคมรับรู้ถึงเส้นทางของอาชีพโสเภณีและกระบวนการค้าประเวณีนั้น เต็มไปด้วยความรุนแรง การถูกเอาเปรียบและการกดขี่ทางเพศ อาทิ “การถูกแมงดาซ่อมบังคับให้ขายตัว” “การถูกนายหน้าหักค่าหัวคิว” รวมถึงการถูกเจ้าหน้าที่รัฐฉวยโอกาสเรียกเก็บเงินแลกกับการไม่เอาผิดซื้อขายค้าประเวณี

ทั้งนี้ การขอให้สังคมทบทวนคำพิพากษาที่จะตีตราเธอว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีนั้น ธนิตดาหรือเอรียังอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเล่มนี้ เผยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความรู้ผิดชอบชั่วดีในใจเธอ นี่จึงเป็นวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่บอกเล่าทั้งความบกพร่อง ผิดพลาดในชีวิตและเผยความเติบโตทางวุฒิภาวะของผู้เขียน พร้อมกับอาศัยเป็นช่องทางสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมรับรู้เพื่อจะได้บรรเทาอคติที่ตีตราผู้เขียนว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี กล่าวได้ว่าการสื่อสารประเด็นดังกล่าวนี้ ธนิตดาหรือเอรีสามารถใช้งานเขียนเรื่องเล่าของตน กระตุ้นให้ผู้อ่านทบทวนมุมมองที่เคยรังเกียจหรือตำหนิเธออย่างรุนแรง ให้มองเธอใหม่ด้วยสายตาที่เป็นธรรมและเข้าใจเธอมากขึ้น ขณะเดียวกันการบอกเล่าความปวดร้าวในประสบการณ์ตรงข้างต้นก็ยังเหนียวโน้มให้สังคมเห็นใจเธอมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม การสื่อสารเรื่องเล่าของธนิตดาหรือเอรี แม้ว่าเธอจะมีโอกาสได้ระบายถ่ายทอดความทุกข์ทรมานใจผ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวด แต่ก็ไม่ใช่สิ่งง่ายที่เธอจะยื่นต่อหน้าสังคมแล้วเผยเรื่องที่น่าละอายออกมา การสื่อสารวรรณกรรมประเภทนี้ ต้องอาศัยความกล้าและระยะเวลาในการทำใจยอมรับความผิดพลาด หรือความบกพร่องในประสบการณ์ตรงของผู้เล่า ที่จะสื่อความเสื่อมเสียของตนให้สังคมรับรู้ อนึ่ง สำหรับธนิตดาหรือเอรี ในขณะที่เธอกลับบอกเล่าความเหลวไหลในชีวิตเมื่อครั้งที่เป็นโสเภณีต่างแดน นั่นก็ชี้ความเติบโตทางความคิดในปัจจุบันที่เธอเล็งเห็นจุดบอดของตนในอดีต ซึ่งนัยการได้เรียนรู้บทเรียนชีวิต ที่ทบทวนและสกัดเอาแก่นสารจากความบกพร่องในอดีต ดังที่ธนิตดาหรือเอรีบอกเล่าสังคมผ่านประสบการณ์ที่ยกมาข้างต้นนี้ นับว่าเธอได้อาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวด**ฉันทคือเอรี** เป็นสื่อสำคัญที่อธิบายให้สังคมรู้จักตัวตนใหม่ของเธอในปัจจุบันที่มีวุฒิภาวะอันแปรเปลี่ยนไปแล้วจากตัวตนเก่าเมื่อครั้งอดีตที่ยังเขลา ความหมายที่สื่อตรงถึงผู้อ่านในวงกว้างดังกล่าวนี้ นอกจากมีผลเหนียวโน้มให้สังคมทบทวนมุมมองในเชิงที่เคยตำหนิเธออย่างมีอคติ ธนิตดาหรือเอรียังได้รับความเห็นใจไปพร้อมกันเมื่อผู้อ่านได้ตระหนักว่าตัวตนตัดสินหรือตีตราเธออย่างขาดความเข้าใจ และยังล่วงรู้ถึงความทุกข์ทรมานในเส้นทางโสเภณีที่เธอถูกเอาเปรียบและถูก

ข่มเหง สังคมก็จะเปิดพื้นที่ให้ธันดาหรือเอรีได้มีตัวตน สามารถเรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนเฉกเช่นสมาชิกในสังคมทั่วไป

การพยายามอธิบายกับสังคมเพื่อขอความเป็นธรรม และกระตุ้นให้ทบทวนทัศนคติในการมองอาชีพโสเภณีด้วยความห่างไกลจากอคตินั้น ถือเป็นสาระสำคัญที่ธันดาหรือเอรีอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเธอ เรียกร้องให้สังคมไตร่ตรองความคิดเห็น โดยมองคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเธอด้วยสายตาที่เป็นกลาง นัยข้อนี้เธอบอกกล่าวกับสังคมว่า

ฉันอยากบอกว่า อย่าแบ่งแยกคนที่อาชีพการทำงาน อย่ามองแค่ตรงที่เราแตกต่างกับที่อาชีพ...สิ่งหนึ่งที่ควรเลือก คือ เลือกเป็นคนดีจะดีกว่า เพราะถึงแม้ว่าคุณจะมีอาชีพที่เลวร้าย แต่ถ้าจิตใจคุณเป็นคนดี นั้นแหละมันยิ่งใหญ่สุดยอดแล้วของความเป็นคน (ธันดา สว่างเดือน, 2553, น. 245-246)

ธันดาหรือเอรีได้พยายามกระตุ้นให้สังคมย้อนพินิจ คิดไตร่ตรองถึงมาตรฐานการตัดสินคุณค่าความเป็นคน ว่าเหมาะสมแล้วหรือที่จะใช้เกณฑ์ตายตัวจากการมองที่อาชีพแล้วพิพากษาศีลธรรมความเป็นคน สาระสำคัญข้อนี้เน้นว่ามีนัยแฝงซึ่งธันดาหรือเอรีได้อาศัยประสบการณ์ตรงมาตีแผ่ให้เห็นว่าคุณคบบางอาชีพที่สังคมนับหน้าถือหน้านั้น เธอกลับได้สัมผัสแง่มุมที่มีความบกพร่องทางศีลธรรมยิ่งกว่าคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเธอการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติ นับเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เล่าประสบการณ์ตนเองได้เยียวยาบาดแผลความทรงจำที่เกิดขึ้น ความรู้สึกเป็นตราบาปหรือความปวดร้าวใจ จะบรรเทาลงเมื่อผู้เล่าและผู้รับสารจากเรื่องเล่าได้เรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์กัน ในกรณีของธันดาหรือเอรี เธอได้ย้อนทบทวนและเรียบเรียงเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและตัดสินใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองออกมาในรูปแบบวรรณกรรมอัตชีวประวัติ เธอส่งเรื่องราวชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ผ่านการประกวด Non-Fiction จนมีผู้เล็งเห็นว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดในชีวิตของเธอที่ตีแผ่ให้สังคมรับรู้ นั้นเป็นบทเรียนชีวิตที่มีคุณค่าจึงสมควรได้รับรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2553

4.2 การแสดงทัศนะต่อการเป็นโสเภณี

อัตชีวประวัติเรื่อง**ฉันคือเอรี** ของธันดา สว่างเดือน หรือเอรี วรรณกรรมดังกล่าวผู้เขียนนำเสนอชุดเหตุการณ์หรือเรื่องราวหลักๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง เพื่อสื่อสารประสบการณ์ความเจ็บปวดของชีวิตและความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนที่มีต่อวงการในอาชีพค้าประเวณีอาชีพนอกรอบที่สังคมกำหนด โดยบอกเล่าในมุมมองของสตรีชายขอบอย่างตัวเธอเอง ธันดา หรือเอรี นามที่เธอใช้ในวงการ สตรีผู้ถูกสังคมโจมตีในฐานะเป็นหนึ่งใน “โสเภณีไทย” และเคยไปขายตัวในต่างแดน เธอสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาให้สังคมรับทราบถึงการที่เธอต้องเผชิญชีวิตและความรู้สึกที่

ทุกข์ทนกับสถานะบทบาทผู้หญิงโสเภณี ซึ่งถูกสังคมมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี และถูกผลักออกให้อยู่ชายขอบของสังคม แม้ว่าเรื่องเล่าชีวิตของเธอนั้นเป็นเรื่อง “กระดากอาย” แต่ประสบการณ์ชีวิตอันเจ็บปวดจากวงจรค้าประเวณี รวมทั้งการพิพากษาของสังคมต่ออาชีพค้าประเวณีได้ผลักเธอตกอยู่ในสถานะชายขอบไปโดยปริยาย จากมองว่าเป็นความน่าละอาย จึงแปรเปลี่ยนเป็นพลังความกล้าตัดสินใจเปิดเผยเรื่องราวและตัวตนออกสู่สังคม งานเขียนของเธอจึงมีส่วนสำคัญ โดยเฉพาะในการรื้อสร้างวาทกรรมของสังคมที่มีต่อสตรีชายขอบ นั่นคือ การรื้อถอนอคติหรือภาพลักษณ์ในเชิงลบที่มีต่อหญิงค้าประเวณี เพื่อการสร้างพื้นที่และตัวตนในมุมมองใหม่แก่สังคม และเพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพในคุณค่าความเป็นคน

ในงานอัตชีวประวัติข้างต้น ผู้เขียนอย่างธันดดาหรือเอรีเริ่มบอกเล่ากับสังคมให้รู้จักตัวตนของเธอ โดยการประกาศอย่างเปิดเผยและท้าทายต่อการเป็นตราบาปสังคมว่าเธอนั้นเป็น “ผู้หญิงโสเภณีไทยในต่างแดน” พร้อมทั้งนำเสนอประสบการณ์ชีวิตของผู้เขียนระหว่างการค้าประเวณีทั้งในไทยและในต่างแดนมาร่วมเกือบ 40 ปี ทั้งนี้ ผู้เขียนเริ่มต้นเล่าภูมิประวัติของตนเองเป็นการเปิดเรื่อง ได้แก่ ประสบการณ์และความผิดพลาดในวัยเยาว์ สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ยากลำบาก และการเผชิญปัญหาความรุนแรงจากคนในครอบครัว อันเป็นมูลเหตุสำคัญเพื่อทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเหตุใดที่ธันดดาหรือเอรีจึงต้องตัดสินใจเลือกทำอาชีพค้าประเวณี

บทบาทและสถานะโสเภณีของธันดดาหรือเอรี การถูกประทับว่าเป็น “ผู้หญิงมีตราบาป” เรื่องราวความเจ็บปวดของชีวิตถูกผู้เขียนเริ่มต้นขึ้นเมื่อเธอนั้นต้องการมุ่งหาทางออกในชีวิตวัยเยาว์ของคนที่มผลพวงมาจากปัญหาความผิดพลาด คือ เธอตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และขาดการรับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้นจากฝ่ายสามี ซ้ำร้ายยังถูกลงโทษและทำร้ายด้วยความรุนแรงจากคนในครอบครัวที่ตำหนิการกระทำของเธอ ดังที่เธอแสดงความรู้สึกนึกคิดที่เจ็บปวดและอับจนหนทางตอนนั้นออกมาว่า

ฉันยังไม่มีรายได้อะไร หน้าซ้ายยังต้องหอบลูกมาเป็นภาระให้แก่คนในบ้านอีก ฉันถูกคนในบ้านด่าว่าทุกวัน...ฉันก็อยากทำงานเหมือนกัน อยากมีเงินซื้อนมให้ลูกกิน ไม่อยากอยู่เป็นภาระใด ๆ ในบ้าน (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 47-48)

ความเจ็บปวดจากการเผชิญกับปัญหาความผิดพลาดในชีวิตเพียงลำพังของธันดดาหรือเอรีในวัยเยาว์ข้างต้น ทำให้ชีวิตของเธอเริ่มที่จะเสียศูนย์ เพราะความเข้าใจจากคนในครอบครัว เธอตัดสินใจเลือกเส้นทางค้าประเวณี เพราะประการแรกคือ การขาดการยอมรับและการให้อภัยจากคนในครอบครัว ได้สร้างความเจ็บปวดให้กับธันดดา เธอขาดที่พึ่ง พ่อแม่ที่น้องไม่ได้ทำหน้าที่ในการเยียวยาสภาพจิตใจและหาทางแก้ปัญหาให้กับเธอเลย นี่เป็นปัญหาที่หนักหนามากสำหรับเด็กสาววัยมัธยมปลายที่ต้องเผชิญเรื่องราวเลวร้ายเหล่านั้น ดังนั้น นัยยะประการถัดมา สาเหตุในการตัดสินใจ

คำประเวณีของธันดาที่เธอสื่อสารออกมา นั่นคือ “ฉันก็อยากทำงานเหมือนกัน อยากมีเงินซื้อนมให้ลูกกิน ไม่อยากอยู่เป็นภาระใด ๆ ในบ้าน” ข้อความนี้เป็นทักษะสำคัญอย่างมากที่ผู้เขียนได้แสดงออกมา เพื่ออธิบายและตอกย้ำถึงมูลเหตุว่าชีวิตผู้หญิงที่เลือกทำอาชีพค้าประเวณีส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากสถานะครอบครัวที่ยากลำบาก ครอบครัวแตกแยก หรือการใช้ชีวิตที่ล้มเหลวผิดพลาดมาก่อน ความจำเป็นของผู้หญิงเหล่านี้เช่นตัวเอรีเองก็ย่อมต้องหาหนทางต่อสู้และเอาตัวรอด อีกทั้งมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพังตั้งแต่อายุน้อยเช่นนี้ ผลักดันให้เธอต้องดิ้นรนหาหนทางทำงานหารายได้ให้กับตนเอง เพื่อแสดงให้คนในครอบครัวของเธอเห็นว่าเธอสามารถทำงานหาเงินเลี้ยงตัวเองและลูกของเธอให้ดีที่สุดและไม่ได้เป็นภาระของคนในบ้านอีกต่อไป จากประเด็นนี้เธอยังได้สื่อสารถึงสังคมทางอ้อมให้รับรู้ว่ามีผู้หญิงอย่างเธอแม้จะเคยทำผิดพลาดหรือทำตัวไม่ดีมาก่อน แต่สัญชาตญาณความเป็นมนุษย์ที่ดีของธันดาหรือเอรีทำให้เธอเป็นหญิงแกร่งที่สามารถยืนหยัดเข้มแข็งด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบและมีความเป็นแม่ที่ดีที่สามารถเลี้ยงดูลูกให้ดีที่สุดได้

การอธิบายสภาพปัญหาครอบครัวที่ยากลำบากและภาระหน้าที่อันต้องรับผิดชอบดังกล่าวมา เป็นทักษะที่ผู้เขียนพยายามให้เหตุผลต่อผู้อ่านว่าทำไมเธอจึงมาค้าบริการทางเพศ การที่ธันดาหรือเอรีได้เล่าถึงจุดพลิกผันครั้งสำคัญของชีวิตที่นำเธอสู่เส้นทางโสเภณีครั้งแรก ว่าเริ่มจากการหลงเชื่อและทำตามคำชักชวนของเพื่อนที่เป็นโสเภณีชวนไปทำงานที่พัทยา เพื่อหวังจะเป็นบาร์เทนเดอร์ แต่กลับถูกเพื่อนหลอกพาเธอไปนั่งในตู้กระจกให้ผู้ชายซื้อบริการทางเพศ สุดท้ายเธอก็เป็นโสเภณีและได้เงินก้อนแรกเพื่อจะได้นำเงินมาเลี้ยงตัวเองและลูก แต่ด้วยความหลงมัวเมาในชีวิตโลกกลางคืนที่เธอเหล่านี้สามารถกล้าเปิดเผยตัวและคิดว่าทำให้เธอดูมีตัวตนขึ้นมาบ้างและอำนาจของเงินตราที่ได้มาโดยง่ายจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ธันดาหรือเอรียิ่งถลากลึกสู่วงการค้าประเวณี จากนั้นเธอและเพื่อนโสเภณีก็นึกหาช่องทางขยายพื้นที่โดยการไปค้าประเวณีที่ต่างประเทศเพื่อต้องการหารายได้ที่มากกว่าเดิม ดังที่เธอเล่าว่า

ตัวฉันเองไม่เคยเชื่อเลยว่า ผู้หญิงไทยที่ไปทำงานเมืองนอก คือพวกขายบริการ จะบอกว่าถูกเค้าหลอกมาขายตัว ฉันเชื่อว่ามันเป็นไปไม่ได้ ส่วนมาก พวกที่ชอบพูดแบบนี้ ว่าถูกเค้าหลอกมาขายตัว ก็เป็นเพราะว่าผู้หญิงพวกนี้ก่อนจะมาทำงานก็ตั้งเป้าไว้สูงมาก ว่าจะต้องได้เงินเท่านั้นเท่านั้น จะต้องหาเงินกลับไปซื้อบ้าน ซื้อรถ แต่พอเวลาทำงานจริง ๆ ก็มักจะซี้เกียจ รักสบาย (ธันดา สว่างเดือน, 2553, น. 91)

การยกตัวอย่างเพื่อนที่มีชะตากรรมชีวิตเช่นเดียวกับเธอ เช่น เล็บ ต่าย ตุ๊กตา หม่อม เป็นต้น ผู้เขียนนำเสนอความรู้สึกนึกคิดโดยการสร้างเสียงหรือคำพูดของตัวละครเหล่านี้เพื่อมาสนับสนุนเหตุผลการกระทำของเธอให้สังคมทำความเข้าใจและเห็นใจผู้หญิงโสเภณีมากขึ้นและยังเป็นการทำให้เรื่องราวของเธอดูมีมิติและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ว่าเธอเหล่านี้ล้วนแต่มีความจำเป็นต้องเลือกทำ

อาชีพค้าประเวณีด้วยกันทั้งนั้น ประเด็นนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้เขียนได้แฝงเร้นการย่นตำหนิสังคมถึงปัญหาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ของรัฐที่ไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะครอบครัวคนยากจนจำนวนมากของประเทศที่ยังประสบกับปัญหาที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ดังที่ผู้เขียนเล่าให้ฟังถึงการดิ้นรนไปหางานทำที่ต่างประเทศ เธอจึงยกกลุ่มคนยากจนจากตัวอย่างพม่าไปค้าแรงงานที่ต่างประเทศ และยกตัวอย่างเธอเอง แม่ของเพื่อนและเพื่อนผู้หญิงว่ามักจะไปค้าประเวณีที่ต่างประเทศ เหตุเพราะมีรายได้ที่มากและดีกว่าเป็นสิ่งกระตุ้นให้จำเป็นต้องทำอาชีพค้าประเวณีนั่นเอง ผู้เขียนจึงอยากให้สังคมเล็งเห็นปัญหานี้และยังหวังได้รับการแก้ไขจุดบอดนี้จากรัฐ

อย่างไรก็ดี ประสบการณ์ที่สื่อผ่านการเล่าอัตชีวประวัติแสดงให้เห็นทัศนคติต่อบทบาทโสเภณีของตัวผู้เขียนได้ทำให้สังคมรับรู้ว่าการเลือกทำอาชีพค้าบริการทางเพศนั้นเป็นทางเลือกสำคัญที่เธอและเพื่อนโสเภณีเลือกทำและตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่มีการบังคับหรือการถูกล่อลวงใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะการค้าประเวณีเป็นอาชีพที่สังคมมองว่าเป็นอาชีพของผู้หญิงไม่ดี เช่นผู้หญิงที่ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือได้รับการศึกษาน้อย ผู้หญิงที่ใช้ชีวิตในวัยสาวผิดพลาดล้มเหลว ผู้หญิงที่หย่าร้างกับสามี และตลอดจนผู้หญิงที่มีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบด้วยตนเอง เป็นช่องทางที่ทำให้พวกเธอเหล่านี้สามารถหารายได้สูงพอที่จะเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ในเวลาอันรวดเร็ว อีกทั้งมองว่าเป็นอาชีพที่ใช้แต่แรงกาย ไม่ต้องใช้ความรู้และไม่ต้องลงทุนมาก เนื่องด้วยการด้อยวุฒิทางการศึกษาและอายุน้อยจึงยากต่อการหางานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถนั่นเอง ดังข้อความที่ธันดดาเล่าว่า

ฉันเปลี่ยนความคิดที่จะกลับมาเป็นขอยู่ทำงานต่อ ความโลภมันเกิดขึ้นมาทันที ฉันคิดไปว่า นี่แค่คืนแรกยังได้ตั้ง 4,000 บาท และถ้าเกิดเราได้ทุก ๆ คืนเหมือนคนอื่น ๆ เค้า เราต้องมีเงินเยอะขึ้นแน่นอน และจะได้มีเงินเยอะ ๆ ไปให้ลูกกับแม่ของเรา โอ๊ย ! ฉันคิดไปถึงขั้นจะซื้อบ้านซื้อช่องเลยแหละ (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 54)

ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้เป็นทัศนคติที่ผู้เขียนได้แสดงออกอย่างเปิดเผยว่า นัยยะแรก ผู้เขียนยอมรับกับการตัดสินใจค้าประเวณีด้วยตัวเองและแสดงออกถึงข้อเสียของตนว่าเธอก็ก็จ้านต่อจ้านจนรายได้มากมายจึงยอมแลกคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นคนขายเรือนร่างของเธอเอง อีกทั้ง เธอล่าว่า “เราต้องมีเงินเยอะขึ้นแน่นอน และจะได้มีเงินเยอะ ๆ ไปให้ลูกกับแม่ของเรา” นัยยะต่อมาคือการที่เธอพยายามอ้างถึง “แม่และลูกของเธอ” ว่าเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบและมีความคิดว่าจะตั้งใจเก็บเงินเพื่อให้มากพอที่จะสร้างความสุขสบายให้กับคนในครอบครัวได้และจะเลิกทำอาชีพนี้ การยอมกระทำการที่ถูกสังคมดูถูกเหยียดหยาม และไม่ยอมรับและต้องเผชิญกับความเจ็บปวด และเสี่ยงต่อโรคติดต่อร้ายแรงเช่นนี้ เพียงเพราะเธอได้คำนึงถึงคนที่เธอรักอย่างลูกและแม่ แม่มุมุมของความ

กตัญญูและการตระหนักถึงหน้าที่แม่นี่เป็นตัวตนใหม่ นับว่าเป็นทักษะที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติเล่มนี้ของเธอสู่สังคมให้ปรับเปลี่ยนความคิดและพิจารณาองเธอเสียใหม่ว่าผู้หญิงโสเภณีเหล่านี้มัน แม้งานที่พวกเธอทำจะต้องแลกกับการขายศักดิ์ศรีและถูกดูถูกและไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม แม้กระทั่งขาดการยอมรับจากคนในครอบครัวเอง แต่พวกเธอรู้จักทำงานหาเลี้ยงตนและครอบครัว เป็นผู้หญิงที่มีความรัก ความกตัญญูต่อคนในครอบครัว มีความรับผิดชอบและไม่ทอดทิ้งหรือผลักภาระให้คนอื่น แม้จะเสี่ยงอันตรายต่าง ๆ นานา อีกทั้งยอมรับผิดกับการกระทำที่ผิดพลาดของตน รู้จักเรียนรู้ชีวิต และก้าวต่อไปข้างหน้า ธนิตดาหรือเอรีอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเรื่องนี้ของเธอเป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่ให้กับตนเองได้ข้ามพ้นจากความเป็นชายขอบ ซึ่งสังคมเหยียดหยามและผลักเธอออกจากความหมายของผู้หญิงที่ดี เมื่อสังคมและผู้อ่านจำนวนมากได้รับรู้คำอธิบายดังกล่าวของเธอ ตำแหน่งแห่งที่ของ ธนิตดานับจากนี้ก็ได้รับเปลี่ยนจากระดับชั้นของผู้หญิงไม่ดี เป็นหญิงที่มีความดีผสมอยู่ด้วยเฉกเช่นคนอื่นของสังคม และถือว่าเธอได้เรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนของตัวเองกลับคืนมาอีกครั้ง ถึงกระนั้นธนิตดาหรือเอรีอาศัยและสื่อสารให้สังคมรับรู้

กูไม่รู้จะไปทำงานอะไรดี ที่มันจะมีเงินเท่ากับงานอย่างนี้ (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 54)

ความคิดที่ว่าอาชีพค้าประเวณียังคงเป็นทางเลือกแรกและทางเลือกสำคัญที่เธอเลือกทำที่ทำให้มีรายได้ชั่วคราวในเวลาอันรวดเร็ว นัยยะดังกล่าวเรามองว่าการกล้าที่จะยอมรับกับบทบาทสถานะผู้หญิงโสเภณีของตัวผู้เขียนนั้น เธอมีความกล้าที่จะยอมรับข้อบกพร่องของตน จึงบอกให้สังคมรู้ว่าเธอก็ดีมีความสุข ไม่อยากทำงานหนักเหนื่อย และยังคงต้องการทำอาชีพค้าประเวณีเพื่อหาเงินมาตอบสนองความสุขสบายของตนอยู่ในขณะนั้น ขณะเดียวกัน เธอก็สื่อสารความรู้สึกนึกคิดอีกมุมมองหนึ่งว่า

ฉันออกรู้สึกในใจไม่ได้ว่าทำไมชีวิตของฉันมันจึงวนเวียนกับชีวิตคนกลางคืนเข้ามาทุกที ๆ หรือว่าเบื้องบนลิขิตให้เราต้องเข้ามาอยู่อย่างรายอยู่ในวงการชีวิตกลางคืน หรือว่าเราหนีไม่พ้นอาชีพนี้ คิดไปต่าง ๆ นานา (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 59)

ข้อความดังกล่าวนี้ ผู้เขียนแสดงทักษะให้เห็นถึงความรู้สึกที่เจ็บปวดและตัดพ้อต่อโชคชะตาชีวิตว่าเธอคงจะถูกกำหนดให้เธอต้องกลายมาเป็นโสเภณีเผชิญชีวิตท่ามกลางความโหดร้ายและมีผิดมน การบอกเล่าของเธอเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการระบายอารมณ์ความรู้สึกที่ปวดร้าวและความคับข้องใจต่อชะตาชีวิตแล้ว ยังถือเป็นช่องทางในการเยียวยาบาดแผลสภาพจิตใจและให้ทำใจยอมรับกับสถานภาพผู้หญิงโสเภณีของผู้เขียนเองอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การวางตัวและการปฏิบัติตนในบทบาทและสถานะผู้หญิงโสเภณี รัตน์ดาหรือเอรี เลือกที่จะบอกเล่ากับสังคมว่าถึงแม้อาชีพโสเภณีที่เธอเลือกทำนั้นจะถูกลงว่าไร้ศักดิ์ศรี ไร้คุณค่า แต่เธอกลับพยายามสอดแทรกประเด็นว่าลึก ๆ นั้นก็เป็นคนมีศักดิ์ศรี มีคุณค่าในตัวเองเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในหน้าที่การทำงาน ดังที่เธอเล่าว่า

อยู่ ๆ เฮียคำก็จะมาขอฉันนอนด้วย แต่ฉันไม่ยอม เฮียคำบอกว่า ผู้หญิงที่แกล้งไป อ่องกงทุกคนต้องนอนกับแกก่อนเดินทาง และทุกคนก็ต้องยอมทำตาม แต่ฉันบอกกับเฮียคำว่า ฉันไม่ยอม และถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ฉันก็จะไม่ไป เพราะฉันถือว่าทำงานก็คือทำงาน และจะไม่มีมาหลับนอนกับฉันเพื่อเป็นข้อแลกเปลี่ยน สิ่งที่ฉันจะแลกเปลี่ยนให้ได้ก็คือใช้หนี้ให้ (รัตน์ดา สว่างเดือน, 2553, น. 65)

ทัศนะที่ผู้เขียนแสดงออกมาว่า การเลือกและทำอาชีพค้าประเวณีของเธอนั้นเกิดจาก “จำเป็นต้องทำ” เธอมองว่านั่นคือหน้าที่และไม่ได้มีความรักหรือสัมพันธ์สวาทมาเกี่ยวข้อง เธอกล่าวว่าเธอนั้นเป็นโสเภณีที่มีระดับพอสมควร คือมักจะมีผู้อิทธิพลในประเทศที่เธอไปทำงานด้วยความอุปถัมภ์เลี้ยงดูอย่างดีและคอยคุ้มครองอยู่ เช่น ปานากายามา ตำรวจ แก้วแก้ว มาฆ่าชัง เป็นต้น อีกทั้งเธอนั้นมีอิทธิพลต่อรองกับนายจ้างและเลือกลูกค้าที่มาซื้อบริการได้ เธอไม่ใช่โสเภณีที่สำส่อนหรือมั่วไม่เลือก คือนอกจากลูกค้าที่มาซื้อบริการเธอจะมีคนรักเป็นตัวเป็นตน และคบทีละคนไป และในการทำงานแต่ละครั้งก็จะมี การควบคุมและป้องกันสุขภาพร่างกายของตนที่ดี ไม่มีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และไม่มีตั้งครรภ์จากการค้าประเวณีเกิดขึ้น นัยยะประเด็นนี้เป็นการย้อนแย้งอคติของสังคมที่มองว่า ผู้หญิงที่มีอาชีพค้าประเวณีมักจะประพฤติตนสำส่อน มั่วกามารมณ์ เสพติดอบายมุข และเป็นแหล่งแพร่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคซิฟิลิส กามโรค เป็นต้น อีกทั้งยังสะท้อนว่าพวกเธอไม่ได้เป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นต้นตอของปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การติดยาเสพติด ได้เกิดจากผู้หญิงโสเภณีเสมอไป การทำหายอคติของสังคมในมุมมองดังกล่าวมานี้ เธอไม่เพียงเป็นการแก้ต่างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีให้กับตนเองและผู้หญิงโสเภณี แต่เป็นการเธอมุ่งอธิบายกับสังคมให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และมีความเห็นใหม่ที่ไม่ด่วนตัดสินคุณค่าคนด้วยสูตรสำเร็จเพียงการมองที่อาชีพภายนอก โดยหลงลืมการมองที่จิตใจและบริบทของชีวิต ที่เป็นเงื่อนไขในการผลักดันให้แต่ละคนเลือกยึดอาชีพเลี้ยงตัวแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม เรารับรู้ได้ว่าการถ่ายทอดประสบการณ์ของรัตน์ดาหรือเอรีขณะทำงานค้าประเวณี การแสดงทัศนะของผู้เขียนถูกจำกัดด้วยสถานะความเป็นสตรีชายขอบ เนื่องจากผู้หญิงค้าประเวณีทำให้ผู้เขียนได้นำเสนอประสบการณ์ของตนในนิยามตนเอง ว่า เป็นคนไม่ดี เป็นผู้หญิงชนชั้นล่าง และมีความรู้สึกต่ำต้อยกว่าคนทั่วไปในสังคม ส่งผลให้การตีความหมายและ

การนิยามตัวตนในทัศนะต่อบาทบาทการเป็นผู้หญิงโสเภณีออกมาในรูปแบบพยายามนำเสนอสังคมของหญิงค้าประเวณีที่แต่ละคนมีเงื่อนไขของชีวิตที่ทำให้จำยอมเลือกทำอาชีพค้าประเวณี

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาอัตชีวประวัติ**ฉันทิณี** ของธันดา สว่างเดือน ผู้เขียน นอกจากแสดงทัศนะหลักสำคัญคือ การอธิบายถึงมูลเหตุของการตัดสินใจค้าประเวณี ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนได้สื่อสารออกมาในช่วงตอนต้นของเนื้อหาในอัตชีวประวัติ คือชีวิตในวัยเยาว์ก่อนเข้าวงการ และชีวิตช่วงเริ่มเข้าวงการ ผู้เขียนยังได้นำเสนอทัศนะต่อบาทบาทโสเภณีในฐานะ “คนในวงการ” ในอีกหลายประเด็นซึ่งถือว่างานเขียนของเธอยังเป็นการเปิดโปงหรือนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง คือ การเล่าถึงประสบการณ์ในวงการอาชีพค้าประเวณีของตนเองและเหล่าเพื่อนโสเภณีในประเทศต่าง ๆ ในหลาย ๆ แง่มุม เช่น วิธีการเดินทางและการทำงานค้าประเวณีในต่างแดน วิธีการดำรงชีวิต แนวคิด และการเอาตัวรอดของสังคมหญิงค้าประเวณีทั้งประสบการณ์ของตนเองและบุคคลอื่น ๆ การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงและการถูกเอาเปรียบจากบุคคลในการค้าประเวณีทำให้หญิงค้าประเวณีต้องหาวิธีเอาตัวรอดจากสถานการณ์เลวร้ายจากการทำงาน การแสวงหางานอื่นที่ได้รับ การยอมรับในสังคม และการหาคนเพื่ออุปการะ เป็นต้น

อัตชีวประวัติ**ฉันทิณี** เราจะเห็นว่าธันดาหรือเอรีนั้นนำเสนอชุดเหตุการณ์การเลือกกลับมาทำอาชีพค้าบริการทางเพศใหม่ แล้วชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้น เช่น เทียวกลางคืนและติดผู้ชาย ติดการพนันและสารเสพติด และใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายจนหมด ทำให้เธอกลับมาค้าประเวณีต่อ แม้จะเลิกทำไปแล้วในระยะหนึ่ง เรื่องราวเกิดขึ้นวนเวียนอย่างนี้ตลอดทั้งเรื่อง ดังข้อความที่ผู้เขียนเล่าว่า

จะอย่างไรได้ ถึงแม้ว่าฉันไม่อยากจะไปมีอาชีพขายตัวเหมือนเมื่อก่อน แต่ฉันเหมือนผู้หญิงตัวคนเดียว ไม่มีใครสามารถช่วยเหลือหรือเลี้ยงดูฉันได้ ไม่มีใครที่จะมารับผิดชอบชีวิตของฉัน นอกจากตัวของฉันเอง ... ฉันทำมันโดย...ลงแรงกาย และแรงใจ ...ถ้าเลือกได้ ก็ไม่ยอมมีอาชีพนี้อย่างถาวร (ธันดา สว่างเดือน, 2553, น. 219)

การแสดงความคิดเห็นต่ออาชีพการค้าประเวณีลักษณะนี้ เป็นการสนับสนุนเหตุผลของธันดาหรือเอรีว่าเพราะ “ความจำเป็น” ประเด็นดังกล่าวมีนัยยะที่แสดงว่า การอธิบายมูลเหตุของการตัดสินใจค้าบริการทางเพศของธันดาหรือเอรีนั้นเป็นการตอกย้ำถึงภาพลักษณ์ของผู้หญิงโสเภณีในเชิงลบว่า เป็นอาชีพของคนไม่มีความรู้ เป็นงานของผู้หญิงที่อยากทำงานสบาย และเป็นงานของผู้หญิงที่มีฐานะยากจน นอกจากนี้การพยายามแสวงหาคนรักหรือผู้อุปการะเลี้ยงดูระหว่างการทำงานเพื่อที่จะช่วยส่งเสียเลี้ยงดูตนเอง และเพื่อคาดหวังว่าจะยกระดับตนในสถานะคนรัก เพื่อให้เลิกทำงานค้าประเวณีเร็วขึ้น นี่ก็เป็นอีกทัศนะหนึ่งที่เธอแสดงออกมาว่า ความต้องการของผู้หญิงโสเภณี

โดยส่วนใหญ่ที่ตัดสินใจไปค้าบริการทางเพศในต่างประเทศ ก็เพื่อหวังจะประสบความสำเร็จในชีวิต การค้าประเวณี คือ การมีผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือคนรักใหม่ที่เลี้ยงเธอได้อย่างสุขสบาย ทำให้เธอมีฐานะที่ร่ำรวยจนสามารถส่งเงินกลับมาให้พ่อแม่และลูก และไม่กลับไปค้าบริการทางเพศอีก แต่แล้วธันดาหรือเอรีก็ต้องพบกับความผิดหวังเพราะไม่สามารถทำตามเป้าหมายที่ตนวางไว้แต่แรก คือไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากคนรักอย่างถาวรและไม่สามารถเก็บเงินได้เยอะตามต้องการ แม้เธอจะตระเวนทำงานที่ต่างประเทศหลายประเทศและเป็นเวลานาน แต่สุดท้ายเมื่อกลับมาใช้ชีวิตที่ไทยเธอก็ยังคงทำอาชีพค้าบริการทางเพศอยู่เช่นเดิมแม้จะมีอายุมากแล้วก็ตาม

อย่างไรก็ตาม งานอัตชีวประวัติ **ฉันคือเอรี** ผู้เขียนได้สอดแทรกทัศนคติสำคัญในตอนท้ายเรื่องว่า แท้จริงแล้วเราต้องมองว่าอาชีพค้าประเวณีนั้นไม่สมควรเป็นงานที่ผู้หญิงเลือกทำ แต่มองว่าหากมีความจำเป็นจริง ๆ การค้าประเวณีควรเป็นทางเลือกสำหรับผู้หญิงที่ไม่มีโอกาสในชีวิต และอาจมีภาระหน้าที่ที่ต้องเลี้ยงดูครอบครัว นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีทัศนคติต่อการค้าประเวณีบางประการที่มีความเห็นตรงกับคนในสังคมส่วนใหญ่ คือ เห็นว่าการค้าประเวณีเป็นอาชีพที่หารายจำนวนมากได้ง่ายในเวลาอันสั้น ไม่ต้องใช้ทักษะความรู้ และไม่ใช่งานที่ดีที่ควรยึดเป็นอาชีพตลอดไป แต่ผู้หญิงหลายคนเลือกทำเพราะมีชีวิตที่ลำบากมาก่อน อีกทั้งผู้เขียนยังแสดงความรับผิดชอบที่ดีที่ช่วยชี้แนะต่อผู้อ่านโดยเธอหวังว่าสิ่งที่เธอบอกเล่าเรื่องราวหน้าละอายุลงในหนังสือ จะช่วยเตือนสติให้แก่เยาวชนที่กำลังจะหลงผิดได้เดินไปในทางที่ถูกต้องให้มองชีวิตของเธอเป็นตัวอย่าง การเปิดเผยประสบการณ์ของผู้เขียนยังเป็นการก้าวข้ามความอับอายจากภาพลักษณ์ในเชิงลบที่ทำให้หญิงค้าประเวณีไม่กล้าเปิดเผยตัวเองออกมา ท้ายที่สุด เรื่องเล่ายังมีบทบาทการบรรเทาความโดดเดี่ยวและความแปลกแยก รวมทั้งช่วยปล้ำงอคติของสังคมและทำหน้าที่เยียวยาจิตใจจากความทุกข์ที่สตรีชายขอบอย่างเธอต้องเผชิญมาตลอดชีวิต

4.3 การแสดงทัศนคติต่อการเป็นนักโทษหญิง

งานเขียนอัตชีวประวัติ **ฉันคือเอรี** ของธันดา สว่างเดือน การเล่าเรื่องของตัวเธอเองไม่เพียงนำเสนอตัวตนในสถานภาพ “โสเภณีข้ามชาติ” ผู้เขียนยังได้สอดแทรกทัศนคติเกี่ยวกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเธอมากล่าวไว้ในอัตชีวประวัติของเธออย่างน่าสนใจนั่นคือ ทัศนคติต่อสถานภาพ “นักโทษหญิง” ที่เธอเคยถูกจับกุมและขังคุกในข้อหาค้าประเวณีมาด้วย

อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย ทั้งยังขัดแย้งต่อค่านิยมและวัฒนธรรมอันดีงาม ใครที่ทำอาชีพนี้สังคมส่วนใหญ่ก็ตราหน้าไว้แล้วว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ธันดาต้องตกอยู่ในสภาพสังคมที่ได้สร้างตราบาปให้แก่เธอ เธอจึงรู้สึกเป็นเหมือน “คนนอก” ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมอีกต่อไป เพราะหญิงโสเภณีต้องปิดบังซ่อนเร้นตัวตน ถูกลดทอนคุณค่า และไม่ได้รับความยุติธรรมจากสังคมไม่ว่าจะเป็นครอบครัวของเธอเองตลอดจนผู้คนในสังคม ด้วยเหตุนี้ทำให้กลายเป็นบุคคลที่สังคม

รังเกียจไปโดยปริยาย ใน **ฉันคือเอรี** สถานภาพนักโทษหญิงของธันดดาหรือเอรีเกิดขึ้นหลังจากเธอตัดสินใจทำอาชีพค้าประเวณีอย่างเต็มตัว เธอและเพื่อนลักลอบไปขายตัวที่ต่างประเทศอย่างผิดกฎหมาย จึงถูกตำรวจจับกุม ชังคุก และถูกส่งตัวกลับประเทศไทยในเกือบทุกประเทศที่เธอตระเวนเดินทางเพื่อไปทำงานค้าประเวณี เอรีเล่าถึงประสบการณ์ชีวิตในคุกอย่างตอนที่ชื่อว่า “เพื่อนชวนเข้าคุก” เธอเล่าว่า

ในระหว่างทางที่กำลังไปถึงโรงแรมแห่งหนึ่ง และเราก็อันลึบกัน เมื่ออยู่ในนั้นปรากฏว่าแขกทั้ง 2 ก็ควักบางอย่างออกมาจากกระเป๋าเสื้อ และบอกเราว่าเป็นตำรวจซีไอดี พร้อมกับแสดงบัตรว่าตอนนี้เราทั้งสองถูกจับแล้ว และพร้อมกันนั้นก็หยิบกุญแจมือมาใส่เราทั้ง 2 คน ...ตอนนั้นฉันแทบจะบ้า...ฉันพยายามอ่อนวอนขอร้องให้ตำรวจปล่อยตัวฉัน เพราะฉันบอกว่าฉันใกล้จะกลับเมืองไทยอยู่แล้ว อีกไม่กี่วัน แต่เค้าก็ไม่ยอม... ฉันร้องไห้เพราะความเสียใจที่เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นกับฉันอีกแล้ว โดยเฉพาะครั้งนี้ฉันโดนจับก็เพราะเพื่อน ถ้าฉันไม่มายืนคุยกับเพื่อน รีบกลับบ้านไปซะก็คงจะไม่เป็นไร แต่คราวนี้มีการซื้อขายตกลงราคากันเป็นอย่างดี จึงทำให้เป็นหลักฐานมัดตัวฉันอย่างดีไม่หลุด” (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 185-186)

ประเด็นที่พึงพิเคราะห์ก็คือ ประการแรก ธันดดาไม่เพียงระบายความรู้สึกตกใจหวาดกลัว และเสียใจอย่างชัดเจน เมื่อเธอและเพื่อนโสเภณีถูกตำรวจซีไอดีจับกุมในข้อหาลักลอบค้าประเวณีในต่างแดน เพราะไม่เพียงแต่การที่จะถูกลงโทษและจำคุกในต่างประเทศที่เธอต้องเผชิญกับบทลงโทษทางกฎหมายที่มีความโหดร้ายทารุณอย่างแสนสาหัส เพื่อให้พวกเธอหลบจำและไม่กล้ากลับไปค้าประเวณีอีก แต่สำคัญไปกว่านั้น “ฉันบอกว่าฉันใกล้จะกลับเมืองไทยอยู่แล้ว อีกไม่กี่วัน แต่เค้าก็ไม่ยอมทำเตียว และไม่ยอมปล่อยตัวฉัน ฉันร้องไห้เพราะความเสียใจที่เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นกับฉันอีกแล้ว” ประการถัดมา ข้อความนี้ผู้เขียนได้สอดแทรกทัศนะสำคัญไว้ว่า การที่โสเภณีนั้นพยายามดิ้นรนและหาหนทางต่าง ๆ เพื่อจะลักลอบไปค้าประเวณีที่ต่างประเทศให้ได้ นั่นก็เพราะมีความคาดหวังว่าการค้าประเวณีในต่างประเทศย่อมทำรายได้ดีกว่าและจำนวนเงินมากมายกว่าในไทยให้แก่พวกเธอ โสเภณีบางคนอาจจะถึงขั้นร่ำรวยสร้างฐานะมั่นคงได้จากอาชีพนี้เลยก็ว่าได้ แต่พอมาถูกตำรวจจับเช่นนั้นก็เสมือนความหวังพังทลาย ทำให้พวกเธอต้องกลับบ้านมือเปล่าและค่อนข้างยากที่จะลักลอบกลับมาค้าประเวณีได้อีก เพราะไม่คุ้มเสี่ยงต่อชีวิตและบทลงโทษทางกฎหมายที่หนักกว่าเดิมหลายเท่าตัว

ข้อความในอัตชีวประวัติข้างต้น การเล่าประสบการณ์ถูกตำรวจจับกุมและถูกคุมขังเพื่อรอส่งตัวกลับประเทศไทยเหมือนเพื่อนโสเภณีคนอื่น ๆ ยังแสดงให้เห็นถึงอาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย มีการปราบปรามและลงโทษอย่างหนักและเข้มงวด โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบค้าประเวณีของโสเภณีข้ามชาติ มีผลการศึกษารายงานการวิจัยปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณี ของ พงษ์ธร สำราญ (2549, น. 24) เขาพบว่าโดยทั่วไปแล้วกฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศย่อมไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยเพื่อค้าประเวณี ดังนั้นหากบุคคลต่างด้าวต้องการเข้ามาในประเทศไทยหรือคนไทยต้องการไปค้าประเวณีในต่างประเทศก็จำเป็นต้องปลอมเอกสารการเข้าเมืองเพื่อเข้ามาในประเทศไทยหรือออกไปนอกประเทศไทยเพื่อค้าประเวณี (พงษ์ธร สำราญ, 2549, น. 24) แต่กระนั้นก็ยังคงมีการลักลอบค้าประเวณีเกิดขึ้นซึ่งส่งผลถึงภาพลักษณ์ในแง่ลบของบ้านเมืองจึงมีการปราบอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ การที่ธันดาหรือเอรีเลือกที่จะทำอาชีพโสเภณีทั้ง ๆ ที่จะต้องพบกับอุปสรรคหรือความไม่แน่นอนต่าง ๆ ทำให้เธอต้องติดคุกมาแล้วเกือบทุกประเทศที่ย่างเข้าไป ดังที่เธอเล่าว่า

มันก็สนุกไปอีกแบบ ฉันไม่เห็นใครเสียใจ และทุกขี้ใจอะไรเลยเมื่อต้องถูกขังอยู่นั้น ทุกคนกลับบอกว่าไม่อยากอยู่บ้าน ถึงจะถูกขังอยู่ในนั้นเป็นปี ๆ ก็ยินดี (ธันดา สว่างเดือน, 2553, น. 189-190)

เธอเล่าความรู้สึกถึงการถูกตำรวจจับกุม ติดคุก และถูกส่งตัวกลับประเทศหลายครั้งนานเข้าจนกลายเป็นความชินชาและยอมรับกับสภาพชีวิตที่ต้องติดคุกเช่นนั้นได้ในที่สุด อีกทั้งยังมีเพื่อนหญิงโสเภณีถูกจำคุกด้วยกันทำให้ไม่เธอไม่เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว แม้ว่าการค้าประเวณีจะเป็นการทำลายเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้หญิง แต่เหตุผลที่พวกเธอเหล่านั้นยังไม่เลิกทำอาชีพนี้ก็เป็นเพราะว่าการหวังผลจากรายได้ที่เป็นตัวเงินจากอาชีพนี้ อีกทั้งชีวิตยังผิดพลาดต้องเป็นนักโทษหญิงจนชีวิตต้องไร้อิสรภาพก็ทนจำยอมรับต่อสภาวะการณ์เช่นนั้นได้ เพราะหญิงโสเภณีเหล่านั้นยังคงมี “ความรู้สึกเป็นตราบาป” หลงเหลืออยู่ในใจของพวกเธอ เพราะคิดว่าแม้จะเลิกทำอาชีพนี้ หรือได้รับอิสรภาพปล่อยตัวออกมาก็ไม่อาจกลับคืนสู่สถานภาพเดิมได้ หรือหมายถึงประเด็นสำคัญในการที่จะทำให้ผู้ที่ก้าวพลาดได้กลับมา มีพื้นที่หรือที่ยืนในสังคมเช่นคนทั่วไปคนหนึ่ง ในสังคมนั่นเอง

อย่างไรก็ตามประสบการณ์ในสถานภาพนักโทษหญิงของธันดานั้นมีความเข้มข้นแตกต่างไปจากเพื่อนหญิงโสเภณีคนอื่นที่ไม่ได้ถูกจำคุกในคดีความอื่น ๆ เช่นเดียวกับเธอ เมื่อเธอเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่ทำให้ชีวิตของเธอพลิกผันและขาดตอนลงผลจากการที่เธอเป็นหญิงค้าประเวณี ธันดาต้องเป็นนักโทษหญิงในเรือนจำทัณฑสถานหญิงธนบุรีจากเหตุการณ์ถูกผู้ร้ายหลอกลวงเข้าโรงแรมไปชมขิม แต่สุดท้ายเธอก็กลับถูกตั้งข้อหาคดีอาญา เพราะตำรวจได้ตัดสินใจให้เธอมีความผิดโทษฐานวางยาชิงทรัพย์และถูกตำรวจล้อมให้รับสารภาพเธอจึงต้องไปใช้ชีวิตในคุกเป็น

เวลา 3 ปี 6 เดือน และได้ออกมาก่อนกำหนดก็แค่ 2 เดือนเท่านั้น ดังข้อความที่เธอบรรยาย เหตุการณ์และสาเหตุที่เธอต้องกลายเป็นนักโทษหญิงครั้งที่นานและโหดร้ายที่สุดนี้ว่า

การติดคุกของฉันทคราวนี้ เพราะ หนึ่ง ความชั่วของบ้อย เห็นฉันเป็นผู้หญิงนั่งหลับ มาในรถแต่ทำไมยอมให้แขกเปิดห้องมาใช้บริการ ทำไมไม่รอให้ฉันมีสติตื่นขึ้นมา ก่อน ว่าฉันเต็มใจหรือไม่ สอง ตำรวจไม่ฟังความของฉัน เพราะเหมาเอาว่าฉันเป็น พวกมิถิฉะชีพ ไม่ฟังคำของฉันว่าที่ฉันทำลงไป เพราะความที่ฉันอยากช่วยเหลือ ตัวเองให้พ้นจากการถูกทำร้าย... แต่ก็ไม่แน่ แขกคนนั้นอาจจะมีเงิน และเปลี่ยนรูป คติของฉันให้กลายเป็นว่าฉันผิด...สาม โรงพยาบาลไม่ให้ความร่วมมือกับฉัน ว่าฉัน เป็นคนไข้ที่ต้องใช้ยาตัวนี้กินเป็นประจำ ทั้งที่มีหลักฐานว่าฉันไปรับยามาโดยแพทย์ สั่งอย่างถูกต้องเกือบทุกอาทิตย์ แต่โรงพยาบาลกลับปิดบังและบอกฉันว่าไม่ได้มารับ ยาที่โรงพยาบาลนี้ และไม่ได้เป็นคนไข้ของโรงพยาบาลทั้ง ๆ ที่เป็นโรงพยาบาล เอกชนด้วย เพราะแพทย์กลัวว่าจะมีความผิดที่ปล่อยยาประเภทจิตและประสาท ให้กับฉัน ซึ่งถือว่าเป็นความผิด และปล่อยยามากเกินไป...เวรกรรมก็เลยต้องมาตก กับฉัน เหมือนผีซ้ำด้าพลอยทั้ง ๆ ที่ฉันจะได้ไปญี่ปุ่นในอีก 3-4 วันข้างหน้าตัวเอง (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 211-212)

การพยายามสื่อสารภาพประสบการณ์ของธนิตดา ความปวดร้าวใจอย่างสาหัสและ ตัดพ้อต่อโชคชะตาชีวิตว่า “เวรกรรมก็เลยต้องมาตกกับฉัน เหมือนผีซ้ำด้าพลอย” เธอไม่เคยคิดว่า เรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดครั้งนั้น ทั้งที่บอกกับตำรวจว่าเธอต่างหากที่เป็นฝ่ายถูกกระทำ เธอทำไป เพราะเพื่อต้องการหนทางรอดชีวิตจากการถูกทำร้าย แต่ทุกอย่างกลับพลิกผันกลายเป็นฝ่ายผิดถูก ตัดสินคดีรับโทษจองจำเป็นเวลานานถึง 3 ปี 6 เดือน ส่งผลให้ธนิตดาต้องตกอยู่ในสถานภาพนักโทษ หญิงในเรือนจำ ข้อความข้างต้นจึงได้สะท้อนทัศนคติสำคัญของผู้เขียนว่า ค่านิยมของสังคมไม่ยอมรับ อาชีพโสเภณี เพราะมองว่าเป็นเพียงอาชีพประเภทหนึ่งที่ผู้คนส่วนใหญ่ต่างก็มองว่าโสเภณีเป็นส่วนเกินของสังคม เป็นหญิงชั่ว ตลอดจนผู้คนในสังคมต่างก็รังเกียจอาชีพนี้ แม้จะรับรู้ถึงการมีอยู่แต่ก็ มิใช่จะเปิดเผยได้และยังคงเป็นบุคคลที่ควรถูกปิดบังที่ไม่สมควรแก่การเปิดเผยตัวตนต่อสาธารณชน การที่ธนิตดาถูกตัดสินเช่นนั้นนอกจากเธอไม่มีใครช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาในเรื่องกฎหมายและไม่มี ททรัพย์สินที่จะใช้เป็นหลักประกันในการต่อสู้คดีความ หากพิจารณาให้ลึกไปกว่านั้น เพียงเพราะสังคม เห็นเธอเป็นเพียงโสเภณีไร้การศึกษาที่ถูกหลอกเข้าโรงแรมไปข่มขืน นั้นทำให้ความน่าเชื่อถือของเธอ ถูกลดทอนไป ส่วนหนึ่งเพราะเธอคือ ผู้หญิงกลางคืนและไม่รู้เรื่องกฎหมายเลย อีกประการสะท้อนให้ เห็นถึงการวิพากษ์การด่วนตัดสินคนอย่างฉาบฉวยของสังคมที่ผู้เขียนพยายามสื่อสารให้ผู้อ่านหรือ สังคมย้อนพิจารณาเธอเสียใหม่ที่พิพากษาเธอให้พบกับความทุกข์ทรมาน ซึ่งอาจจะทำให้เธอไม่

สามารถจะพบกับชีวิตที่ดีงามได้อีก หรือไม่สามารถหวนกลับมาเป็นคนดีได้อีกครั้งหลังจากเดินบนเส้นทางนี้แล้ว ด้วยเหตุนี้เธอจึงใช้งานอัตชีวประวัติของเธอนี้เองเพื่อแก้ต่างโดยอธิบายเหตุการณ์รวมไปถึงสาเหตุข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เธอถูกพิพากษาคดีตัดสินจำคุกในครั้งนั้นเพื่อเป็นการลบล้างความรู้สึกผิดบาปและให้เธอก้าวพ้นจากความรู้สึกของสถานภาพนักโทษหญิงที่ถูกตัดสินอย่างยุติธรรมอีกด้วย

หลังจากที่คำตัดสินได้เปลี่ยนแปลงชะตาชีวิตของธันดดาหรือเอรี เธอได้พยายามทำความเข้าใจและปรับตัวเข้ากับสถานภาพใหม่ “นักโทษหญิง” และเรียนรู้วิธีการเตรียมตัวและการใช้ชีวิตในเรือนจำจนสามารถทำใจยอมรับกับสภาวะที่ไร้สรภาพเพื่อเป็นหนทางการจัดการกับอารมณ์ ความเครียดและความรู้สึกเศร้าหมองของตนเองขณะถูกจองจำ ซึ่งเธอเล่าถึงประสบการณ์ชีวิตที่ดีอย่างภาคภูมิใจขณะอยู่ในคุก คือ การเขียนฎีกาช่วยเพื่อนในคุกเพราะเธอเขียนหนังสือได้และช่วยเจ้าหน้าที่คัดลอกหนังสืออะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ และได้อ่านหนังสือกฎหมายมากมายจากในคุก เธอจึงตั้งใจศึกษากฎหมายเพื่อช่วยเหลือเพื่อนในคุกที่ถูกใส่ร้ายเช่นเดียวกับเธอและต้องเข้ามาอนในคุกทั้งที่ไม่มีความผิดแต่ไม่มีทางสู้ในด้านกฎหมาย จนกระทั่งได้พ้นโทษออกมา และประสบการณ์ในคุกได้สอนบทเรียนความเป็นคน อันสำคัญที่เป็นเสมือนแผนที่นำทางให้เธอดำเนินชีวิตบนโลกใบใหม่หลังจากได้รับอิสรภาพ

ฉันช่วยเขียนเรื่องราวของนักโทษที่ต้องโทษเข้ามาในเรือนจำว่าโดนคดีอะไรกันเข้ามา แล้วต้องโทษนานเท่าใด และมีการอุทธรณ์หรือฎีกาหรือไม่ และถ้ามี ใครเป็นคนทำเรื่องให้ หรือว่าใครอยากอุทธรณ์ ฎีกาต่อ แต่ไม่มีเงิน ทางเรือนจำก็จะเป็นคนช่วยเขียนอุทธรณ์ไปยังผู้พิพากษาให้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 214)

ข้อความที่ยกมานี้ได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างดีว่าการย้อนกลับไปทบทวนเรื่องราวของผู้เขียน ธันดดาได้นำเสนอเรื่องราวประสบการณ์ที่ทำให้เธอเกิดความรู้สึกว่า แม้ภายใต้เปลือกนอกที่ถูกตีตราด้วยคำว่าหญิงโสเภณีและนักโทษเรือนจำนั้น แต่เนื้อแท้ก็ยังมีจิตใจที่ใฝ่ในทางดีอยู่ เธอได้เสนอแง่มุมที่ลุ่มลึกลงไปอีกเกี่ยวกับหญิงโสเภณีว่า หากมีทางเลือกที่เปิดโอกาสให้หญิงโสเภณีที่ถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นหญิงไม่ดี ไร้การศึกษา เธอได้ลบล้างอคติเหล่านี้ด้วยพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวที่ดีขณะถูกจองจำจนกลายเป็นนักโทษชั้นเยี่ยมอันอุทิศตนทำคุณประโยชน์แก่เพื่อนนักโทษที่เธอมองว่าพวกเธอมักจะถูกสังคมพิพากษาอย่างไม่เป็นธรรม การถูกลดทอนคุณค่า ถูกเหยียดหยาม ว่าเป็นบุคคลอันตรายและไร้ประโยชน์ การกระทำที่เธอสื่อสารออกมานั้นนั้นแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ประพันธ์ที่ต้องการจะรื้อถอนอคติและลบล้างภาพลักษณ์ในทางที่ไม่ดีที่สังคมนิยามความหมายเอาไว้เสียใหม่ การสามารถมีคำอธิบายเกี่ยวกับคุณค่าชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ธันดดาหรือเอรีสามารถปรับตัวและยอมรับสถานภาพนักโทษหญิงของเธอได้

วันแรกที่ฉันพ้นโทษออกมา มีเจ้าหน้าที่เรียกฉันไปทำประวัติในห้องของเจ้าหน้าที่ ด้านนอกเรือนจำ...แกจึงพูดขึ้นว่า “หนึ่ง เธอไม่ใช่ นักโทษแล้ว ลูกขึ้นมา นั่งบนเก้าอี้ได้แล้ว” เท่านั้นแหละฉันถึงกับน้ำตาไหลออกมาอย่างอัตโนมัติทันที เพราะความตื่นตันใจ ฉันดีใจที่ฉันมีอิสรภาพแล้ว คำว่า ‘อิสรภาพ’ มันยิ่งใหญ่อย่างนี้เอง (ธนัดดา สว่างเดือน, 2553, น. 217)

การบรรยายความรู้สึกถึง “ฉันดีใจที่ฉันมีอิสรภาพแล้ว คำว่า ‘อิสรภาพ’ มันยิ่งใหญ่อย่างนี้เอง” มีนัยยะประการแรก คือ ธนัดดาหรือเอรีดีใจและตื่นตันใจที่สุดในที่สุดได้พ้นโทษจากเรือนจำ การได้รับอิสรภาพหลังจากนี้เธอจะได้กลับไปใช้ชีวิตอย่างอิสระไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิต่าง ๆ อีกต่อไป แต่หากมองอีกมุมหนึ่งที่คนละอีกประการที่สำคัญคือ สังคมมองว่าอดีตนักโทษเรือนจำนั้น หลังจากพ้นโทษไปแล้วบุคคลเหล่านั้นจะมีทิศทางของชีวิตเช่นไรต่อไป และสบประมาทว่าอาจจะกระทำความผิดซ้ำซากอีกหรือไม่ ทำให้พิเคราะห์ถึงการกลับไปใช้ชีวิตแบบสามัญชนทั่ว ๆ ไปของผู้มีตราบาปติดตัวเช่นเธอนั้น ย่อมเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมากจากความเคยชินกับอดีตอันเลวร้าย จนเกิดความไม่แน่ใจและเกิดความกลัวที่จะเผชิญกับชีวิตใหม่ ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นภายภาคหน้า ไม่ว่าจะปัญหาในการปรับตัวให้ตัวเองยอมรับตัวเองในสิ่งใหม่ ๆ และความไม่มั่นใจถึงการเปิดโอกาสยอมรับพวกเขาหรือไม่ของผู้คนในสังคม หากมีคนใดคนหนึ่งรู้ความจริงว่าแท้ที่จริงแล้วเธอเคยเป็นหญิงโสเภณีและนักโทษหญิงมาก่อน

นอกจากนี้เนื้อหาประสบการณ์และความทุกข์ที่เผชิญระหว่างอยู่ในเรือนจำของธนัดดาระหว่างการเป็นนักโทษหญิง มีรูปแบบการบรรยายเนื้อหาคล้ายคลึงกับประสบการณ์หญิงโสเภณีคือ การบรรยายถึงสภาพสถานที่เรือนจำ กฎเกณฑ์และข้อห้ามต่าง ๆ ความเป็นอยู่และกิจกรรมของนักโทษหญิง และวิธีการใช้ชีวิตเพื่อเอาตัวรอดจากสภาพของตนที่เป็นรองจากการกดขี่ของตำรวจและนักโทษหญิงในเรือนจำ

อย่างไรก็ตาม อัตชีวประวัติของธนัดดา สว่างเดือน นับเป็นเรื่องเล่าความทรงจำและประสบการณ์หรือภาพชีวิตของผู้เขียนเองใน 2 ทักษะบทบาทสำคัญ คือ โสเภณีและนักโทษหญิง ทักษะที่ผู้เขียนพยายามสื่อสารออกมาแสดงให้เห็นว่าการเล่าเรื่องของเธอผ่านงานเขียนนี้ได้ช่วยคลี่คลายความรู้สึกผิดและต้องแบกรับความรู้สึกเป็นตราบาปไว้เพียงลำพังจากบทเรียนชีวิตอันเกิดจากข้อบกพร่องของเธอ การได้ทบทวนและเรียนรู้ นำไปสู่การกล้าก้าวพ้นจากอำนาจของตราบาปที่สังคมตอกย้ำแก่เธอ เธอยังได้เลือกใช้รูปแบบในการเล่าเรื่องจากสภาพความเป็นจริงของสังคมที่สอดคล้องและสะท้อนค่านิยมกระแสหลักของสังคมเกี่ยวกับการเหยียดหยามโสเภณีข้ามชาติและนักโทษหญิงด้วย

ท้ายที่สุดนี้เมื่อพิจารณาเรื่องเล่าความเจ็บปวดในสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง **เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน และฉันทือเอรี** ผู้วิจัยขอสรุปลงท้ายว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดทั้ง 2 เรื่อง เป็นบทเรียนชีวิตที่ผู้เล่าได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคน นักเขียนหญิงทั้ง 2 คนในขอบเขตการวิจัยได้เขียนเล่าอัตชีวประวัติของตนเองขึ้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะจำเลยของสังคม ทั้งสถานะฆาตกร แพทย์ขาดจรรยาบรรณ หรือโสเภณีไทย ที่ไปขายตัวต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิงชั่วคราวประเวณี นักเขียนหญิงทั้ง 2 คนในขอบเขตการวิจัยอาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคมเป็นการชี้แจงกับคนรอบข้าง นอกจากนี้การได้เล่าเรื่องของตนเองออกมา ยังเป็นการได้ทบทวนและค้นหาแก่นสารในประสบการณ์ความเจ็บปวดด้วย

อนึ่ง การที่เธอถูกสังคมโจมตีในฐานะจำเลยของสังคม ทั้งสถานะฆาตกร แพทย์ขาดจรรยาบรรณ หรือเป็นนักโทษหญิง ถูกคุมขังด้วยข้อหาค้าประเวณี นั้นยังเป็นตราบาปและแผลฝังใจ ภาวะดังกล่าวคือความเลวร้ายต่อสภาพความเป็นหญิงที่สังคมตีตรา ดังนั้นการเล่าเรื่องอัตชีวประวัติผ่านงานเขียน จึงคล้ายการเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนชายขอบที่สังคมไม่ยอมรับในคุณค่าความเป็นคน กล่าวได้ว่าการเล่าเรื่องของนักเขียนหญิงทั้ง 2 คนในขอบเขตการวิจัยไม่ใช่เพียงคำให้การต่อสังคม แต่ยังเป็น การแลกเปลี่ยนและสื่อสารประสบการณ์ความเจ็บปวด ที่สำคัญมีประเด็นแฝงเร้นด้านการท้าทายข้อตำหนิของสังคมที่ตีตราเธอในฐานะฆาตกร แพทย์ขาดจรรยาบรรณ หรือฐานะโสเภณีและนักโทษหญิง นับเป็นการใช้เรื่องเล่าของเธอเพื่อรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลัก (Dominant discourse) ของสังคม ซึ่งพิพากษาพวกเธอไปแล้วว่าเป็นสตรีที่ไม่ดี วรรณกรรมทั้ง 2 เรื่องในขอบเขตการวิจัยนี้เป็นการสร้างพื้นที่และตัวตนในมุมมองใหม่เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน อันจักทำให้เธอได้พ้นจากการถูกผลักให้อยู่ในสถานะชายขอบและจำเลยของสังคม นับเป็นการพยายามสร้างรูปแบบใหม่ของเรื่องเล่าในชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ตัวตนใหม่ของผู้เล่าในอีกด้าน นอกจากนี้อัตชีวประวัติเรื่อง **เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน และ ฉันทือเอรี** ยังเป็นวรรณกรรมที่ช่วยบรรเทาความกดดันและเยียวยาบาดแผลทางใจของผู้เล่าอีกด้วย

ทั้งนี้ ไม่เพียงการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม นักเขียนหญิงทั้ง 2 คนในขอบเขตการวิจัยยังอาศัยงานอัตชีวประวัติของเธอเรียนรู้ความบกพร่องที่ผ่านมา เป็นการสะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีต ผ่านเรื่องเล่าที่เขียนขึ้น นี่ยังเป็นเสมือนการได้สนทนากับตัวเองที่ยังด้อยวุฒิภาวะ เป็นการชี้ถึงวุฒิภาวะของผู้เขียน ขณะเดียวกันการเผยความคิดดังกล่าวให้สังคมรับรู้ก็เสมือนอาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวดของตน เป็นช่องทางต่อรองความผิดพลาดที่สังคมประทับตราให้กับเธอและเป็นการเยียวยาแผลฝังใจของตัวเองอีกด้วย **เขตราหน้าว่าหมอฆ่าคน และฉันทือเอรี** จึงเป็นวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่บอกเล่าทั้งความบกพร่อง ผิดพลาดในชีวิตและเผยความเติบโตทางวุฒิภาวะ

ของผู้เขียน พร้อมกับอาศัยเป็นช่องทางสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมรับรู้เพื่อจะได้บรรเทาอคติที่ตีตราผู้เขียนว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติทั้งสองอันอยู่ในขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ พบแง่มุมที่น่าสนใจยิ่งขั้น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เรื่องเล่าแนวอัตชีวประวัติที่บอกความเจ็บปวดของผู้เขียนนั้น คือ การอาศัยงานวรรณศิลป์เพื่อปกป้องตนเองจากการถูกสังคมโจมตีว่าประพฤติตัวเสื่อมเสียนั้น ผู้เขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดใช้พลังทางวรรณศิลป์เป็นกลวิธีเพื่อนำเสนอตัวตนในพื้นที่สาธารณะว่า ตนเป็นผู้ต่อสู้กับอคติของสังคมและปฏิเสธภาพลักษณ์เชิงลบที่ถูกสังคมสร้างขึ้นมา กล่าวคือ ในงานเขียนของผู้ประสบความสำเร็จจากการถูกสังคมโจมตี ผู้เขียนย่อมนำเสนอตัวตนหรือชูประเด็นในเรื่องถึงบทบาทหรือภาพลักษณ์ที่ดี เป็นการต่อต้านภาพลักษณ์ในเชิงลบที่สังคมตำหนิ หรือตัดสินว่าผู้เล่าประพฤติตนไม่ดีให้สังคมรับรู้ในมุมใหม่ กล่าวได้ว่าความเห็นใจและการคล้อยตามเรื่องเล่าเมื่อผู้อ่านได้เสพงานวรรณศิลป์นั้น กลวิธีดังกล่าวเป็นการสื่อสารอย่างแยบยลในแง่ที่ผู้เล่าจะได้ใช้เพื่อป้องกันตนเองจากข้อตัดสินของสังคม

ประเด็นที่สอง เรื่องเล่าแนวอัตชีวประวัติที่บอกความเจ็บปวดของผู้เขียนนั้น เป็นการท้าทายที่จะรื้อถอนกฎเกณฑ์สมมติในสังคมซึ่งพิพากษาในปัญหาที่ผู้เล่ากำลังเผชิญ การที่ผู้เขียนได้อาศัยงานเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของตนนั้น เพื่อสนับสนุนและอธิบายการกระทำของผู้เล่าต่อสังคมว่า การกระทำของตนย่อมมีเหตุผลในการแสดงออกถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้ที่เผชิญปัญหาและเล่าเรื่องชีวิตของตนเองนั้น ประเด็นการถ่ายทอดเนื้อหามุ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของสภาพจิตใจและสัจจตถญาณของมนุษย์แต่ละคนที่แตกต่างกัน แต่นัยยะซ่อนเร้นในเรื่องเล่าก็ล้วนแฝงถึงการวิพากษ์หรือท้าทายอคติของสังคมที่มีต่อผู้กำลังเผชิญปัญหา ให้สังคมได้ย้อนพิจารณาทัศนคติต่อคนกลุ่มนี้อีกครั้ง เพื่อทบทวนกฎเกณฑ์อันเป็นกรอบสำเร็จรูปในการตัดสินคนอย่างฉาบฉวยของสังคม

ประเด็นที่สาม เรื่องเล่าแนวอัตชีวประวัติที่บอกความเจ็บปวดของผู้เขียนนั้น เป็นการรวมพลังมวลชนต่อผู้ที่ตกอยู่ในชะตากรรมเดียวกันกับผู้เล่าให้ร่วมเป็นพลังเสริม เพื่อเรียกร้องสิทธิ รวมถึงเสรีภาพในเส้นทางชีวิตที่ผู้เล่าเรื่องราวตนเองได้ตัดสินใจเผชิญกับแรงปะทะของสังคม เช่น ผู้หญิงไม่ดี เหยื่อความรุนแรงทางเพศ หรือนักโทษ คนพิการ เป็นต้น บุคคลหรือผู้ประสบความสำเร็จปวดเหล่านี้ถึงแม้จะถูกสังคมลดทอนคุณค่าความเป็นคนหรือตัดสินไปแล้วว่าเป็นคนไม่ดี แต่ท้ายที่สุดการเล่าเรื่องตนเองสู่ผู้อยู่ในชะตากรรมเดียวกันให้ล่วงรู้ ก็ถือเป็นการรวมพลังเพื่อสร้างและสื่อสารบทเรียนให้สังคมรับรู้ ว่าพวกเขาสามารถยืนหยัดเผชิญกับอุปสรรคและอคติของสังคมได้ และที่สำคัญคือสามารถเรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนจากการรวมชุมชนผู้รับรู้ชะตากรรมผ่านเรื่องเล่าได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติ ที่ผู้เขียนเป็น คนชายขอบในแง่มุมที่ต่างออกไป เช่น เรื่องของผู้ชายชายตัว เรื่องของขอทาน เรื่องของคนพิการ เป็นต้น เพื่อจะได้เข้าใจถึงทัศนะผู้ด้อยโอกาสดังกล่าวที่ถูกสังคมรังเกียจ อันจะได้ปรับทัศนะให้เป็นธรรมยิ่งขึ้นในการปฏิบัติต่อคนชายขอบเหล่านี้

2. งานวิจัยที่เป็นประเด็นการศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัตินี้อาจนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้พิจารณาเพื่อวิเคราะห์แก่นสารและกลวิธีในงานวรรณกรรมแนวอื่น เช่น นวนิยายหรือเรื่องสั้นที่ตัวเอกผู้เล่าเรื่อง ตกเป็นเหยื่อของสังคม ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวจะทำให้ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นสาระสำคัญของงานวรรณศิลป์ดังกล่าวอย่างลุ่มลึกมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการแก้ต่างของเหยื่อที่จะอธิบายตัวตนใหม่แก่สังคม เพื่อรักษาบาดแผลจากการถูกสังคมทำร้าย

บรรณานุกรม

- กรองกาญจน์ อัญมัยะสุนทร. (2556). เลื่อนราง พลาญ-เผย หลอกหลอน: เรื่องเล่าบาดแผลของเหยื่อ
ความรุนแรงในครอบครัว. *วารสารอักษรศาสตร์* ปีที่ 42, 107-136.
- ชุติมณฑน์ ตรีอำรรค. (2552). *เรื่องเล่าความเจ็บป่วย: การนำเสนอตัวตนของผู้ป่วยในสังคมหลัง
สมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุติมา ประกาศุฒิสาร. (2551). เขียนชีวิต ลิขิตตัวตน: เรื่องเล่าความเจ็บป่วยใน เอดส์ไดอารี่.
วารสารอักษรศาสตร์ 37, 128-170.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2552). วรรณกรรมสังนียมมหัศจรรย์: สุนทรียศาสตร์ของการต่อต้านและ
การเมืองว่าด้วยอัตลักษณ์. *รัฐศาสตร์สาร ฉบับพิเศษ เล่ม 2 ธรรมศาสตร์ 60 ปี และ
รัฐศาสตร์สาร* ปีที่ 30, 53-87.
- ชนิดดา สว่างเดือน. (2553). *ฉันคือเอรี*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- นันทา การแข็ง. (2556). ในความมีอยู่: คุณค่าของการมีชีวิตอยู่จากห้วงเวลาแห่งความเป็นความตาย.
วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 9, 147-152.
- พงษ์ธร สำราญ. (2549). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย.
- วรรณนะ หนูหมื่น. (2558). *การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชีวิตหญิงหม้ายจากเรื่องเล่าความสูญเสีย ใน
เหตุการณ์ความไม่สงบ จังหวัดปัตตานี*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วารุณี ภูริสิทธิ์. (2545). *สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ:
คบไฟ.
- อัครมณี วรรณประไพ. (2539). *ในความมีอยู่*. กรุงเทพฯ: สามัญชน.
- อู่ฮุยเซียง. (2558). *เขตราน้ำว่าหมอกำคน*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- Arthur W. Frank. (1997). *The Wounded storyteller: Body, Illness, and Ethics*. Chicago:
University of Chicago Press.
- Arthur W. Frank. (2002). *At the Will of the Body: Reflection on Illness*. New York:
Mariner Books.
- Emily Nye. (2000). *The More I Tell My Story: Writing as Healing in an HIV/AIDS
Community” in Writing and Healing*. Illinois: National Council of Teachers of
English.

ภาคผนวก
บทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการยินยอมจากผู้ตีพิมพ์ผลงานวิชาการ

1. การตอบรับบทความและได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ใน “วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561” ซึ่งมีกำหนดเผยแพร่ฉบับพิมพ์ประมาณเดือนกันยายน พ.ศ.2561 และฉบับออนไลน์ประมาณเดือนสิงหาคม พ.ศ.2561

ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๙๒/๑๘๖

กองบรรณาธิการวารสารวิทยบริการฯ
สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ส่งหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

เรียน นางสาวศิริพร แทนสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

กองบรรณาธิการวารสารวิทยบริการฯ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ขอส่งหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ ส่วนตัวเล่มวารสารวิทยบริการฯ กองบรรณาธิการวารสารวิทยบริการฯ
สำนักวิทยบริการ จะดำเนินการจัดส่งให้ท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ เพียรเจริญ)

บรรณาธิการวารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

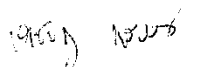
กองบรรณาธิการวารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๓๓๔ ๘๖๒๗

หนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

กองบรรณาธิการ “วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ขอรับรองว่า บทความเรื่อง “นัยสำคัญในเรื่องเล่าความเจ็บปวด “ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน”” โดย นางสาวศิริพร แทนสุวรรณ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณนะ หนูหมื่น ได้ผ่านการประเมินคุณภาพของบทความก่อนตีพิมพ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ลงความเห็นว่าเป็นบทความดังกล่าวสมควรเผยแพร่แก่สาธารณชนได้ ดังนั้น กองบรรณาธิการจึงได้พิจารณานำ บทความเรื่อง “นัยสำคัญในเรื่องเล่าความเจ็บปวด “ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน”” ตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมีกำหนด เผยแพร่ฉบับพิมพ์ประมาณเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ และฉบับออนไลน์ประมาณเดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

(นายพิเศษฐ์ เพียรเจริญ)

บรรณาธิการวารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นัยสำคัญในเรื่องเล่าความเจ็บปวด“ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน”

Implications in the Traumatic Story of “I am Ary”

ศิริพร แทนสุวรรณ¹ และ วรณนระ หนูหมื่น²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และค้นหานัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวด *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องเล่าความเจ็บปวดเป็นกรอบการศึกษา เสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาในแบบวรรณคดีวิจารณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดข้างต้น แสดงนัยสำคัญ 4 ประการคือ 1) บอกเล่ารอยบาดแผลในความทรงจำ 2) ซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม 3) เยียวยารบาดแผลความทรงจำ และ 4) ลบล้างตราบาป

ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน เป็นวรรณกรรมอัตชีวประวัติที่แสดงบทเรียนชีวิตจากประสบการณ์ที่ผิดพลาด จนได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าความเป็นคน ผู้เขียนสื่อประสบการณ์ที่เคยเป็นโสเภณีและนักโทษหญิง โดยเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนชายขอบเพื่อท้าทายข้อตำหนิของสังคมที่ตีตราเธอ วรรณกรรมเรื่องนี้เป็นการสร้างพื้นที่และตัวตนในมุมมองใหม่ของสังคม เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน

คำสำคัญ: เรื่องเล่าความเจ็บปวด โสเภณี อัตชีวประวัติ

Abstract

This research article's objectives were to analyze and discover implications of the traumatic story of *I am Ary: Experiences across borders*. The conceptual framework of traumatic stories was employed to conduct the research, and literary criticism was employed to present research findings. The findings revealed four implications by the author: 1) her narration of painful memories; 2) her hidden explanation to the society; 3) the healing of her painful memories and 4) the erasing of sins.

I am Ary: Experiences across borders is an autobiography narrating the author's life lessons and past mistakes that eventually lead to her realization of the meaning and values of a human being. The author recounted her experiences as a prostitute and prisoner, and speaking of her life from a marginal person's point of view, she also challenged the society that branded her according to her past. This literature, therefore, provides a platform for a person, helps rebuild a new identity, creates a new notion of the society, and asks for rights and freedom as well as equality in human values.

Keywords: autobiography, prostitute, traumatic story

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

² รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

ความนำ

การสื่อสารประสบการณ์ของมนุษย์คู่กับการเผยความรู้สึกนึกคิดต่อชีวิต คือบทบาทของวรรณคดี (ดวงมน จิตรจำนงค์, 2556, น. 25) ทั้งนี้ผู้สร้างวรรณคดีจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัย “เรื่องเล่า” เพื่อทำความเข้าใจชีวิต และเรื่องเล่าที่มีความหมายต่อการเรียนรู้ในแง่หนึ่งก็คือ เรื่องเล่าที่สื่อประสบการณ์ความเจ็บปวดของมนุษย์ (traumatic stories) (ชุตินา ประกาศวุฒิสาร, 2551) มีข้อสังเกตต่อการศึกษาร้อยเรื่องเล่า ดังที่ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช (2552) ชี้ว่าเรื่องเล่า นั้น ‘มีการเลือกสื่อความหมาย’ ตามนัยยะที่ผู้เล่าพยายามมุ่งประเด็นสำคัญให้สังคมรับรู้ ดังนั้นหากพิจารณาถึงเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ผู้เล่าพยายามสื่อความหมายถึงสังคม อาจกล่าวได้ว่าผู้เล่าย่อมต้องมุ่งเสนอประเด็นที่ตนพยายามสื่อสารบางประการถึงสังคมในวงกว้าง

ทั้งนี้ มีข้อชี้ชัดของชุตินา ประกาศวุฒิสาร (2551) ระบุว่าความเจ็บปวดในงานอัตชีวประวัติที่ผู้เขียนเรื่องเล่าได้พยายามสื่อสารนั้น วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้สังคมรับรู้ความทุกข์ของตน ได้ทำความเข้าใจช่วงเวลาปวดของตัวเองพร้อมกับที่ตนได้ตระหนักเป็นบทเรียนชีวิต อีกทั้งยังได้เยียวยาประสบการณ์อันปวดร้าวดังกล่าว งานเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติ คือการเล่าเรื่องย้อนหลัง โดยผู้เขียนอาศัยความทรงจำที่ปวดร้าวย้อนคิดถึงเหตุการณ์ในอดีต จากมุมมองของตนในปัจจุบัน เพื่อสร้างวุฒิภาวะจากประสบการณ์ที่ผิดพลาด

ในแง่นี้มีงานเขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติ ที่น่าสนใจ *ฉันทือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* ของธันดดา สว่างเดือน ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประจำปี 2552 เนื้อหาพูดถึงประสบการณ์ตรงของผู้เขียนที่เคยเป็นโสเภณีและนักโทษหญิง โดยเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนชายขอบ ที่พยายามตอบข้อตำหนิของสังคมซึ่งพิพากษาเธอว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ผู้วิจัยจะได้ค้นหานัยสำคัญของวรรณกรรมเรื่องนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วิเคราะห์นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติ *ฉันทือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* ในด้านการสื่อสารตัวตนของผู้เล่าให้สังคมรับรู้

ขอบเขตการวิจัย

เรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติ *ฉันทือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* ของธันดดา สว่างเดือน ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประจำปี 2552

วิธีการวิจัย

ศึกษาแนวคิดสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวด แนวอัตชีวประวัติ ในแง่ที่มีบทบาทสื่อสารให้สังคมรับรู้ถึงความทุกข์ของผู้เล่า ได้ทำความเข้าใจช่วงเวลาที่เกิดของตัวพร้อมกับที่ตนได้ตระหนักเป็นบทเรียนชีวิต อีกทั้งยังได้เยียวยาประสบการณ์อันปวดร้าวดังกล่าว นี่ถือเป็นกรอบการศึกษาเพื่อวิเคราะห์นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวด แนวอัตชีวประวัติในขอบเขตการศึกษาและนำเสนอและอภิปรายผลการศึกษาด้วยวิธีการทางวรรณคดีวิจารณ์

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สารคดีแนวอัตชีวประวัติ ประเภทเรื่องเล่าความเจ็บปวด (traumatic stories) ผู้เล่าต้องอาศัยระยะเวลาและความกล้าหาญในการตัดสินใจเปิดเผยเรื่องราวความปวดร้าวของตนให้ผู้อื่นหรือสังคมรับรู้ ดังที่ ชูติมา ประกาศวุฒิสาร (2551, น. 128-170) กล่าวถึงบทบาทสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวด โดยมองด้วยแง่มุมทางวรรณคดีศึกษาว่า การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านการบอกเล่าหรืองานเขียนแนวอัตชีวประวัติ ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเผยตัวตนของผู้ประสบความเจ็บปวด และคือการท้าทายความรู้สึที่เป็นตราบาบ ซึ่งสังคมประทับแก่ผู้เล่าไว้

ประเด็นที่พึงสังเกตคือ สิ่งสำคัญในเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่เกิดจากบาดแผลความทรงจำทางจิตใจ คือความขัดแย้งระหว่างความต้องการที่จะเปิดเผย และความปรารถนาที่จะเก็บงำประสบการณ์เลวร้ายเอาไว้ ประเด็นดังกล่าว แฟรงค์ (Frank, 2002, p. 6 อ้างถึงในชูติมา ประกาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170) วิเคราะห์ว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดมีบทบาทสำคัญดังนี้ 1) การเล่าเรื่องของตัวเขาเอง คือการแสวงหาความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับสภาพจิตใจของตน 2) การที่ผู้ปวดร้าวได้บอกเล่าประสบการณ์ของตนเองนั้น ถือเป็นการเล่นระหว่างตัวตนในอดีตกับตัวตนในปัจจุบัน 3) สิ่งที่ผู้ปวดร้าวกระทำผ่านเรื่องเล่าก็คือ การต่อรองหรือการทำความเข้าใจกับตัวตนเก่าที่ยังด้อยวุฒิภาวะให้ทำใจยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และ 4) มีการใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมายให้ชีวิตมากกว่ายึดติดกับความสูญเสียที่เกิดขึ้น

ในวงวรรณคดีศึกษา มีความสนใจที่จะค้นหานัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติ โดยเฉพาะเรื่องเล่าชีวิตที่ต้องซ่อนเร้นการรับรู้จากสังคม ยิ่งเป็นประเด็นที่หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรม นักวรรณคดีศึกษาก็ยิ่งสนใจถึงการเผยแง่มุมชีวิต และการอธิบายต่อสังคมที่ผู้เล่าจะใช้แจกแจงเรื่องราวตัวเอง ดังที่พบว่ามึบาดแผลความทรงจำในเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่หลายคนอาจคาดไม่ถึง นั่นก็คือ ความรุนแรงทางเพศในครอบครัว ที่ผู้เล่าได้สื่อถึงความปวดร้าวจากการถูกคนในบ้านล่วงละเมิดทางเพศ การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดในประเด็นนี้ กรองกาญจน์ อัจฉริยะสุนทร (2556, น. 107-136) มุ่งวิเคราะห์นวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติของดาชา มารารานี (Dacia Maraini) นักเขียนหญิงอิตาเลียน ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานในแนวคิดสตรีนิยมเป็นหลัก วรรณกรรมของดาชา

มาราอินีได้รับรางวัลมากมายจากอิตาลีอาทิ รางวัล the Fregene Prize, รางวัล the Strega Prize เป็นต้น ขอบเขตการศึกษาของกรองกาญจน์ คือ วิเคราะห์เรื่องเล่าความเจ็บปวด 3 เรื่องของดาซา มาราอินี ได้แก่ 1) *La Lunga Vita di Marianna Ucria* 2) *Voci* และ 3) *Bagheria*

กรองกาญจน์ อธิบายสุนทร (2556, น. 107-136) พิจารณาว่าผลงานทั้ง 3 เรื่องของดาซา มาราอินี ได้ปูพื้นความเข้าใจใหม่แก่ผู้อ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวดดังกล่าว โดยนักเขียนหญิงอย่างดาซา ได้ชี้ว่าเดิมคนทั่วไปมักเห็นว่าพื้นที่บ้านเป็นสถานที่ปลอดภัยและเต็มไปด้วยความรักความอบอุ่น แต่ขณะเดียวกันก็มีบ้านของบางครอบครัวเป็นอาณาเขตอันตราย ซึ่งซ่อนเร้นการล่วงละเมิดทางเพศ การนำเสนอประเด็นสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงถูกคนในบ้านชื่นใจ กรองกาญจน์วิเคราะห์ว่านักเขียนหญิงอย่างดาซาพยายามกระตุ้นสังคมไม่ให้ติดยึดกับมายาคติของพื้นที่บ้านว่าเต็มเปี่ยมไปด้วยรัก ขณะเดียวกันผู้เล่าอย่างดาสาก็เผยให้เห็นความเจ็บปวดและอัดอั้นใจเมื่อสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงถูกคนในบ้านชื่น ผู้เป็นเหยื่อลำบากใจอย่างยิ่งที่จะเล่าประสบการณ์เลวร้ายดังกล่าวให้สังคมรับรู้ โดยเฉพาะคนในครอบครัว ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อกี่ยิ่งไม่กล้าบอกความรุนแรงทางเพศที่เธอถูกสมาชิกในบ้านชื่นใจ

อนึ่ง กรองกาญจน์ อธิบายสุนทร (2556, น. 107-136) ได้ชี้ให้เห็นนัยสำคัญที่ผู้เล่าบาดแผลความทรงจำอย่างดาซา เรียกร้องให้สังคมปรับทัศนะเสียใหม่เมื่อมองเหยื่อความรุนแรงทางเพศ โดยไม่เหมารวมอย่างมีอคติว่าผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อมีความผิดที่วางตัวไม่เหมาะสม ประพฤติยั่วยวนจนเป็นเหตุกระตุ้นให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศ กรองกาญจน์วิเคราะห์ว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดทั้ง 3 เรื่องของดาซา มีตัวเอกหญิงเป็นผู้เล่าบาดแผลที่เกิดจากความรุนแรงทางเพศในครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงทั้งต่อตนเองและต่อจิตใจคนในครอบครัว อนึ่งแม้ดาซาจะสร้างเรื่องให้ผลงานวรรณกรรมทั้ง 3 เรื่องมีบริบทของชนชั้น ยุคสมัย และวัฒนธรรมแตกต่างกัน แต่สิ่งที่ดาซาย้ำอย่างหนักแน่นคืออุดมการณ์ปิตาออปิไตย์ที่ครอบงำสังคมอิตาเลียน คือมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความรุนแรงทางเพศในครอบครัว มีประเด็นที่น่าขบคิดคือ เรื่องเล่าความเจ็บปวดของดาซา ไม่ได้มุ่งร้องขอความสงสารจากสังคม แต่การที่เธอก้าวเผยความขมขื่นออกมานั้น ได้ชี้ถึงความเติบโตที่มีวุฒิภาวะ ยอมรับว่าความเลวร้ายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศที่เธอพบเจอจึงเป็นบทเรียนให้เธอได้ระวังสัญชาตญาณทางเพศของบุรุษ

การพยายามชี้แจงและอธิบายกับสังคม ก็ยังมีให้เห็นในเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติของผู้ติดเชื่อเอดส์ แฟรงค์ (Frank, 2002, p. 97 อ้างถึงใน ชุติมา ประภาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170) วิเคราะห์ว่าบันทึกของผู้ป่วยเอดส์ชาวอเมริกันที่ตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก อย่างน้อยที่สุดก็ได้ทำหน้าที่สร้างการเรียนรู้ถึงความอ่อนแอเมื่อครั้งอดีตกับการเริ่มคิดได้ในรูปแบบตัวตนปัจจุบัน กล่าวได้ว่า สิ่งที่ผู้ป่วยกระทำผ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวดของพวกเขา ก็คือ การทำความเข้าใจกับตัวตนเก่า ให้ทำใจยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมาย

ให้กับชีวิตมากกว่าที่จะยึดติดกับความสูญเสียที่เกิดขึ้นในบาดแผลความทรงจำนั้น ทั้งนี้ การได้สื่อเรื่องราวความเจ็บปวดในใจของผู้ป่วยเอดส์ผ่านบันทึกเชิงอัตชีวประวัติ ก็ถือ เป็นการได้ระบายความปวดร้าวด้วย อนึ่ง มีประเด็นที่น่าคิดสำหรับการสื่อสารเรื่องเล่าของบรรดาผู้ป่วยเอดส์ นั่นก็คือบุคคลเหล่านี้ได้ใช้วรรณกรรมเป็นสื่อในการสร้างชุมชนของพวกเขา ทั้งในแง่การแบ่งปันประสบการณ์ความเจ็บปวดที่มีร่วมกัน รวมถึงเชื่อมโยงสายสัมพันธ์เพื่อเรียกคืนสถานะและศักดิ์ศรีความเป็นคน สิ่งที่สำคัญคือนี่เป็นการต่อรองความหมายกับสังคม โดยใช้วรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดเป็นช่องทางปฏิเสธรูปภาพที่สังคมตำหนิว่าพวกเขาประพฤติตัวไม่ดีและเป็นภาระของสังคม เพราะในงานเขียนของพวกเขาก็ได้บอกเล่าการทำประโยชน์ต่อสาธารณะด้วย

อนึ่ง การศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติที่วิเคราะห์และประมวลมานี้ จะพบว่าวรรณกรรมประเภทดังกล่าวมีความท้าทายให้ค้นหาการแสดงทัศนคติต่อชีวิตในประสบการณ์ทุกข์ ที่ผู้เล่าได้ให้ความหมายต่างกัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติเรื่องฉันทคือเอรีกับประสบการณ์ข้ามแดน ซึ่งเป็นขอบเขตการศึกษา ผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการวิเคราะห์นัยสำคัญของวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวต่อไป

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิเคราะห์นัยสำคัญของ ฉันทคือเอรีกับประสบการณ์ข้ามแดน

1. เรื่องเล่าความเจ็บปวด ฉันทคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน

เรื่องเล่าความเจ็บปวด เป็นบทเรียนชีวิตที่ได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคน มีเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ฉายแง่มุมคุณค่าของชีวิตท่ามกลางบทเรียนสำคัญ ซึ่งได้รับจากการเผชิญทุกข์ นั่นคือวรรณกรรมแนวอัตชีวประวัติเรื่อง ฉันทคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ของธนิดดา สว่างเดือน วรรณกรรมชิ้นนี้เธอเขียนขึ้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทยที่ไปขายตัวต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิงข้อหาค้าประเวณี ธนิดดา สว่างเดือนอาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือในการชี้แจง ทบทวนและค้นหาแก่นสารในประสบการณ์ความเจ็บปวด งานเขียนของธนิดดาจึงมีลักษณะคล้ายการแก้ต่างซึ่งเปิดโอกาสให้เสียงของผู้เล่าอย่างตัวเองได้สื่อสารเรื่องราวความทุกข์ทรมานในชีวิต โดยเฉพาะถูกสังคมเหยียดหยามกับอาชีพขายบริการทางเพศ คำว่า “โสเภณี ผู้หญิงขายตัว ผู้หญิงกลางคืน อีตัว หรือกะหรี”

นอกจากนี้การที่เธอเป็น “นักโทษหญิง” ซึ่งถูกคุมขังด้วยข้อหาค้าประเวณี นั้นยังเป็นตรรกภาพ และผลฝังใจ ทั้งนี้การที่เธอเป็นโสเภณีและถูกขังคุกมาแล้ว ภาวะดังกล่าวคือความเลวร้ายต่อสภาพความเป็นหญิงที่สังคมตีตรา ดังนั้นการเล่าเรื่องอัตชีวประวัติผ่านงานเขียนของธนิดดา จึงคล้ายการเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนชายขอบที่สังคมไม่ยอมรับในคุณค่าความเป็นคน กล่าวได้ว่าการเล่าเรื่องของเธอของธนิดดา หรือที่เรียกแทนตัวเองว่าเอรี ซึ่งเป็นชื่อในวงการค้าประเวณี เรื่องเล่าของเธอไม่ใช่เพียงคำให้การต่อสังคม แต่มีประเด็นสำคัญที่เธอ ‘เลือกเล่าเรื่องราวบางอย่าง’

นับเป็น ‘การคัดสรรข้อมูล’ และ ‘เลือกคัดทิ้ง’ เหตุการณ์บางอย่างที่จะกระทบต่อการการพยายามสร้างรูปใหม่ (reshaping) ต่อตัวตนใหม่ของผู้เล่าที่จะสื่อสารให้สังคมรับรู้ในอีกด้านที่มีคุณค่าของเธอ นอกจากนี้เรื่องเล่าดังกล่าวยังแฝงเร้นการทำทลายข้อตำหนิของสังคมที่ตีตราเธอ ธนิตดาหรือเอรีใช้วรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดขึ้นนี้อธิบายความรู้สึกนึกคิดของเธอให้สังคมรับรู้ เพื่อจะได้ทำความเข้าใจและปรับทัศนคติในการมองโสเภณีและนักโทษหญิงด้วยสายตาที่เป็นธรรมมากขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งวรรณกรรมเรื่องนี้ของธนิตดา ยังเป็นการสร้างพื้นที่และตัวตนในมุมมองใหม่เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน อันจักทำให้เธอได้พ้นจากการถูกผลักให้อยู่ในสถานะชายขอบและจำเลยของสังคม *อัตชีวประวัติ ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* ยังเป็นวรรณกรรมที่ช่วยบรรเทาความกดดันและเยียวยาบาดแผลทางใจของผู้เล่าอีกด้วย

อัตชีวประวัติเรื่องนี้ ผู้เล่าอย่างธนิตดาหรือเอรีได้สะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีต (reflexivity of self) ผ่านเล่าเรื่องของตนเอง พร้อมประกาศว่าสิ่งที่เธอเล่านั้นเป็นการหันกลับไปทบทวนชีวิตตั้งแต่ประสบการณ์วัยเยาว์ไปจนถึงการเลือกเส้นทางเป็นโสเภณีไทยในต่างแดน ช่วงเวลาร่วม 40 ปีที่ผ่านมาของการบอกเล่าชีวิตนั้น ธนิตดาหรือเอรีชี้แจงตั้งแต่สภาพความเป็นอยู่อันยากจนของครอบครัวในวัยเด็ก กระทั่งถึงจุดพลิกผันครั้งสำคัญของชีวิตที่นำเธอสู่เส้นทางโสเภณี ว่ามีมูลเหตุมาจากความผิดพลาดสมัยที่เธอเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 โดยลอบมีเพศสัมพันธ์กับญาติสนิทและตั้งครรภ์ ธนิตดาเล่าว่าแม้เธอจะพยายามแก้ไขความผิดพลาดนี้โดยทำแท้งถึง 4 ครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะเธอรู้สึกผิดต่อลูกและทนเจ็บปวดไม่ได้ เธอจึงเลือกให้ลูกอยู่ในครรภ์ต่อไป เมื่อคลอดจึงพบว่าลูกมีความผิดปกติ หมอแจ้งว่าเป็นผลจากที่เธอติดเชื้อซิฟิลิสมาจากสามี และเธอกับลูกยังต้องรักษาโรคดังกล่าวต่อไปอีกด้วย นี่ถือเป็นความผิดพลาดและความเจ็บปวดครั้งแรกที่สำคัญในชีวิต

บาดแผลต่อไปที่เธอเผชิญ คือการหมดหนทางเรียนต่อเพราะขาดทั้งคุณสมบัติที่มีลูกติดและไม่มีทุนทรัพย์เพราะความยากจน เมื่อไม่มีโอกาสเรียนต่อแล้วจะหันไปทำหน้าที่แม่เลี้ยงลูกอย่างดีที่สุด ธนิตดาก็ต้องเจ็บปวดใจอีกครั้งที่ถูกสามีทอดทิ้ง เธอไม่มีเงินเลี้ยงลูก จึงตัดสินใจหางานทำ แต่ด้วยข้อจำกัดที่การศึกษาต่ำ ขาดความรู้และไม่มีประสบการณ์ชีวิตเพียงพอ ธนิตดาจึงเชื่อเพื่อนที่เป็นโสเภณี โดยทำตามคำชักชวนไปทำงานที่พัทยา แม้หวังจะเป็นบาร์เทนเดอร์ แต่กลับถูกเพื่อนหลอกพาเธอไปนั่งในตู้กระจกให้ผู้ชายซื้อบริการทางเพศ สุดท้ายเธอก็เป็นโสเภณีเพื่อจะได้นำเงินมาเลี้ยงตัวเองและลูก

ธนิตดาหรือเอรีเขียนเล่าว่าเงินก้อนแรกที่ได้มานั้น เธอยังไม่ได้เสียตัว เพราะชายผู้ซื้อบริการสงสารที่เธอถูกเพื่อนหลอกมาทำงาน จึงให้ค่ารถเธอเดินทางกลับบ้านเกิด ประเด็นที่ชวนพินิจคือ ในระหว่างที่ธนิตดาเขียนเล่าความผิดพลาดในอดีต เธอก็มีความกล้าที่จะยอมรับข้อบกพร่องของตน จึงบอกให้สังคมรู้ว่าเธอก็ติดความสบาย ไม่อยากทำงานหนักเหนื่อย จึงไม่ได้เดินทางกลับบ้านเกิดตามที่ชายผู้ซื้อบริการให้เงินไว้ แต่ธนิตดาหรือเอรีกลับตัดสินใจค้าประเวณีต่อไป

ประสบการณ์ที่สื่อผ่านการเล่าอัตชีวประวัติในส่วนนี้ นับเป็นการชี้ถึงวุฒิภาวะประการหนึ่งที่เธอลังเห็นจุดเริ่มที่ต้องเผชิญความเสียหายในชีวิตว่ามาจากการรักสบาย ไม่สู้งานหนัก พื้นฐานนิสัยดังกล่าวชักนำให้เธอเลือกอาชีพเป็นโสเภณี จนไปขายตัวที่ต่างแดนอีกด้วย ธนัดดาหรือเอรีเขียนเล่าถึงสัญชาตญาณฝ่ายต่ำของตนเกี่ยวกับการตัดสินใจยึดอาชีพโสเภณี แม้มีข้ออ้างว่าต้องหาเงินเลี้ยงตัว และลูกพร้อมช่วยเหลือทางบ้านว่า

ตอนนั้นฉันเริ่มจะเข้าใจงานแล้วว่ามันคืองานอะไร ฉันไม่ได้อยากทำ แต่สถานการณ์มันบังคับให้ฉันต้องทำ ฉันมีภาระต้องเลี้ยงดูลูก ต้องส่งเสียช่วยเหลือทางบ้าน กลับบ้านไปก็คงจะลำบากไม่รู้จะทำงานอะไร และก็คงจะไม่มีงานไหนที่จะได้เงินเท่ากับงานนี้... เมื่อฉันมีเงินขึ้นมาบ้างก็จะกลับบ้านและเลิกอาชีพนี้ (ธนัดดา สว่างเดือน, 2553, น. 54)

สิ่งที่พึงสังเกตคือ ข้อความที่เล่าถึงชีวิตในช่วงนั้น นัยยะแรกสื่อถึงความกล้าที่ธนัดดาหรือเอรียอมรับข้อเสียของพื้นฐานนิสัยตนเอง นัยยะที่สอง มีประเด็นแฝงเร้นว่า ผู้เล่าก็พยายามชี้แจงพร้อมแก้ต่างกับสังคมถึงเหตุผลที่เธอต้องเลือกเป็นโสเภณี ทั้งนี้การพยายามอธิบายว่ามีแรงผลักดันสำคัญ คือ “ภาระต้องเลี้ยงดูลูก ต้องส่งเสียช่วยเหลือทางบ้าน” การอ้างถึง “ภาระ” ดังกล่าวให้สังคมได้รับรู้ นั่นนับเป็น ‘การคัดสรรข้อมูล’ เพื่อผลต่อนัยยะที่สาม ซึ่งธนัดดากำลังพยายามสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมปรับเปลี่ยนมุมมองและเข้าใจเธอใหม่ว่า การเป็นโสเภณีนั้น ส่วนหนึ่งเพราะเธอคำนึงถึงชีวิตอื่น คือลูกและพ่อแม่ทางบ้านที่มีความสำคัญมากกว่าการเผชิญความเจ็บปวดจากการที่เธอเป็นโสเภณี แง่มุมของความมกตัญญูและการตระหนักถึงหน้าที่แม่นี้เป็นตัวตนใหม่ที่ธนัดดามุ่งสื่อสารสู่สังคมผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติเล่มนี้ของเธอ เรื่องเล่าฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน จึงมีความหมายตามนัยยะที่สี่ ซึ่งเสมือนว่าธนัดดาหรือเอรีอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเรื่องนี้ของเธอเป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่ให้กับตนเองได้ข้ามพ้นจากปริณทลชายขอบ ซึ่งสังคมเหยียดหยาม และผลักเธอออกจากความหมายของผู้หญิงที่ดี เมื่อสังคมและผู้อ่านจำนวนมากได้รับรู้คำอธิบายดังกล่าวของเธอ ตำแหน่งแห่งที่ของธนัดดานับจากนี้ก็ได้ปรับเปลี่ยนจากระดับชั้นของผู้หญิงไม่ดี เป็นหญิงที่มีความดีผสมอยู่ด้วยเฉกเช่นคนอื่นของสังคม และถือว่าเธอได้เรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนของตัวเอง กลับคืนมาอีกครั้ง

2. การมีรอยบาดแผลในความทรงจำ

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช อธิบายว่า (2552) ในแง่ที่เรื่องเล่านั้น “มีการจัดลำดับประเด็น” เพื่อ “เลือกสื่อความหมาย” เมื่อเขียนฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ผู้เขียนแถลงว่าเลือกจะสื่อความน่าอายของตนเองโดย

ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวดิฉันตลอด 40 ปี...ดิฉันขอยืนยันว่าสิ่งที่ดิฉันจะบอกเล่าต่อไปนี้ มันคือความจริงทุกประการ... ดิฉันรู้สึกกระดากอาย...ที่ต้องเอาประวัติของตัวเองมาบอก... เพราะมีบางสิ่งบางอย่างที่น่าอาย... (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 13)

ความน่าอายที่ว่าก็คือประสบการณ์เกือบ 40 ปี ที่ผู้เขียนนามเอรี อันเป็นชื่อในวงการขายตัว ต้องไปค้าประเวณีที่ต่างประเทศ และถูกขังคุกอีกหลายปี เธอจึงเป็นทั้ง “โสเภณีข้ามชาติ” และ “นักโทษหญิงที่ต่างแดน” ความผิดพลาดดังกล่าวนี้เองที่ธันดดาหรือเอรีในฐานะผู้เล่าเรื่องบอกเล่าประสบการณ์ของตนด้วยความรู้สึกอายกับสังคมในความประพฤติก่อมลเสียมเสียของตน นับเป็นการสะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีต (reflexivity of self) ผ่านเล่าเรื่องของเธอ

การได้เล่าความน่าอายรวมถึงความปวดร้าวใจให้สังคมรับรู้ ในแง่หนึ่งก็เป็นวิธีที่ผู้เขียนได้อธิบายกับสังคมเพื่อร้องขอให้ทำความเข้าใจต่อความผิดพลาดในชีวิตเธอ ดังเอรีบอกแก่สังคมว่าเพราะถูกคนในครอบครัวทำร้ายอย่างรุนแรงเป็นประจำ ประกอบด้วยความยากจน รวมถึงปัญหาบ้านแตกพ่อแม่แยกกัน (ธันดดา สว่างเดือน, 2553: น. 35, น. 40) ปัญหาดังกล่าวเป็นต้นเหตุส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้เธอเป็นโสเภณี หลังจากถูกสามีทอดทิ้ง และมีลูกที่ต้องเลี้ยงดู นับับเป็น ‘การคัดสรรข้อมูล’ ที่จะเล่าเพื่อให้สังคมเห็นใจเธอ

นอกจากการชี้ปัญหาที่ผลักดันให้เธอต้องเป็นโสเภณีข้ามชาติแล้ว เอรียังอาศัยอัตชีวประวัติของเธอชี้ความเลวร้ายที่ถูกคนของทางการไทยขูดรีด ดังที่เธอบรรยายในคราวกลับจากญี่ปุ่น

มีเจ้าหน้าที่ ตม. เดินตามเข้าไปพร้อมกับทำการปล้นทรัพย์...ฉันโดนเต็ม ๆ 10 ใบ ก็ประมาณ 2 หมื่นบาท ...มีเจ้าหน้าที่คนหนึ่งเรียกชื่อฉันเข้าไปในห้อง...เค้าบอกเร็วๆ อย่าช้า...ไม่ฉันจะจับฉันส่งตำรวจว่าฉันเป็นพวกค้าประเวณี (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 193)

ความฉ้อฉลของเจ้าหน้าที่ทางการไทยที่เธอเขียนเล่านี้ ชี้ว่าสังคมก็มีความอัปยศณ์ไม่น้อยกว่าที่รังเกียจความเสื่อมเสียของเธอ จึงควรต้องตรวจสอบความเห็นอย่างรอบคอบในการที่จะด่วนตัดสินเธออย่างมีอคติ

ไม่เพียงการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม ธนิตดาหรือเอริยังอาศัยงานอัตชีวประวัติของเธอเรียนรู้ความบกพร่องที่ผ่านมา เหมือนการได้สนทนากับตัวเองที่ยังด้อยวุฒิภาวะดังที่เธอเล่าย้อนถึงความทุกข์ขณะขายตัวเมื่อเปรียบเทียบกับการมีเพศสัมพันธ์กับคนรักว่า

การนอนกับแขกเพื่อแลกกับเงิน มันไม่มีความสุขเหมือนนอนกับคนที่เรารัก.. เรานอนกับคนที่เรารักถึงมันจะเจ็บแต่เราก็มีความสุข แต่การนอนกับแขก...ต้องเสียน้ำตา ทรมาน บางคนก็ขพะ โสมม สุดจะทนแต่ก็ต้องทน (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 70)

การเล่าย้อนทบทวนถึงความรู้สึกดังกล่าว มีประเด็นสำคัญว่า ผู้เขียนได้เรียนรู้ความทุกข์จากการตัดสินใจผิดพลาดในการเลือกเป็นโสเภณี ขณะเดียวกันผลการเรียนรู้ดังกล่าวก็มาจากการได้กลับไปไตร่ตรองถึงตัวตนเก่าที่ยังเขลาต่อความคิด บทเรียนข้างต้นที่สร้างความตระหนักนับว่าเป็นผลลัพธ์จากการได้เขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดเชิงอัตชีวประวัติของตนให้สังคมรับรู้

การเผยตัวตนของผู้เขียนไม่เพียงแสดงแง่มุมความปวดร้าวในการประกอบอาชีพโสเภณี ธนิตดาหรือเอริยังเล่าความบกพร่องในความคิดของเธอให้ผู้อ่านรับรู้ด้วย ดังที่สารภาพว่าที่เลือกขายตัวอย่างเต็มรูปแบบต่อไปก็เพราะ “รายได้ที่มากมาย” เธอขยายความว่า

เมื่อก่อนตอนที่ฉันไปขายตัว ฉันเกิดและเริ่มจากคำว่ามันจำเป็นต้องทำ ซึ่งในใจไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะกลายมาเป็นผู้หญิงขายตัว ...แต่ตอนนี้มันกลับกลายเป็นว่ามันต้องทำ ถ้าไม่ทำก็คงไม่มีปัญหาหารายได้ที่มากมายอย่างนี้แน่นอน... (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 76)

ความจริงที่ธนิตดาหรือเอริไม่ได้ปฏิเสธข้อเสียในนิสัยตนเองว่ารักความสบาย โลกอยากได้เงินทองมากมายโดยยอมทิ้งศักดิ์ศรีของผู้หญิง ประเด็นนี้แม้ชวนสะท้อนใจที่อำนาจเงินสามารถครอบงำเธอได้เมื่อครั้งอดีต แต่ขณะเดียวกันนัยยะจากข้อความดังกล่าวก็ทำให้เห็นว่าผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้พยายามวางตัวเป็นกลาง ไม่แก้ต่างให้ตนเอง ทั้งยังชี้ว่ามูลเหตุความเจ็บปวดในประสบการณ์ของตนส่วนหนึ่งเพราะเริ่มจากการหลงผิดที่คิดว่าเงินเป็นเป้าหมายสำคัญของชีวิตยิ่งกว่าศักดิ์ศรีความเป็นคน

เมื่อถลำผิด เส้นทางชีวิตในอาชีพโสเภณีก็น่าพิศวงกับบอบายมุข ธันดาหรือเอรีเล่าว่าเธอยังถูกตำรวจจับและขังคุกครั้งทีไปขายตัวต่างประเทศ ความผิดคือตรวจพบสารเสพติดในร่างกายและเป็นผู้ต้องหาคดีลักทรัพย์ ประสบการณ์แห่งความตกต่ำในครั้งนั้นเธอล้ำว่า

ถูกตำรวจจับ...หน้าซำยังเอาเรื่องของฉันไปลงข่าวหนังสือพิมพ์หน้า 1 ว่าฉันวางยาชิงทรัพย์ ฉันติดอยู่โรงพักได้ 3 วัน โดยที่ไม่ได้รับการติดต่อกับญาติพี่น้อง...ต่อมาแขกคนนั้นก็ได้นำให้การที่โรงพัก ...เค้าจะเป็นพยานให้ว่าฉันไม่ได้ขโมยเงินและข้าวของของเค้า ...ตำรวจบอกว่าไม่สามารถปล่อยตัวฉันได้เพราะส่งฟ้องแล้วและก็เป็นคดีความอาญา เหตุเพราะฉันมีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทไว้ในครอบครอง ซึ่งฉันไม่เคยรู้และไม่เคยศึกษามาก่อนเลยว่ายาก็ฉันกินอยู่มาเป็นเวลาเกือบสิบปี จะอยู่ในข่ายของยาเสพติดชนิดวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ... ศาลตัดสินจำคุกฉัน 7 ปี แต่ฉันให้การรับสารภาพโทษจึงเหลือครึ่งหนึ่งคือ 3 ปี 6 เดือน ฉันทรุดลงล้มทั้งยืนและร้องไห้เสียใจมากเหมือนอนาคตของฉันขาดสะบั้นไป (ธันดา สว่างเดือน, 2553, น. 211)

ประสบการณ์ข้างต้นมีสาระสำคัญที่ผู้เขียนบอกเป็นนัยว่า การเป็นโสเภณีคือการถูกสังคมดาวน์ตัดสินไปแล้วว่าเป็นผู้หญิงชั่ว การลงข่าวหน้าหนึ่ง นับว่าเป็นความตั้งใจของสังคมที่นอกจากจะตีตราว่าโสเภณีเป็นคนเลว โดยเตือนภัยให้สังคมรับรู้ในวงกว้าง การดาวน์พิพากษาว่าเอรีต้องเป็นผู้ลักทรัพย์ชายที่ซื้อบริการอย่างแน่นอน มีเหตุจากความเชื่อฝังหัวว่าโสเภณีเป็นคนไม่ดี ถึงแม้ในภายหลังชายคนดังกล่าวจะเป็นพยานแก้ต่างให้ได้ แต่การกระทำของตำรวจและนักข่าวที่กล่าวมาที่ฟ้องทัศนคติเชิงลบของสังคมที่มีต่อโสเภณี ทั้งนี้ แม้เอรีจะไม่ได้ร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมโดยตรงไปตรงมา แต่การเล่าเหตุการณ์ข้างต้นที่เป็นความเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง รวมถึงการกระทำของสื่อมวลชนที่ต่างก็ดาวน์พิพากษาเธอนั้น ถือเป็นการซ่อนเร้นข้อวิจารณ์พฤติกรรมของสังคมที่ผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้กระทำได้อย่างแนบเนียนและยังแฝงการรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลักของสังคม ซึ่งดาวน์พิพากษาไปแล้วว่าโสเภณี หรือนักโทษหญิงก็ล้วนเป็นสตรีที่ไม่ดี

อย่างไรก็ดีผู้เขียนฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ก็ไม่ได้ปฏิเสธอันตรายจากอาชีพโสเภณี เอรีกล่าวที่จะยอมรับความสกปรกในเส้นทางของอาชีพนี้ ดังที่เธอบอกว่า ติดยาเสพติดหนึ่งเกือบสิบปีในขณะที่ขายตัวโดยรู้ภายหลังเมื่อถูกจับว่าเป็น “ยาเสพติดชนิดวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2” เมื่อพิจารณาในแง่หนึ่งอาจเห็นเป็นความเวทนาที่เธอถูกขบวนการค้าโสเภณีหลอกให้เสพยาจนติด แต่อีกมุมผู้อ่านก็ได้รับรู้ความเลวร้ายในอาชีพค้ากามว่ายังพันพันกับบอบายมุขอีกด้วย ผลลัพธ์ซ่อนเร้นที่ผู้เขียนเผยแพร่อันตรายของวงการค้ากามออกมานั้น ย่อมเหนี่ยวนำให้ผู้อ่านสงสารเห็นใจเอรีมากยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ที่ถูกสังคมดาวน์พิพากษาอย่างไม่เป็นธรรม และการถูกเจ้าของธุรกิจค้ากาม

หลอกให้ติดยาแลกกับรายได้ระยะยาวจากการขายตัว และความสะดวกในการบังคับหรือควบคุมให้ยังต้องขายตัวต่อไปตามคำสั่ง

การถูกขังคุกเกือบ 4 ปี แม้มุมหนึ่งจะได้รับความเห็นใจอย่างมากจากผู้อ่าน แต่เอรีก็ยังอาศัยงานเขียนอัตชีวประวัติของตนเล่าว่า ในระยะเวลาอันยาวนานนั้นเธอไม่เพียงได้ทบทวนความเสียหายจากการเลือกยึดอาชีพที่ผิดพลาด เธอยังได้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยอาสาเขียนฎีกาอธิบายข้อเท็จจริง แก่ต่างให้แก่นักโทษหญิงที่ถูกยึดเยียดขอกกล่าวหา เอรีเขียนฎีกาเพื่อกระตุ้นให้ทางการทบทวนและตรวจสอบคำพิพากษาอีกครั้ง ความสุขที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนทุกข์และได้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น เธอบรรยายว่า

ฉัน...เป็นนักเขียนช่วยนักโทษ ใคร ๆ ที่ต้องโทษและมีโทษสูง ๆ เข้ามา ก็จะมีคนแนะนำและพามาพบกับฉัน ฉันไม่เคยเรียกร้องค่าจ้างใด ๆ ทั้งสิ้น...ในการที่ฉันต้องเข้าไปอยู่ในคุกนั้น ฉันเสียใจมาก และต้องเสียโอกาสหลาย ๆ อย่าง แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ฉันภาคภูมิใจไปตลอดชีวิตที่ไม่มีวันลืม ก็คือ การที่ฉันได้ช่วยนักโทษด้วยกันให้พ้นจากความทุกข์ ได้ลดโทษจากหนักให้เป็นเบาหรือบางคนโชคดียังได้กลับบ้านไปเลย ถึงแม้ฉันจะทำได้ไม่ครบทุกคนก็ตาม แต่ฉันก็ดีใจกับคนที่โชคดี เพราะฉันได้ทำจนสุดความสามารถแล้ว... (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 215)

ข้อความข้างต้นที่สื่อผ่านวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเอรี มีนัยสำคัญคือ ประเด็นแรก การได้เล่าถึงคุณความดีที่เธอช่วยเหลือนักโทษหญิงซึ่งถูกตัดสินอย่างไม่เป็นธรรมนั้น พฤติกรรมของเธอชี้คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พอจะบรรเทาความพร่องในชีวิตที่เคยหลงผิดเป็นโสเภณี และเป็น การพยายามสร้างรูปใหม่ (reshaping) ของเรื่องเล่าให้สังคมรับรู้ตัวตนใหม่ของผู้เล่าในอีกด้าน ประเด็นที่สอง การที่เธอเขียนฎีกาจนทางการลดโทษ หรือบางรายถึงขั้นปล่อยตัวนักโทษหญิงนั้น ชี้เป็นนัยถึงความผิดพลาดของทางการในแง่กระบวนการไต่สวนความยุติธรรม นี่ยังแฝงการรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลัก (Dominant discourse) ของสังคมที่เผยให้เห็นความบกพร่องของทางการที่ปฏิบัติต่อนักโทษหญิง

เมื่อพิจารณาในแง่นี้ งานเขียนของธันดดาที่มีส่วนชี้ความบกพร่องของทางการให้สังคมรับรู้ ขณะเดียวกันก็เป็นการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมให้พิเคราะห์พฤติกรรมของเธออย่างถี่ถ้วน อย่างถ้วนตัดสินเธอด้วยอคติ การขอให้สังคมทบทวนคำพิพากษาที่จะตีตราเธอว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีนั้น ธันดดาอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัตินี้ เผยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความรู้ผิดชอบชั่วดีในใจเธอ ทั้งนี้ประสบการณ์ความปวดร้าวไม่ใช่เพียงการต้องพินมีเพศสัมพันธ์กับผู้ซื้อบริการ หรือการถูกขังคุกหลายปีโดยไม่รู้ว่าคุณมอมเมาให้ติดยา แต่ชีวิตที่รู้ว่าตนเป็นต้นเหตุให้พ่อตรอมใจจนป่วยหนัก

และไม่ได้มีโอกาสอธิบายให้เข้าใจก่อนที่พ่อจะเสียชีวิต นี่ก็เป็นอีกความรู้สึกผิดบาปที่ธนาดาบอกเล่าให้ผู้อ่านรับรู้ ดังที่เธอบรรยายว่า

ทุกอย่างในคุกที่โหดร้ายฉันเจอมาหมด และยอมรับกรรมมาโดยตลอด แต่สิ่งที่ฉันเสียใจมากที่สุดในชีวิตคือ พ่อฉันเสียในขณะที่ฉันถูกต้องโทษอยู่ในคุกนั้น และไม่สามารถออกไปเฝ้าศพพ่อได้ พ่อป่วย เพราะเครียด... โดยเฉพาะเรื่องของฉัน ฉันเหมือนคนบาปที่ไม่มีโอกาสได้เฝ้าศพพ่อ (ธนาดา สว่างเดือน, 2553, น. 214)

การรู้สำนึกผิด และ “การยอมรับกรรมมาโดยตลอด” เป็นการชี้ถึงวุฒิภาวะของผู้เขียน ขณะเดียวกันการเผยความคิดดังกล่าวให้สังคมรับรู้ก็เสมือนอาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวดของตน เป็นช่องทางต่อรองความผิดบาปที่สังคมประทับใจตราให้กับเธอ ว่าที่แท้ในตอนท้ายผู้เขียนก็รู้ผิดชอบชั่วดี *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* จึงเป็นวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่บอกเล่าทั้งความบกพร่อง ผิดพลาดในชีวิตและเผยความเติบโตทางวุฒิภาวะของผู้เขียน พร้อมกับอาศัยเป็นช่องทางสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมรับรู้เพื่อจะได้บรรเทาอคติที่ตีตราผู้เขียนว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี

3. การซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม

เรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ผู้เล่าพยายามสื่อความหมายถึงสังคมนั้น ‘มีลักษณะการประกอบสร้าง’ ทั้ง ในแง่ ‘การคัดสรร’ และ ‘การคัดทิ้ง’ นัยบางประเด็นที่ผู้เล่าต้องการสื่อเท่านั้น ประเด็นนี้อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า วรรณกรรมแนวอัตชีวประวัติ *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* สิ่งที่ผู้เล่าพยายามประกอบสร้างขึ้นเป็นเรื่องเล่าของตน ทั้งที่ยังมีความเจ็บปวดหลงเหลืออยู่ ณ จุดประสงค์ก็เพื่อเป็นช่องทางการได้ระบายถ่ายเทความปวดร้าวและได้เล่าเรื่องที่นำกระดากอายหรือไม่สามารถบอกกล่าวอย่างตรงไปตรงมากับผู้อื่นในพื้นที่สาธารณะได้

ประเด็นที่น่าสังเกตคือ ตลอดทั้งเรื่อง เอรีในฐานะผู้เล่าเรื่องราวตนเอง ได้พยายามสื่อสารให้สังคมรับรู้เส้นทางของอาชีพโสเภณีและกระบวนการค้าประเวณีนั้น เต็มไปด้วยความรุนแรง การถูกเอารัดเอาเปรียบและการกดขี่ทางเพศ อาทิ “การถูกแมงดาซ่อมบังคับให้ขายตัว” “การถูกนายหน้าหักค่าหัวคิว” รวมถึงการถูกเจ้าหน้าที่รัฐฉวยโอกาสเรียกเก็บเงินแลกกับการไม่เอาผิดข้อหาค้าประเวณี

ความอัปปลักษณ์ในชีวิตข้างต้น เป็นสิ่งที่เอรีอาศัยอัตชีวประวัติของตนบอกเล่าให้ผู้อ่านในวงกว้างแลเห็นความเลวร้ายของสังคมที่อยู่รอบตัวเธอ ผู้อ่านจะรับรู้พร้อมกันไปด้วยว่ามีอีกหลายกลุ่มบุคคล ที่สังคมอาจคาดไม่ถึงว่าจะทำตัวน่าละอายยิ่งกว่าโสเภณี โดยหาผลประโยชน์ทั้งจากการข่มเหงด้วยร่างกายและอำนาจในหน้าที่ เอาเปรียบโสเภณีอย่างไร้ความเมตตา

กล่าวได้ว่าด้วยการสื่อสารประเด็นดังกล่าวนี้ เอรี่สามารถใช้งานเขียนเรื่องเล่าของตน กระตุ้นให้ผู้อ่านทบทวนมุมมองที่เคยรังเกียจหรือตำหนิเธออย่างรุนแรง ให้มองเธอใหม่ด้วยสายตาที่เป็นธรรมและเข้าใจเธอมากขึ้น ขณะเดียวกันการบอกเล่าความปวดร้าวในประสบการณ์ตรงข้างต้นก็ยิ่งเหนียวแน่นให้สังคมเห็นใจเธอ นับเป็นการพยายามรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลักของสังคมที่มักด่วนตีตราโสเภณี

ทั้งนี้ ในอัตชีวประวัติ *ฉันคือเอรี่ กับประสบการณ์ข้ามแดน* เอรี่ยังได้บอกเล่าความรู้สึกนึกคิดในเบื้องลึกที่เธอและหญิงไทยอีกหลายคนเลือกยึดอาชีพโสเภณี และขยายขอบเขตไปขายตัวถึงต่างประเทศว่า

โสเภณีหลายคนคิดอยู่อย่างเดียวกันว่า เมื่อกลับไปแล้วจะทำอะไรถึงจะได้กลับขึ้นมาญี่ปุ่นอีก ต่างคนก็ต่างคิดกันไปต่าง ๆ นานา บางคนก็คิดว่ากลับไปเมืองไทยแล้วจะกลับไปประเทศไหนกันต่อ แต่ฉันก็ไม่เห็นว่ามีใครที่จะหยุดอาชีพนี้กันเลย เพราะมันเป็นอาชีพที่พวกเราคิดว่ามันหาเงินง่าย ถึงแม้ว่าบางครั้งพวกเราเจอปัญหาอันยิ่งใหญ่หรือขนาดว่าต้องหนีตายกัน... ตั้งหลายครั้งหลายครา แต่ก็ไม่ใช่ติดลัทธิ (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 190)

การบอกเล่าความนึกคิดข้างต้น ในแง่หนึ่งกล่าวได้ว่าผู้เล่าชีวิตตนเองอย่างธันดดา มีความกล้าที่จะเปิดเผยและยอมรับความบกพร่องในความคิดของตน ครั้งที่ไปโสเภณีแล้วยังมุ่งจะไปขายตัวต่างประเทศต่อไป ขณะเดียวกันหากมองอย่างผิวเผินการเล่าประสบการณ์ข้างต้นก็คล้ายจะแฝงนัยว่าธันดดาหรือเอรี่กำลังตำหนิเพื่อนโสเภณีของเธอด้วยที่ไม่รู้จักเลิกอาชีพดังกล่าว แต่เมื่อพิจารณาให้ลึกซึ้งจะพบประเด็นสำคัญที่ชวนคิดว่า ก็เพราะอาชีพโสเภณี “หาเงินง่าย แม้เจอปัญหายิ่งใหญ่...ขนาดต้องหนีตายหลายครั้ง ...ก็ไม่เข็ด” หากพิจารณาตามนัยนี้แสดงว่า เงินเป็นสิ่งสำคัญมากที่หญิงไทยหลายคนต้องเลือกโดยแลกกับศักดิ์ศรี คิดอีกแง่หนึ่งหากขนาดว่ายอมเสี่ยงเป็นเสี่ยงตายและยอมทนกับความทรมาณปวดร้าวใจให้ได้เงินมาเลี้ยงชีวิต นั่นแสดงว่าหญิงไทยจำนวนมากมีปัญหาคความยากจน ขาดแคลนรายได้ ซึ่งนับเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย

นัยข้างต้นของคำบอกเล่าในประสบการณ์ตรงของธันดดาหรือเอรี่ดังที่กล่าวมานี้ เรียกได้ว่าเป็นการสะท้อนความบกพร่องของรัฐ ที่ไม่สามารถกระจายรายได้ให้ทั่วถึงคนยากจน และยังไม่สามารถสร้างอาชีพที่มีรายได้พอเลี้ยงตัวและครอบครัวให้กับคนจำนวนมากของประเทศอีกด้วย การเล่าถึงประสบการณ์ตรงที่ธันดดาชี้ว่ามีโสเภณีเป็นจำนวนมากดิ้นรนจะไปขายตัวต่างประเทศ หากสังคมจะมองว่าเป็นความเสียหายของผู้หญิงดังกล่าวแล้ว สังคมก็คงต้องมองให้ลึกซึ้งและรอบด้านด้วยว่ามูลเหตุสำคัญส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ผู้หญิงเหล่านั้นทำตัวเสียหาย ก็คือความล้มเหลวในการ

กระจายรายได้ นี่ได้แฝงการรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลักของสังคมที่เผยให้เห็นความบกพร่องของ รัฐที่ยังมีจุดบอดในการบริหารจัดการเรื่องนี้

การสื่อความคิดเห็นในเบื้องลึกของธันดดาหรือเอรีในประเด็นที่เล่าถึงการดิ้นรนไป ขยายตัวต่างแดนของหญิงไทยจำนวนมาก จึงมีนัยแฝงที่กระตุ้นให้ผู้อ่านพิจารณาบริบทของสังคม อัน เป็นเงื่อนไขสำคัญส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้หญิงไทยหลายคนต้องขายตัวขายศักดิ์ศรี เมื่อพิเคราะห์ในมุม นี้ กล่าวได้ว่าการเผยความนึกคิดและเล่าประสบการณ์ความดิ้นรนอย่างปวดร้าวใจในต่างแดนของ ธันดานั้น เธอสามารถซ่อนเร้นอธิบายต่อสังคมได้อย่างแนบเนียน พอๆกับที่แฝงการวิพากษ์ความ ล้มเหลวในการทำงานของรัฐที่ดูแลช่วยเหลือคนจนได้ไม่ทั่วถึง เมื่อผู้อ่านในวงกว้างได้ย้อนคิดเอรี บอกเล่าประสบการณ์ดังกล่าวมานี้ เรื่องราวของเธอก็เสมือนเป็นคำแก้ต่างที่มีผลปลงล้างรอยต่าง หรือ ข้อตำหนิที่สังคมเหยียดหยามความประพฤติของเธอด้วย

ทั้งนี้การสื่อสารเรื่องเล่าของธันดดา แม้ว่าเธอจะมีโอกาสได้ระบายถ่ายเทความทุกข์ หนักใจผ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวด แต่ก็ไม่ใช่สิ่งง่ายที่เธอจะยื่นต่อหน้าสังคมแล้วเผยเรื่องที่น่าละอาย ออกมา การสื่อสารวรรณกรรมประเภทนี้ ต้องอาศัยความกล้าและระยะเวลาในการทำใจยอมรับ ความผิดพลาด หรือความบกพร่องในประสบการณ์ตรงของผู้เล่า ที่จะสื่อความเสื่อมเสียของตนให้ สังคมรับรู้ อนึ่ง สำหรับธันดดา ในขณะที่เธอกลับบอกเล่าความเหลวไหลในชีวิตเมื่อครั้งที่เป็นโสเภณี ต่างแดน นั่นก็ชี้ความเติบโตทางความคิดในปัจจุบันที่เธอลี้เห็นจุดบอดของตนในอดีต ดังที่เธอเล่า ถึงการใช้ชีวิตที่หลงลืมเป้าหมายโดยใช้จ่ายสุรุษสุรายเมื่อครั้งขายตัวที่ญี่ปุ่นว่า

ฉันเริ่มกลับมาคิดว่า ต่อไปนี้จะตั้งใจทำงานและจะไม่ละเห่เหมือนที่ผ่านมาอีก เหตุที่เป็นอย่างนั้นเพราะฉันรู้ตัวดีว่าเพราะอะไร ...เพราะความสุข ความคึก คะนอง ทำให้ฉันลืมไปว่าฉันมาญี่ปุ่นทำไม และฉันกำลังจะไม่ได้อะไรกลับไป ดังนั้น ฉันต้องทำตัวใหม่... ฉันถึงจะได้सानฝันของฉันต่อไป... (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 162)

ความหมายสำคัญจากการเล่าความบกพร่องในประสบการณ์ข้างต้น ธันดดาได้ทำให้ สังคมตระหนักว่า ความเหลวไหลในการใช้ชีวิตก็สามารถแปรเป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้เจ้าของชีวิตได้ เล็งเห็นความไร้แก่นสารของตัวเอง จุดบอดดังกล่าวในช่วงหนึ่งของชีวิตยังสามารถจุดประกายให้ได้ ทบทวนตัวเอง จนพบความหมายสำคัญหรือเป้าหมายของชีวิตที่เจ้าตัวหลงลืม กระทั่งละทิ้งไปกลาง ทางระหว่างที่จิตใจหลงไปกับสิ่งยั่วยวนจนทำตัวเสเพลดังเช่นที่ธันดดาหรือเอรีได้บอกกล่าวสู่ผู้อ่านใน วงกว้างผ่านประสบการณ์ตรงดังกล่าว

นัยการได้เรียนรู้บทเรียนชีวิต ที่ทบทวนและสกัดเอาแก่นสารจากความบกพร่องในอดีต เอรีบอกเล่าสังคมผ่านประสบการณ์ที่ยกมาข้างต้นนี้ นับว่าเธอได้อาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวดฉันทือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน เป็นสื่อสำคัญที่อธิบายให้สังคมรู้จักตัวตนใหม่ของเธอในปัจจุบัน ที่มีวุฒิภาวะ อันแปรเปลี่ยนไปแล้วจากตัวตนเก่าเมื่อครั้งอดีตที่ยังเขลา ความหมายที่สื่อตรงถึงผู้อ่านในวงกว้างดังกล่าวนี้ นอกจากมีผลเหนี่ยวนำให้สังคมทบทวนมุมมองในเชิงที่เคยตำหนิเธออย่างมีอคติ เอรียังได้รับความเห็นใจไปพร้อมกันเมื่อผู้อ่านได้ตระหนักว่าตัวตนตัดสินหรือตีตราเธออย่างขาดความเข้าใจ และยังล่วงรู้ถึงความทุกข์ทรมานในเส้นทางโสเภณีที่เธอถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกข่มเหง สังคมก็จะเปิดพื้นที่ให้เอรีได้มีตัวตน สามารถเรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนเฉกเช่นสมาชิกในสังคมทั่วไป

การพยายามอธิบายกับสังคมเพื่อขอความเป็นธรรม และกระตุ้นให้ทบทวนทัศนคติในการมองอาชีพโสเภณีด้วยความห่างไกลจากอคตินั้น ถือเป็นสารสำคัญที่ธันดดาหรือเอรีอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเธอ เรียกร้องให้สังคมไตร่ตรองความคิดเห็น โดยมองคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเธอด้วยสายตาที่เป็นกลาง นัยข้อนี้เธอบอกกล่าวกับสังคมว่า

ฉันอยากบอกว่า อย่าแบ่งแยกคนที่อาชีพการทำงาน อย่ามองแค่ตรงที่เราแตกต่างกันที่อาชีพ เพราะฉันได้สัมผัสกับบุคคลหลายสาขาอาชีพมาแล้ว ถ้าจะให้เปรียบ ฉันว่าพวกเค้ามียิ่งกว่าคนที่มีอาชีพอย่างพวกฉันซะอีก เพราะไม่สนใจว่าจะเป็นลูกใคร พ่อใคร แม่ใคร ต่างคนต่างก็มาร่วมทำชั่วเช่นกัน มันน่าอายเหลือเกิน ฉันคิดว่าคนพวกนี้มากกว่าที่จะเป็นตัวสร้างปัญหาให้กับสังคม สิ่งหนึ่งที่เราควรเลือก คือ เลือกเป็นคนดีจะดีกว่า เพราะถึงแม้ว่าคุณจะมีอาชีพที่เลวร้าย แต่ถ้าจิตใจคุณเป็นคนดีนั้นแหละมันยิ่งใหญ่สุดยอดแล้วของความเป็นคน (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 245-246)

ความเห็นข้างต้นที่เอรีสื่อสารถึงสังคมนั้น ประการแรก ผู้อ่านจะพบความกล้าของเธอ ที่มีจุดยืนในการแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมาถึงคนในวงกว้างของสังคม ส่วนสาระสำคัญที่พยายามส่งถึงผู้อ่านนั้น ก็นับว่ามีข้อชวนคิดในประการที่สอง นั่นคือ ผู้เล่าเรื่องได้พยายามกระตุ้นให้สังคมย้อนพินิจ คิดไตร่ตรองถึงมาตรฐานการตัดสินคุณค่าความเป็นคน ว่าเหมาะสมแล้วหรือที่จะใช้เกณฑ์ตายตัวจากการมองที่อาชีพแล้วพิพากษาคุณค่าความเป็นคน สารสำคัญข้อนี้ นับว่ามีนัยแฝงในประการที่สาม ซึ่งธันดดาหรือเอรีได้อาศัยประสบการณ์ตรงมาตีแผ่ให้เห็นว่าบุคคลบางอาชีพที่สังคมนับหน้าถือหน้านั้น เธอกลับได้สัมผัสแง่มุมที่มีความบกพร่องทางศีลธรรมยิ่งกว่าคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเธอ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบางกลุ่มที่เรียกเก็บค่าหัวคิวจากพวกเธอ ทั้งยังข่มเหงบังคับให้พวกเธอมีเพศสัมพันธ์ด้วย ตัวอย่างในประสบการณ์จริงที่ธันดดาเล่าถึงผู้อ่านนี้ นับเป็นนัยสำคัญประการที่

สี่ ซึ่งเธอมุ่งอธิบายกับสังคมให้ปรับทัศนคติ และมีความเห็นใหม่ที่ไม่ด่วนตัดสินคุณค่าคนด้วยสูตรสำเร็จเพียงการมองที่อาชีพภายนอก โดยหลงลืมการพิเคราะห์ที่จิตใจและบริบทของชีวิต ที่เป็นเงื่อนไขในการผลักดันให้แต่ละคนเลือกยึดอาชีพเลี้ยงตัวแตกต่างกัน เมื่อผู้อ่านได้รับสารทางปัญญาเหล่านี้ ความมุ่งหมายสำคัญที่ธันดาพยายามอธิบายสถานะและศักดิ์ศรีความเป็นคนของพวกเธอก็ จะได้รับความเข้าใจและการเห็นใจจากสังคมนั่นเอง

4. การเยียวยาบาดแผลความทรงจำและการลบล้างตราบาป

การได้สื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวด ในงานอัตชีวประวัติ *ฉันคือเอริกกับประสบการณ์ข้ามแดน* นั้น นับว่าผู้แต่งได้ใช้โอกาสนี้ทบทวนและรื้อฟื้นประสบการณ์ความปวดร้าวในอดีตของตน นับตั้งแต่การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว ความทุกข์ทนในกระบวนการค้าประเวณี ทั้งการถูกทำร้ายร่างกาย การถูกบังคับกดขี่ให้ค้าประเวณี การเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศ การถูกเอารัดเอาเปรียบและการถูกสังคมเหยียดหยาม กล่าวได้ว่าความโหดร้ายเหล่านี้ได้สร้างความเจ็บปวดต่อเธอมาเป็นเวลานาน การที่เธอได้เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตที่พบความโหดร้ายนี้ ถือเป็นช่องทางที่ทำให้เธอได้ระบายความปวดร้าวและความคับข้องใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าว การเล่าเรื่องความเจ็บปวดผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติจึงนับเป็นกระบวนการรักษาและเยียวยาบาดแผลในใจของผู้เล่า

ประเด็นที่น่าสนใจคือ *ฉันคือเอริกกับประสบการณ์ข้ามแดน* ผู้เล่าได้ใช้การเขียนวรรณกรรมอัตชีวประวัติเป็นช่องทางของการเปิดพื้นที่ให้กับตนเอง กล่าวคือ ใช้การเล่าชีวิตตัวเองเพื่อเผยตัวตนในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะการเล่าถึงความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทย ซึ่งไปขายตัวต่างแดน และเคยเป็นนักโทษหญิงข้อหาค้าประเวณี นับว่าการถูกพิพากษาจากสังคมไม่เพียงได้สร้างความปวดร้าวให้ธันดา แต่ข้อต่าหินรุนแรงนั้นยังสร้างความกระดากอายแก่เธอจนเกิดความรู้สึกเป็นตราบาป รวมถึงสังคมยังผลักให้เธออยู่ในสถานะคนชายขอบที่เป็นผู้หญิงไม่ดี ความรุนแรงของปัญหาที่ปะทะตัวเธอนี้ ทำให้ธันดาต้องเผชิญกับความเลวร้าย มีชีวิตที่ผันผวน บังคับจี้ดังกล่าวส่งผลให้เธอมีมุมมองต่อชีวิตและสิ่งรอบตัวเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะข้อต่าหินรุนแรงที่สังคมพิพากษา การเผยเรื่องเล่าชีวิตของเธอ จึงมีนัยยะประการแรกเป็นการท้าทายความรู้สึกตราบาปที่สังคมตีตราเธอ ส่วนนัยยะประการที่สองนับเป็นการก้าวข้ามความอับอายที่เธอกลัวเล่าเรื่องราวชีวิตที่บกพร่อง ขวนสั้งเวช เพื่อให้ได้รู้จักและเรียนรู้ประสบการณ์อันเป็นบทเรียนชีวิต ที่จะสร้างตัวตนใหม่หลังจากตีความประสบการณ์อันผิดพลาดของตัวเอง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เล่าได้หันกลับไปทบทวนความบกพร่องต่าง ๆ ในอดีต เพื่อนำมาสู่การปลดปล่อยตนเองออกจากความทุกข์หรือตราบาปที่เก็บกดอยู่ภายในใจของเธออีกด้วย

ทั้งนี้ การที่ผู้ปวดร้าวใจมีความลำบากในการดำเนินชีวิตจนทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว หรือแปลกแยกกับสังคม การสื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวดนับว่ามีบทบาทสำคัญ ในแง่ที่ผู้เล่าได้ร่วมแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น โดยเฉพาะการเล่าให้ผู้ที่มิใช่ชตากรรม คล้ายคลึงกับตนได้ร่วมรับรู้ทุกข์สุข เป็นเพื่อนทุกข์กัน นับเป็นส่วนหนึ่งของการเปิดเผยตัวตน และยังช่วยบรรเทาความโดดเดี่ยว หรือความแปลกแยกจากสังคมอีกด้วย ดังที่ไนย์ (Nye, 2000, p. 405 อ้างถึงใน ชุตติมา ประภาศวุฒิสสาร, 2551, น. 136) กล่าวถึงบทบาทของวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่มีความสำคัญในการเยียวยาผู้ปวดร้าวใจ ซึ่งบอกเล่าผ่านงานเขียนของตัวเองว่า การบอกเล่าเรื่องราวกับผู้อื่นผ่านการเขียนบันทึก เป็นการได้ปลดปล่อยอย่างหนึ่ง ช่วยให้ผู้ปวดร้าวใจได้ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของตนเอง อีกทั้งยังสร้างความหมายของตัวตนขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ ชุมชนที่เกิดจากการบอกเล่าและแบ่งปันประสบการณ์ ช่วยทำให้ผู้ปวดร้าวใจรู้สึกว่าได้โดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง เพราะยังมีเพื่อนที่คอยรับฟัง แบ่งปันประสบการณ์ หรือร่วมชตากรรมเดียวกับตน ผู้ปวดร้าวใจรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การได้รับการยอมรับจากผู้อื่นดังกล่าวนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาเยียวยาจิตใจของผู้เล่าชีวิตตนเอง

ประเด็นที่วิเคราะห์ได้คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติ นับเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เล่าประสบการณ์ตนเองได้เยียวยาบาดแผลความทรงจำที่เกิดขึ้น ความรู้สึกเป็นตราบาปหรือความปวดร้าวใจ จะบรรเทาลงเมื่อผู้เล่าและผู้รับสารจากเรื่องเล่าได้เรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์กัน ในกรณีของธันดดา เธอได้ย้อนทบทวนและเรียบเรียงเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและตัดสินใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองออกมาในรูปแบบวรรณกรรมอัตชีวประวัติ เธอส่งเรื่องราวชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ผ่านการประกวด Non Fiction จนมีผู้สังเกตเห็นว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดในชีวิตของเธอที่ตีแผ่ให้สังคมรับรู้ นั้น เป็นบทเรียนชีวิตที่มีคุณค่าจึงสมควรได้รับรางวัลชมเชยระดับดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2553 การตัดสินใจกระทำการดังกล่าว หรือการแสดงผลออกของธันดดาในลักษณะข้างต้นนี้ นับเป็นการเปิดเผยให้สังคมรับรู้เรื่องราวของเธอ และเป็น การสร้างตัวตนใหม่ โดยปรับทัศนคติของสังคมให้รู้จักตัวเธออย่างรอบด้านมากขึ้น นี่ถือว่าเป็นหนทางที่ธันดดาแสดงออกเพื่อลบล้างข้อติตราของสังคม และช่วยบรรเทาตราบาปในใจเธอด้วย

อย่างไรก็ตาม เรื่องเล่าความเจ็บปวด *ฉันคือเอรีกับประสบการณ์ข้ามแดน* ได้เกิดขึ้นจากเหตุผลที่ผู้เล่า ถูกสังคมรังเกียจเดียดฉันท์ ดังนั้น สำนักทางสังคมและการเคลื่อนไหวของเธอในฐานะนักเขียน ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยดีเด่น นับเป็นบทบาทและสถานภาพใหม่ที่เธอชูขึ้นเพื่อชี้แจงต่ออคติของสังคมและเป็นการพยายามสร้างรูปใหม่ของตนเองให้สังคมรับรู้ พร้อมกับพยายามสื่อสารอย่างรอบด้านถึงตัวตนเบื้องลึกของโสภณิและนักโทษหญิงในข้อหาค้าประเวณี กล่าวได้ว่าธันดดาใช้งานเขียนของเธอเป็นช่องทางปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อคนกลุ่มดังกล่าวประเด็นนี้เด่นชัดใน “คำอุทิศ” ที่เธอกล่าวว่า

แต่เพื่อนร่วมชะตากรรม โดยเฉพาะนักโทษหญิง ข้อหาค้าประเวณี ที่ถูกกักขังอย่างไม่เป็นธรรม ขอให้อดทน ... หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นเสมือนคำร้องทุกข์ที่ช่วยเปล่งเสียงแทนพวกเธอได้ไม่มากนักน้อย (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, คำอุทิศ)

การถูกสังคมตีตราว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี โดยถูกผลักให้อยู่ชายขอบ ทำให้ธันดดาแสวงหาทางออกโดยใช้งานเขียนอัตชีวประวัติที่เผยตัวตนของเธอ เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างเครือข่ายชุมชนสตรีชายขอบ ทั้งกลุ่มที่เป็นโสเภณี และนักโทษหญิงที่ถูกขังด้วยข้อหาค้าประเวณี สตรีเหล่านี้มีภาพลักษณ์แง่ลบและต้องปิดบัง หลบซ่อนจากการจับจ้องของสังคม การตระหนักถึงความปวดร้าวของตนเองกับเพื่อนทุกข์ที่อยู่ในสถานะเดียวกันทำให้ธันดดาหรือเอรี ซึ่งมีบทบาทใหม่เป็นนักเขียนรางวัลชมนาด ได้อาศัยสถานภาพดังกล่าวแสดงตัวในฐานะผู้นำกลุ่มที่ร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม พร้อมทั้งอธิบายแง่มุมชีวิตของเธอกับเพื่อนร่วมชะตาให้สังคมได้รับรู้อย่างลึกซึ้ง การได้แจกแจงหรือตีแผ่ประสบการณ์ชีวิตอย่างรอบด้านให้ผู้อ่านในวงกว้างได้เห็นแบบโปร่ง ถือเป็นการสร้างพื้นที่ให้แก่ตัวเองและเพื่อนทุกข์ร่วมเคราะห์กรรมได้มีตัวตนให้สังคมเห็นใจ พร้อมกับได้เยียวยาความปวดร้าว อันเป็นตราบาปที่สังคมเหยียดหยามให้ได้บรรเทาเบาบางลงด้วย

ทั้งนี้ ธันดดา ยังอาศัยการเผยตัวตนบนพื้นที่สาธารณะ ในลักษณะที่เป็นแบบอย่างอันดีเพื่อลบภาพลักษณ์เก่าที่ถูกสังคมตีตรา นี่ถือเป็นอีกหนทางของการเยียวยาความบอบช้ำทางใจที่บรรเทาได้ด้วยกรอุทิศตัวช่วยเหลือเพื่อนร่วมชะตากรรม ดังที่เธอเล่าว่าในอดีตเมื่อครั้งเป็นนักโทษเรือนจำ เธอได้ช่วยเจ้าหน้าที่ทำประวัตินักโทษให้ถูกต้องและใส่ข้อมูลอย่างรอบด้าน รวมทั้งเธอยังอาสาเขียนฎีกา อธิบายข้อเท็จจริง แก่ต่างให้แก่ นักโทษหญิงที่ถูกยึดเยียดขอกกล่าวหาอีกด้วย ในปัจจุบันนี้ธันดดา ก็ยังอาสาทำหน้าที่ดังกล่าวต่อไป อีกทั้งยังเป็นวิทยากรพิเศษในเรือนจำหญิงร่วมกับ อรสม สุทธิสาคร เพื่อเล่าประสบการณ์ชีวิตและให้แง่คิดแก่นักโทษหญิงดังกล่าวได้ออดทน และเรียนรู้บทเรียนจากความผิดพลาดในประสบการณ์อดีต

นอกจากนี้ การเยียวยาความรู้สึกที่เป็นตราบาปของธันดดา ซึ่งเคยทำตัวบกพร่องผิดพลาดมาก่อนนั้น เธอยังให้บทเรียนชีวิตและแง่คิดด้วยการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่นการเล่าเรื่องชีวิตตนเองในสังคมออนไลน์อย่าง Facebook การออกรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ อาทิ *รายการเจาะใจ* *รายการเช้าข่าวข้น* การเขียนคอลัมน์ “ฉันคือเอรี ผู้หญิงชายตัว” ในเว็บไซต์มติชนออนไลน์ การเขียนคอลัมน์ “ฉันคือเอรี” “โสเภณีอินเตอร์ : คลื่นหาคาพย์ชีวิตอดีตนางงามตุ๊กกระจก” และ “ธันดดา สว่างเดือน” ในเว็บไซต์ ASTV ผู้จัดการออนไลน์ เป็นต้น การกระทำดังกล่าว นอกจากธันดดาได้เยียวยาความเจ็บปวดกับรอยแผลฝังใจ (trauma) ในชีวิตที่ผิดพลาดเมื่อครั้งอดีต เธอยังได้สร้างตัวตนใหม่รวมถึงปรับทัศนคติของสังคมนับเป็นการพยายามสร้างรูปใหม่ (reshaping) ของเรื่องเล่าในชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ตัวตนใหม่ของเธอก็ได้

เมื่อพิจารณาอีกนัยหนึ่ง การที่ธันดดาได้ระบายความรู้สึกถึงการเลือกเส้นทางชีวิตที่ผิดพลาด การได้คิดในประสบการณ์ช่วงนั้นแล้วสื่อสารเรื่องเล่าชีวิตออกมา ถือเป็นวิธีการที่เธอได้ทำความเข้าใจความบกพร่องของตนเอง และเกิดเป็นผลการเรียนรู้บทเรียนชีวิต ดังที่ ธันดดาเล่าถึงความผิดพลาดที่ลึกลับได้เสียกับญาติ และได้ตระหนักถึงความรู้สึกของคนในครอบครัวที่ผิดหวังกับพฤติกรรมของเธอว่า

ถึงแม้ว่าแต่ก่อนพี่จะร้ายกาจกับฉัน ไล่ตีไล่ฆ่าฉัน แต่ฉันก็พอจะรู้ถึงความรู้สึกของพี่ ในตอนนั้นคือ พี่เห็นว่าฉันกับอ้อดเป็นญาติกัน ใช้นามสกุลเดียวกัน ย่อมที่จะมาเป็นพี่เมียกันไม่ได้ และความคิดเช่นนี้ก็เป็นความคิดเดียวกันกับทุกคนในครอบครัวของฉัน ...จริง ๆ แล้วก็ถูกของพวกเค้า ฉันผิดเองที่เผลอใจง่าย... และน่าจะมีความคิดที่ดีกว่านี้ ไม่งั้นชีวิตของฉันอาจจะไม่ได้เป็นอย่างนี้ได้ ฉันอาจจะได้เรียนสูง ๆ มีงานดี ๆ ทำ อาจจะมีสามีที่ดีในวันข้างหน้า และอาจจะไม่ต้องมาเป็นผู้หญิงขายตัวอย่างทุกวันนี้ ฉันเสียใจที่คิดผิด ฉันเสียใจที่ไม่ได้เรียน เสียใจที่ไม่ได้ทำตามฝัน... (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 77-78)

การได้สารภาพความผิดของตัวเองออกมา ไม่เพียงช่วยระบายความคับข้องใจกับสิ่งที่ตนทำขึ้น การได้เปิดบาดแผลในใจของตน ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจในความบกพร่องของตัวเองพร้อมกับรู้จักใคร่ครวญถึงความรู้สึกนึกคิดของคนรอบข้างไปพร้อมกัน นับว่าการยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองที่ตัวเอรีหรือธันดดาได้ตระหนักนี้ ถือเป็นผลจากการได้ทบทวนประสบการณ์ในอดีต มีข้อสังเกตว่าการที่ผู้เล่าประสบการณ์ความเจ็บปวดได้ค้นหาคำตอบจากเส้นทางชีวิตที่ผิดพลาด นั่นถือว่า เรื่องเล่าความเจ็บปวดประเภทการแสวงหาแก่นสารของชีวิตได้ส่งผลให้เจ้าของเรื่องเล่ารู้จักคิด จนสามารถเล็งเห็นความผิดพลาดของตน

เมื่อรู้จักคิดจนยอมรับความผิดพลาดของตน ก็จะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำที่บกพร่องในอดีตของตัวเอง บทเรียนชีวิตที่ทำให้ธันดดาหรือเอรีได้ตระหนักในข้อนี้ ส่งผลให้เธอแสดงความรับผิดชอบต่อการเลือกเส้นทางที่ผิดพลาดของตน พร้อมกับปกป้องคนในครอบครัวที่ไม่ได้รู้เห็นกับพฤติกรรมเสื่อมเสียของเธอ ดังที่ธันดดาสารภาพผิดต่อพ่อแม่ และคนในสังคมถึงการเลือกเป็นโสเภณีของเธอว่า

พ่อแม่ของฉันเป็นคนดี สิ่งใดที่เกิดขึ้นกับตัวของฉัน ฉันถือว่าเกิดจากการกระทำของ ฉันเองทั้งสิ้น พ่อแม่ไม่ได้มานิยามหรือส่งเสริมเห็นดีเห็นงามด้วย และฉันเชื่อว่าถ้าพ่อแม่ของฉันรู้ว่าฉันไปทำงานอะไรมา แยกทั้งสองก็คงจะเจ็บปวดและไม่สบายใจอย่างแน่นอน (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 74)

การแสดงความรักผิดชอบข้างต้น มีนัยของการสารภาพเพื่อบรรเทาความรู้สึกผิดบาปของตนเอง และขณะเดียวกันผู้เล่าอย่างเอรีก็ได้แสดงให้เห็นวุฒิภาวะของเธอด้วย กล่าวได้ว่าการได้เขียนเล่าวรรณกรรมอัตชีวประวัติที่เป็นเรื่องราวความเจ็บปวดในประสบการณ์ชีวิต นับเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างความเติบโตทางความคิดให้แก่เจ้าของเรื่องเล่า นี่ยังเป็นการพยายามสร้างรูปใหม่ (reshaping) ของตัวตนผู้เล่าให้สังคมรับรู้ในอีกด้าน การรู้คิดจากบทเรียนชีวิตนี้ สื่อชัดในตอนท้ายเรื่องเล่าดังกล่าว เมื่อผู้เล่าได้แสดงความเห็นว่า

สิ่งที่ทำให้ฉันมองเห็นคุณค่าของความเป็นคนบนโลกนี้... ไม่ว่าใครจะมาจากไหน ทำงานอะไร สูงต่ำขนาดไหนก็มีความเป็นมนุษย์... คือ รัก โลก โกรธ หลง ...ความแตกต่างตรงนี้ดีกว่าที่เค้ายอบแบ่งชนชั้นระหว่างคนทำงานดี ๆ กับผู้หญิงขายบริการอย่างพวกฉัน ... (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 231)

คุณค่าชีวิตที่ธันดดาได้เรียนรู้ว่ามีความสูงต่ำตามรัก โลก โกรธ หลง เป็นสิ่งที่เธอเข้าใจได้ดีเพราะมีเส้นทางชีวิตที่ต้องประสบกิเลสคนอันหลากหลาย การได้เรียนรู้ข้างต้นจึงนับเป็นบทเรียนชีวิตที่ได้รับจากประสบการณ์ตรงในอาชีพโสเภณี และด้วยการมีชีวิตดั่งสิกรองรับกับตัวตนภายในคน ธันดดาหรือเอรีจึงตระหนักว่าความหมายของคนที่จะตัดสินคุณค่ากันนั้น ไม่ได้ขึ้นกับอาชีพที่ต่างกัน แต่ควรพิจารณาที่ความต่างในการระงับ จัดการกิเลสทั้งสี่ของคนเรามากกว่า การได้รู้จักชีวิตและความหมายความเป็นคน นับเป็นสถานภาพใหม่ของธันดดาหรือเอรี ที่ได้บทเรียนจากการเล่าเรื่องราวความเจ็บปวดในชีวิตของเธอ วุฒิภาวะที่เติบโตขึ้นเมื่อสื่อสารความหมายของชีวิตผ่านวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเธอ ทำให้ธันดดาหรือเอรีเยียวยาบาดแผลในใจตนเองสำเร็จ พร้อมกับมีตัวตนใหม่ต่อการรับรู้ของสังคมในฐานะนักเขียนผู้มีความคิดที่เติบโต และให้แง่คิดแก่ผู้อื่นได้ด้วยบทเรียนชีวิตในประสบการณ์ตรง

สรุปผลการศึกษา

เรื่องเล่าความเจ็บปวด เป็นบทเรียนชีวิตที่ผู้เล่าได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคน *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* ของธันดดา สว่างเดือน เขียนขึ้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทย ที่ไปขายตัวต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิงขอหาคำประเวณี ธันดดาหรือเอรีอาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคมเป็นการชี้แจงกับคนรอบข้าง นอกจากนี้การได้เล่าเรื่องของตนเองออกมา ยังเป็นการได้ทบทวนและค้นหาแก่นสารในประสบการณ์ความเจ็บปวดด้วย

อนึ่ง การที่เธอเป็นนักโทษหญิง ถูกคุมขังด้วยข้อหาค้าประเวณี นั้นยังเป็นตราบาป และแผลฝังใจ ภาวะดังกล่าวคือความเลวร้ายต่อสภาพความเป็นหญิงที่สังคมตีตรา ดังนั้นการเล่าเรื่อง อัตชีวประวัติผ่านงานเขียนของธันดา จึงดูคล้ายการเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนชายขอบที่สังคมไม่ยอมรับในคุณค่าความเป็นคน กล่าวได้ว่าการเล่าเรื่องของธันดาไม่ใช่เพียงคำให้การต่อสังคม แต่ยังเป็น การแลกเปลี่ยนและสื่อสารประสบการณ์ความเจ็บปวด ที่สำคัญมีประเด็นแฝงเร้นด้านการทำ ทายข้อตำหนิของสังคมที่ตีตราเธอในฐานะโสเภณีและนักโทษหญิง นี่นับเป็นการใช้เรื่องเล่าของเธอ เพื่อรื้อถอนโครงสร้างวาทกรรมหลัก (Dominant discourse) ของสังคม ซึ่งพิพากษาไปแล้วว่าทั้ง โสเภณี หรือนักโทษหญิงก็ล้วนเป็นสตรีที่ไม่ดี วรรณกรรมเรื่องนี้ของธันดาเป็นการสร้างพื้นที่และ ตัวตนในมุมมองใหม่เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน อันจักทำให้ เธอได้พ้นจากการถูกผลักให้อยู่ในสถานะชายขอบและจำเลยของสังคม นี่นับเป็นการพยายามสร้างรูป ใหม่ (reshaping) ของเรื่องเล่าในชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ตัวตนใหม่ของผู้เล่าในอีกด้าน นอกจากนี้ อัตชีวประวัติ *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* ยังเป็นวรรณกรรมที่ช่วยบรรเทาความกดดันและ เยียวยาบาดแผลทางใจของผู้เล่าอีกด้วย

ทั้งนี้ ไม่เพียงการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม ธันดาหรือเอรียังอาศัยงาน อัตชีวประวัติของเธอเรียนรู้ความบกพร่องที่ผ่านมา เป็นการสะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีตผ่าน เรื่องเล่าที่เขียนขึ้น นี่ยังเป็นเสมือนการได้สนทนากับตัวเองที่ยังด้อยวุฒิภาวะ เป็นการชี้ถึงวุฒิภาวะ ของผู้เขียน ขณะเดียวกันการเผยความคิดดังกล่าวให้สังคมรับรู้ก็เสมือนอาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวด ของตน เป็นช่องทางต่อรองความผิดพลาดที่สังคมประทับตราให้กับเธอและเป็นการเยียวยาแผลฝังใจ ของตัวเองอีกด้วย *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน* จึงเป็นวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ บอกเล่าทั้งความบกพร่อง ผิดพลาดในชีวิตและเผยความเติบโตทางวุฒิภาวะของผู้เขียน พร้อมกับ อาศัยเป็นช่องทางสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมรับรู้เพื่อจะได้บรรเทาอคติที่ตีตราผู้เขียนว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กรองกาญจน์ อชฌายะสุนทร. (2556). เลื่อนราง พलग-เผย หลอกหลอน: เรื่องเล่าบาดแผลของเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว. *วารสารอักษรศาสตร์*, 42(1), 107-136.
- ชุติมา ประกาศวุฒิสาร. (2551). เขียนชีวิต ลิขิตตัวตน : เรื่องเล่าความเจ็บป่วยใน เอตส์ไดอารี่. *วารสารอักษรศาสตร์*, 37(1), 128-170.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2552). วรรณกรรมสังคมนิยมมหัศจรรย์ : สุนทรียศาสตร์ของการต่อต้านและการเมืองว่าด้วยอัตลักษณ์วรรณกรรม. *รัฐศาสตร์สาร*, 30(ฉบับพิเศษ), 53-87.
- ดวงมน จิตรจักษ์. (2556). *วรรณคดีวิจารณ์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- ฉันทดา สว่างเดือน. (2553). *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- Frank, A. (2002). *At the Will of the Body : Reflection on Illness*. New York: Mariner Books.
- Nye, E. (2000). *Writing and Healing*. Illinois: National Council of Teachers of English.

